Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

19 САКАВІКА 2008 г. СЕРАДА

№ 52 (26165)

Кошт 490 рублёў

ВЫДАЕЦЦА З 9 ЖНІЎНЯ 1917 Г.

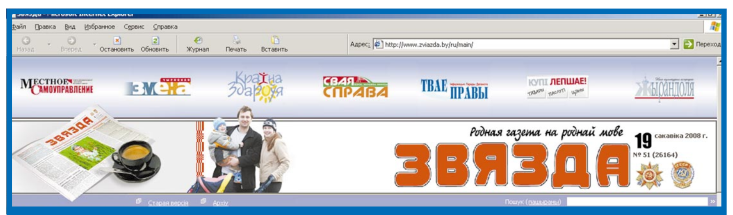

ЗАЎТРАШНІ НУМАР — УЖО СЁННЯ

Многія матэрыялы заўтрашняга нумара газеты чытачы «Звязды», якія зойдуць на наш сайт у Інтэрнэце (zviazda.by), змогуць прачытаць ужо сёння. Адпаведны сэрвіс распачаў работу з аўторка, 18 сакавіка. У хуткім часе рубрыка набудзе пастаяннае годнае месца і адпаведнае афармленне на галоўнай старонцы Інтэрнэт-версіі. Таксама ў бліжэйшы час «Звязда» прапануе наведвальнікам сайта газеты рубрыку «Навіны дня», дзе ўся апошняя інфармацыя будзе размяшчацца ў рэжыме on-line.

Рэдакцыя.

Аляксандр Лукашэнка патрабуе дабіцца пералому ў барацьбе з аргзлачыннасцю і карупцыяй

У Беларусі спакойная сітуацыя, людзі жывуць камфортна, заявіў Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка на нарадзе па пытанні ўмацавання абараназдольнасці, правапарадку і бяспекі дзяржавы.

Пры гэтым Прэзідэнт падкрэсліў, што сэнс нарады ў такім пашыраным складзе менавіта ў тым, каб «захаваць гэты спакой і бяспеку для нашых людзей».

Толькі ад зладжанай, эфектыўнай работы ўрада, дзяржаўных органаў і сілавых структур, хуткай іх адаптацыі да новых рэалій залежыць, ці зможам мы забяспечыць умовы для інтэнсіўнага развіцця эканомікі, сацыяльнай сферы, умацаваць абараназдольнасць і праваахоўны блок, надзейна гарантаваць бяспеку і спакойнае жыццё нашых грамадзян, зрабіць Беларусь па-сапраўднаму моцнай і квітнеючай, заявіў Аляксандр Лукашэнка.

Беларусь павінна быць гатова да павышэння напружанасці ў свеце, заявіў Прэзідэнт краіны Аляксандр Лукашэнка.

«У бліжэйшы час мы можам апынуцца ў новай, больш напружанай сітуацыі ў свеце і вакол Беларусі, што патрабуе адэкватнага рэагавання з улікам нашых нацыянальных інтарэсаў і бяспекі нашай дзяржавы і нашага народа», — сказаў беларускі лідар.

«Фактычна вырашана пытанне аб размяшчэнні паблізу нашых граніц элементаў амерыканскай сістэмы ПРА, што падрывае стратэгічную стабільнасць», — падкрэсліў Аляксандр Лукашэнка. Кіраўнік дзяржавы нагадаў, што нядаўна Расія, адчуўшы нарастанне знешняй пагрозы, прыбліжэнне рэальнай небяспекі да сваіх граніц, афіцыйна прыпыніла ўдзел у Дагаворы аб звычайных узброеных сілах у Еўропе. Неадназначная сітуацыя, паводле яго слоў, складваецца вакол Дагавора аб ліквідацыі ракет сярэдняй і меншай далёкасці.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што прэцэдэнт з абвяшчэннем незалежнасці Косава яскрава прадэманстраваў двайныя стандарты многіх дзяржаў. Паводле яго слоў, з'явілася новая цалкам рэальная пагроза аднабаковага перагляду граніц, перадзелу палітычнай карты Еўропы. «Небяспека сепаратызму сёння як ніколі актуальная для многіх краін. Як мы ведаем па нядаўніх падзеях, узнікла фактычна яшчэ адна гарачая кропка на карце планеты. Сёння ў Косаве фактычна ідуць баі. Усё гэта вядзе да змянення сучаснай архітэктуры еўрапейскай бяспекі», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка патрабуе дабіцца пералому ў барацьбе з арганізаванай злачыннасцю, карупцыяй, эканамічнымі злачынствамі.

Паводле слоў кіраўніка дзяржавы, даклады і справаздачы аб аператыўнай абстаноўцы, якая складваецца, не адлюстроўваюць рэальнай сітуацыі. «Высокі ўзровень якасці работы ўсёй сілавой праваахоўнай сістэмы з'яўляецца абавязковай умовай забеспячэння канстытуцыйных гарантый грамадзян Беларусі. Закон і парадак заўсёды былі і застануцца асновай існавання любой дзяржавы. Гэта і ёсць нашы арыенціры. Аднак я з трывогай заўважаю, што ў забеспячэнні грамадскай бяспекі так і не ўдалося вырашыць галоўную задачу — пераадолець небяспечныя тэндэнцыі ў развіцці крымінагеннай абстаноўкі і дасягнуць адчувальных вынікаў», — падкрэсліў Прэзідэнт.

Кіраўнік дзяржавы нагадаў аб гучных крымінальных справах гомельскіх бандыцкіх фарміраванняў «марозаўцаў» і «пажарнікаў». «Малайцы, што выявілі гэта, пакаралі. Але важны іншы бок справы. Як магло здарыцца, што яны беспакарана бясчынствавалі амаль 10 гадоў на вачах міліцыі, пракуратуры і КДБ? Гэтыя факты сведчаць аб значных правалах і праблемах, якія глыбока ўкараніліся ўнутры нашых ведамстваў», — сказаў Прэзідэнт.

Аляксандр Лукашэнка прывёў статыстычныя даныя, згодна з якімі ў рэспубліцы, пачынаючы з 2001 года, пагаршаецца крымінагенная абстаноўка. Так, за апошнія 6 гадоў узровень злачыннасці ў разліку на 100 тыс. насельніцтва вырас на 70 працэнтаў, колькасць пацярпелых у выніку ўчынення злачынстваў павялічылася больш як у два разы, колькасць загінулых і параненых у крымінальных здарэннях перасягнула 40 тыс. чалавек. За гэты перыяд рэцыдыўная злачыннасць павялічылася ў 2,3 раза, у быце — амаль у 3,5 раза, злачынствы, учыненыя ў стане алкагольнага ап'янення, — у 2,3 раза, сярод непаўналетніх — на 30 працэнтаў.

Прэзідэнт звярнуў увагу таксама на зніжэнне ўзроўню абароненасці пажылых людзей і непаўналетніх. Паводле яго слоў, захоўваецца высокі ўзровень аварыйнасці і гібелі людзей на дарогах, зніжаецца актыўнасць процідзеяння незаконнаму абароту наркотыкаў. Колькасць афіцыйна зарэгістраваных наркаманаў кожны год павялічваецца ў сярэднім на 800 чалавек, на ўліку ва ўстановах Міністэрства аховы здароўя сёння знаходзяцца 10,5 тыс. наркаманаў. У той жа час, адзначыў кіраўнік дзяржавы, колькасць выяўляемых злачынстваў у сферы незаконнага абароту наркотыкаў пастаянна зніжаецца. У 2005 годзе — больш як на 9 працэнтаў, у 2006 годзе — на 9 працэнтаў, у 2007 годзе — амаль на 14 працэнтаў. «Гэта значыць, што наркаманаў кожны год больш, а выяўляецца злачынстваў у гэтай сферы ўсё менш. Прытым наркотыкі ў большасці сваёй пачалі цячы да наркаманаў праз Міністэрства аховы здароўя і яго работнікаў з гэтай сферы. І многія факты праваахоўным органам вядомыя, калі не ўсе», — падкрэсліў беларускі лідар.

Кіраўнік дзяржавы канстатаваў пагаршэнне якасці следства, пракурорскага нагляду, захаванне парушэнняў законнасці пры прыцягненні грамадзян да крымінальнай адказнасці. Напрыклад, у 2007 годзе былі незаконна прыцягнуты да крымінальнай адказнасці 226 чалавек. У той жа час зніжаецца раскрывальнасць па ўсіх відах злачынстваў. У 2007 годзе нераскрытымі засталіся палавіна злачынстваў па краіне, у тым ліку 52 працэнты ў Мінскай вобласці, 65 працэнтаў — у Мінску. «Ну, а дзе прынцып непазбежнасці пакарання?» — задаў рэзоннае пытанне Прэзідэнт.

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка адзначае наяўнасць нявырашаных праблем у пытаннях боегатоўнасці Узброеных Сілаў, забеспячэння належных умоў захоўвання ўзбраенняў і ваеннай тэхнікі, арганізацыі кадравай і выхаваўчай работы ў арміі.

Аляксандр Лукашэнка адзначыў, што з году ў год зніжаецца ўкамплектаванасць войскаў афіцэрскім складам, па-ранейшаму не добраўпарадкаваны ваенныя гарадкі, не ўсё добра са сховішчамі для тэхнікі і боепрыпасаў, невысокай застаецца якасць падрыхтоўкі каманднага складу ўсіх узроўняў. «І што найбольш мяне непакоіць: афіцэрскі корпус менш гаворыць аб абараназдольнасці нашай дзяржавы і гатоўнасці абараняць краіну, а ўсё больш — аб тылавых пытаннях. Такіх афіцэраў я, як мінімум, не разумею, — сказаў Прэзідэнт. — Пацвярджаю, што кожны павінен жыць нармальна, і мы нямала апошнім часам для гэтага зрабілі. Але ні ў аднаго афіцэра гэта не павінна быць на першым плане». Кіраўнік дадаў, што Узброеныя Сілы Беларусі былі і застаюцца гарантам ваеннай бяспекі.

Паводле паведамленняў прэс-службы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь і БЕЛТА.

Харчаванне школьнікаў — пад электронны кантроль!

Пластыкавыя карткі для разлікаў за харчаванне плануюць у недалёкай будучыні ўкараніць ва ўсіх сталічных навучальных установах. Такі своеасаблівы «электронны кашалёк» дазволіць бацькам ажыццяўляць штодзённы маніторынг харчавання іх дзяцей у школе.

Спецыялісты аддзела гігіены дзяцей і падлеткаў Мінскага гарадскога цэнтра гігіены і эпідэміялогіі адзначаюць, што ў большасці сталічных агульнаадукацыйных установаў належныя ўмовы для атрымання паўнавартаснага гарачага харчавання: на харчовых блоках ёсць адпаведнае абсталяванне, пастаянна ўдасканальваецца сістэма абслугоўвання дзяцей, апошнім прадастаўляецца магчымасць папярэдняга выбару і заказу гарачых страў (меню сёння на заўтра) або асобных комплексаў сняданкаў і абедаў. Дадаткова ў буфетах рэалізуецца малочная, кісламалочная прадукцыя, салаты з агародніны, булачныя вырабы і іншая прадукцыя.

Але чаму аддаюць перавагу сталічныя школьнікі? Асартымент іх схільнасцяў даволі стандартны: дзеці з вялікай ахвотай выбіраюць булачкі, піцу, сасіскі, жэле і іншыя ласункі. Прасцей кажучы, зусім не «здаровае харчаванне»...

Надзея НІКАЛАЕВА.

ISSN 1990 - 763X

9 771990 763008 08052

— Сёлетні зімовы клімат не спрыяў здароваму самаадчуванню пчалы,— заклапочана кажа пры сустрэчы глыбоцкі пчаляр і наш даўні чытач Анатоль Лявонавіч СКРАБАТУН. — Дзякуй Богу, вясна на парозе, болей сонейка!

Хоць з кастрычніка па красавік у мядовай гаспадарцы «ціхі час», кола клопатаў гаспадара ніколькі не меншае, чым у іншую пару: рэстаўрацыя старых домікаў, рамонт і навашчванне рамак, збор воску, выраб новых пастак. І, вядома ж, азнаямленне з навінкамі друку. Кнігамі, часопісамі і газетамі з парадамі аматарам пчалярскіх спраў у Анатоля Лявонавіча завалены ўвесь стол у яго спецыяльным доме-амшаніку, за якім утульна і маляўніча стаяць вуллі. І хоць нетыповая зіма ўжо ззаду, жыхар вёскі Рускі Завулак не губляе пільнасці і нават па гуку адсочвае «паводзіны» насельнікаў кожнай хаткі — каб быць у курсе ўсіх пчаліных спраў. Каб з мёдам быць заўсёды. Інтуіцыя, багаты досвед і руплівая праца яшчэ ніколі не падвялі яго. Нездарма кажуць: «У добрага пчаляра не бывае дрэннага мёду».

А каб быць у курсе спраў жыццёвых, у дом пчаляра болей за дзесяць гадоў прыходзіць «Звязда». З цікавасцю чытаюць яе ўсе хатнія: жонка Уладзіслава Вікенцьеўна, сын Валерый і нявестка Зоя. Сын працуе лесніком Поразаўскага лясніцтва, нявестка — настаўніца матэматыкі базавай школы ў суседняй вёсцы Івесь.

«Гэта дзякуючы Зоі газета «Звязда» стала нашай добрай сяброўкай», — за кубачкам гарачага чаю (зразумела, з мёдам) не забывае падкрэсліць дбайны вясковы гаспадар-пчаляр.

НА ЗДЫМКУ: гэтую скрыню-пастку для пчаліных раёў, якія вылецелі, Анатоль Скрабатун размесціць на дрэве ці ў лесе, ці ў зарасніках побач з сядзібай.

СА «ЗВЯЗДОЙ» — У НОВЫМ ГОДЗЕ!

Працягваецца падпіска на ІІ квартал 2008 года.
Падпісныя цэны на газету «Звязда» (у рублях)

Індэкс	*на 1 месяц*	*на 3 месяцы*	*на 6 месяцаў*
63850 (індывідуальны)	8800	26400	52800
63145 (індывідуальны льготны для пенсіянераў, ветэранаў Вялікай Айчыннай вайны)	8300	24900	49800
63858 (ведамасны)	14000	42000	84000
63239 (ведамасны льготны для ўстаноў міністэрстваў культуры, адукацыі і аховы здароўя)	12800	38400	76800

АЛЯКСАНДР ЛУКАШЭНКА ПАВІНШАВАЎ ХУ ЦЗІНЬТАО З ПЕРАВЫБРАННЕМ НА ПАСАДУ СТАРШЫНІ КНР

Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Ху Цзіньтао з нагоды перавыбрання на пасаду старшыні Кітайскай Народнай Рэспублікі. Аляксандр Лукашэнка выказаў упэўненасць, што ўсямернае выкарыстанне існуючага патэнцыялу супрацоўніцтва дасць магчымасць адносінам паміж Беларуссю і Кітаем выйсці на якасна новы ўзровень і далей умацоўвацца на карысць двух народаў.

ЗДАРОВАЯ МОЛАДЗЬ — ЗАЛОГ ДАБРАБЫТУ БЕЛАРУСІ

Прэзідэнт Беларусі, Прэзідэнт Нацыянальнага алімпійскага камітэта Аляксандр Лукашэнка накіраваў прывітанне ўдзельнікам рэспубліканскіх спаборніцтваў «Залатая шайба».

Кіраўнік дзяржавы адзначыў сімвалічнасць таго, што гэта дзіцячае свята праводзіцца ў Беларусі ў год, абвешчаны Годам здароўя. «Прадаўжаючы выдатныя традыцыі дзіцячага хакея, такія спаборніцтвы прызначаны гадаваць не толькі чэмпіёнаў, але, самае галоўнае, здаровую моладзь — залог дабрабыту Беларусі ў будучым», — гаворыцца ў пасланні. Аляксандр Лукашэнка выказаў перакананасць, што гэты спартыўны рух будзе яшчэ больш масавым і паслужыць справе прапаганды фізічнай культуры і актыўнага ладу жыцця.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Іншагароднім студэнтам і навучэнцам дзяржустаноў будзе аказана матдапамога на праезд

Матэрыяльная дапамога на праезд будзе аказана іншагароднім навучэнцам і студэнтам дзяржустаноў дзённай формы навучання, сярэднедушавы даход сям'і якіх не перасягае 100 працэнтаў найбольшай велічыні бюджэту пражытковага мінімуму ў сярэднім на душу насельніцтва, зацверджанага ўрадам Рэспублікі Беларусь, за два апошнія кварталы. Такая норма змяшчаецца ў пастанове Савета Міністраў № 375 «Аб парадку аказання матэрыяльнай дапамогі на праезд маючым патрэбу навучэнцам і студэнтам дзяржаўных устаноў, якія забяспечваюць атрыманне прафесійна-тэхнічнай, сярэдняй спецыяльнай і вышэйшай адукацыі».

У дакуменце, у прыватнасці, гаворыцца, што матэрыяльная дапамога навучэнцам і студэнтам будзе аказана ў выглядзе частковай кампенсацыі (у памеры, які не перасягае 50 працэнтаў) кошту праезду (праязнога дакумента) да месца пражывання сям'і (бацькоў) не больш як за дзве паездкі (туды і назад) у месяц на пасажырскім транспарце агульнага карыстання рэгулярных міжгародніх зносінаў або не больш як за чатыры паездкі (туды і назад) у месяц на пасажырскім транспарце агульнага карыстання рэгулярных прыгарадных зносінаў.

Матэрыяльная дапамога аказваецца навучэнцам і студэнтам на праезд у суботнія, нядзельныя і святочныя дні, устаноўленыя і аб'яўленыя кіраўніком дзяржавы нерабочымі, а таксама ва ўсе дні тыдня ў час зімовых канікулаў на перыяд з 1 кастрычніка па 30 чэрвеня, але не раней як з дня падачы заявы з усімі неабходнымі дакументамі. Рашэнне аб аказанні матэрыяльнай дапамогі на праезд канкрэтнаму чалавеку і яе памеры прымаецца пастаянна дзеючай камісіяй па аказанні матэрыяльнай дапамогі на праезд. Камісія ствараецца ва ўстанове адукацыі. На падставе рашэння гэтай камісіі выдаецца загад кіраўніка адукацыйнай установы аб аказанні матэрыяльнай дапамогі на праезд навучэнцам і студэнтам, у загадзе называецца перыяд аказання дапамогі і яе памер.

Сярэднедушавы даход сям'і навучэнца ці студэнта вылічваецца за тры месяцы, якія папярэднічалі месяцу звароту па назначэнне матэрыяльнай дапамогі на праезд. Для сям'і сярэднедушавы даход вызначаецца шляхам дзялення сукупнага даходу ўсіх членаў сям'і за разліковы перыяд на колькасць месяцаў у гэтым перыядзе і на колькасць членаў сям'і, улічаных у яе складзе. Пастанова ўступае ў сілу праз 10 дзён з моманту яе афіцыйнага апублікавання.

БЕЛТА.

ЗАТРЫМАНА БУЙНАЯ ПАРТЫЯ «ГАРУЧАГА»

5530 літраў спіртазмяшчальнай вадкасці на агульную суму 55 мільёнаў 300 тысяч рублёў канфіскавана ў доме 49-гадовага сталічнага жыхара ў вёсцы Навасёлкі Мінскага раёна.

Паводле звестак аддзела інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС Мінгарвыканкама, «гаручае» захоўвалася ў пяцілітровых каністрах без этыкетак. Адказ на пытанне, што гэта за змесціва, павінна даць экспертыза.

Аднак ужо цяпер, упэўненыя ў праваахоўных органах, можна сцвярджаць, што выяўленая вадкасць адносіцца да класа такіх «напояў», як «Максімка», «Кіруша» і т.п. Паводле папярэдняй інфармацыі, канфіскаваны прадукт быў дастаўлены ў нашу краіну з Расіі: вадкасць меркавалася збываць дробнымі партыямі на тэрыторыі Мінска і Мінскага раёна. Цяпер супрацоўнікі міліцыі ўстанаўліваюць кола асобаў, што маюць дачыненне да канфіскаванай спіртазмяшчальнай вадкасці.

Ігар ГРЫШЫН.

Кампетэнтна

АТАМНАЯ БУДУЧЫНЯ БЕЛАРУСІ БУДЗЕ БЯСПЕЧНАЙ

У свядомасці беларусаў словазлучэнні «атамная электрастанцыя», «мірны атам» маюць ярка выражаную адмоўную афарбоўку. Гэта не дзіўна: яны аўтаматычна выцягваюць з памяці ўспаміны аб чарнобыльскай трагедыі, рэха якой будзе гучаць над Беларуссю яшчэ многія гады. Жыццё асобных людзей і цэлай краіны падзялілася на два перыяды — «да Чарнобыля» і «пасля Чарнобыля». У псіхалогіі з'явіўся новы тэрмін — «чарнобыльскі сіндром».

Нягледзячы на шок, які выклікала ў свеце чарнобыльская катастрофа, астатнія краіны не адмовіліся ад выкарыстання таннай атамнай электраэнергіі. Сёння АЭС ёсць у ЗША, Францыі, Канадзе, Кітаі, Расіі, Фінляндыі, Чэхіі, Украіне і шмат дзе яшчэ. Аб'ектыўныя геапалітычныя і эканамічныя прычыны абумовілі неабходнасць будаўніцтва сваёй атамнай электрастанцыі і ў нас. Адпаведнае рашэнне было прынята на самым высокім узроўні. І выклікала многа спрэчак і хваляванняў. Праціўнікі будаўніцтва беларускай АЭС прыводзяць розныя доказы «супраць», аднак мала хто з іх ведае, што яшчэ ў савецкі час на тэрыторыі БССР планавалася ўзвядзенне дзвюх атамных станцый...

— У складзе Савецкага Саюза Беларусь была адной з найбольш індустрыяльна развітых, — расказвае **намеснік акадэміка-сакратара аддзялення фізіка-тэхнічных навук Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі Аляксандр МІХАЛЕВІЧ**. — Калі мы ўзгадаем апошнія 15 гадоў існавання СССР (з 1975 па 1990), то ўбачым, што спажыванне электраэнергіі на душу насельніцтва за гэты перыяд у БССР узрасло на такую ж велічыню, як і ў цэлым па Саюзе, і ў ЗША (а індэкс энергаспажывання на душу насельніцтва — гэта адзін з асноўных паказчыкаў эканамічнага развіцця). Назіралася цікавая сітуацыя: рост спажывання электраэнергіі ў БССР быў на ўзроўні дзвюх супердзяржаў, а прырост магутнасцяў уласных электрастанцый — у 5 разоў меншы, чым у Саюзе, і ў 6 — чым у Злучаных Штатах Амерыкі. Уся эканоміка Савецкай Беларусі была фактычна зарыентавана на атамную энергетыку, і прырост энергетычных магутнасцяў ёй забяспечвалі атамныя электрастанцыі, пабудаваныя на тэрыторыі суседніх рэспублік недалёка ад агульнай мяжы. Так, Ігналінская станцыя геаграфічна знаходзіцца за 12 км ад Беларусі, Чарнобыльская — за 14 км, Смаленская — за 50, Ровенская — за 60 км. Для сучасных ліній электраперадач гэта не адлегласці. Калі ў апошнія гады існавання Саюза агульная магутнасць усіх беларускіх электрастанцый складала прыкладна 6 млн кВт, то магутнасць акаляючых яе атамных электрастанцый — 12 млн кВт. Усе яны трэць сваёй выпрацаванай энергіі аддавалі на Беларусь.

— Тым не менш, у БССР вяліся работы па будаўніцтве сваёй АЭС?..

— Яны распачаліся ў 1983 годзе пад Рудзенскам, за 40 км ад сталіцы. Мінская атамная цеплаэлектрацэнтраль павінна была стаць першай у свеце атамнай станцыяй, якая забяспечвала б спажыўцоў не толькі электрычнай, а яшчэ і цеплавой энергіяй. Паралельна рыхтаваліся дакументы на праектаванне яшчэ адной станцыі — Беларускай АЭС, недалёка ад Лукомля. Чарнобыльская катастрофа змяшала ўсе планы. Будаўніцтва Мінскай АЦЭЦ было спынена. Адзначу, што на момант аварыі грошы, адведзеныя пад новую атамную станцыю, былі асвоены напалову (там ужо з'явіліся дарогі, камунікацыі, жылы пасёлак, катлаван пад фундамент). Сёння гэта Мінская ЦЭЦ-5.

(Заканчэнне на 6-й стар.)

КУРСЫ ВАЛЮТ

Курсы замежных валют, устаноўленыя НБ РБ з 19.03.2008 г. (для б/н разлікаў)

1 долар ЗША	2 146,00
1 еўра	3 385,96
1 латвійскі лат	4 857,95
1 літоўскі літ	980,67
1 чэшская крона	134,67
1 польскі злоты	955,84
1 расійскі рубель	91,19
1 украінская грыўня	428,17

Курсы замежных валют для безнаяўных разлікаў **Цэнтрабанк РФ**

USD	23,5325
10 UAH	46,2328
1000 BYR	10,9564
EUR	37,0825

Курс у гандлёвых кампаніях (на 18.03.2008 г.)

USD	2135 / 2210

Агенцтва Уладзіміра Граўцова

Падпішыцеся на часопіс «Главный Бухгалтер. ГБ» на 2008 год у рэдакцыі па самай выгаднай цане. Тэлефон рэдакцыі: 209-69-01.

ААТ «Агенцтва Уладзіміра Граўцова» УНП 100024047 Ліцэнзія Мінсувязі № 02140/0172806 выд. 03.05.2004 да 02.05.2009

РОЗГАЛАС

АПОШНЯЯ ІНФАРМАЦЫЯ СУТАК

ЁН ПРАГЛЫНУЎ ПАКЕТ З ГЕРАІНАМ І ХАЦЕЎ «З'ЕСЦІ» ГРОШЫ

Супрацоўнікі ўпраўлення КДБ па Гомельскай вобласці ў ходзе аператыўна-пошукавых мерапрыемстваў выйшлі на 35-гадовую жыхарку Светлагорска, якая раней зведала лаву падсудных за продаж наркотыкаў, але не зрабіла з гэтага правільных высноў і працягвала іх рэалізоўваць моладзі горада і раёна. Яна вымушана была прызнацца, што атрымлівае іх у братоў-цыганоў, якія рэалізоўвалі гераін праз наркапункты, а таксама наладзілі яго збыт і ў сваёй вёсцы.

Калі прыйшла чарга затрымаць іх, старэйшы брат праглынуў пакет з наркотыкам і паспрабаваў «з'есці» дзве купюры па сто тысяч рублёў кожная, але яму перашкодзілі, выцягнуўшы грошы з рота. Наркотыкі ж «убачылі свет», калі ў ізалятары часовага ўтрымання зламысніку прамылі страўнік. Як было потым устаноўлена, браты «справу» сваю вялі на шырокай ніве, аб чым сведчыць тое, што ў іх кватэры былі выяўлены пры вобыску шпрыцы, запоўненыя наркатычнымі сродкамі, і матэрыял, падрыхтаваны для расфасоўкі гераіну, а таксама буйная сума грошай, сабраных братамі з пунктаў рэалізацыі наркотыкаў.

У дачыненні да гэтых трох асобаў узбуджаны крымінальныя справы, і цяпер устанаўліваецца канал паступлення гераіну ў рэгіён, а таксама іншыя ўдзельнікі наркабізнэсу. Упраўленне КДБ па Гомельскай вобласці просіць грамадзян, якім штосьці вядома аб учыненні гэтага злачынства, і іншых, якія ўваходзяць у кампетэнцыю органаў дзяржаўнай бяспекі, пазваніць па «тэлефонах даверу»: у Гомелі 79 23 31 і 219 92 99 у Мінску. А між тым, у Гомелі ў адным з судоў разглядаецца крымінальная справа ў дачыненні да арганізаванай злачыннай групы ў складзе дзевяці чалавек, якія займаліся збытам наркотыкаў. Яе выявілі супрацоўнікі ўпраўлення па наркакантролі і процідзеянні гандлю людзьмі УУС аблвыканкама і аналагічных падраздзяленняў аддзелаў унутраных спраў Цэнтральнага раёна Гомеля і Веткаўскага РАУС. Абвінавачваныя жылі ў розных кутках вобласці, а гераін распаўсюджвалі ў Гомелі, Жлобіне, Ветцы і Светлагорску.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

«DUTY FREE» ДОМА...

У Мінску змешчаны ў ізалятар часовага ўтрымання непрацуючы расійскі грамадзянін, які ў беларускай сталіцы з размахам наладзіў незаконны гандаль алкагольнай і тытунёвай прадукцыяй.

Як паведаміў карэспандэнту «Звязды» начальнік аддзялення інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС Мінгарвыканкама Аляксандр Ластоўскі, хадавы тавар, які прызначаны для рэалізацыі ў сетцы бяспошліннага гандлю «Duty Free», расіянін, які мае пасведчанне на права жыхарства ў нашай краіне, прадаваў ва ўласнай кватэры. Прычым займаўся даходным бізнэсам ён без дзяржаўнай рэгістрацыі на тэрыторыі сталіцы. Набываючы алкагольную і тытунёвую прадукцыю оптам, прайдзісвет потым рэалізоўваў яе людзям у розніцу. Між іншым, паводле папярэдняй інфармацыі, атрыманы такім чынам падазроным незаконны даход склаў больш за 12 мільёнаў рублёў. Па месцы жыхарства затрыманага знойдзена і канфіскавана 313 бутэлек алкагольнай прадукцыі — віскі, каньяк, гарэлка, лікёр — і тытунёвыя вырабы на агульную суму каля 33 мільёнаў рублёў. Учора аддзелам папярэдняга расследавання Упраўлення дэпартамента фінансавых расследаванняў КДК Беларусі ўзбуджана крымінальная справа ў дачыненні да прадпрымальнага расіяніна.

Ігар ГРЫШЫН.

БУДЗЕ ПАЛЯВАННЕ!

У адпаведнасці з Правіламі вядзення паляўнічай гаспадаркі і палявання, з 20 сакавіка ў краіне пачынаецца веснавое паляванне на глушца і цецерука на таках па разавых дазволах на здабычу гэтых відаў. З 5 красавіка будзе дазволена здабыча качароў дзікіх качак з засады з падсаднымі качкамі, чучаламі ці вабікамі і на вальдшнэпа на цязе. Нагадаем таксама, што па 11 мая будзе дазволена веснавое паляванне з засады, з падыходу на пералётных гусей.

Сяргей РАСОЛЬКА.

БЕЛАРУСБАНК 1922-2007 85 ЛЕТ

Открытое акционерное общество «Сберегательный банк «Беларусбанк»,
расположенное по адресу: 220050, г. Минск, ул. Мясникова, 32,

СООБЩАЕТ О ПРОВЕДЕНИИ 25 МАРТА 2008 ГОДА ВНЕОЧЕРЕДНОГО ОБЩЕГО СОБРАНИЯ АКЦИОНЕРОВ В ЗАОЧНОЙ ФОРМЕ СО СЛЕДУЮЩЕЙ ПОВЕСТКОЙ ДНЯ:

1. Об оказании безвозмездной (спонсорской) помощи.
2. Об утверждении Дополнения 1 к Положению о службе ревизий.
3. Об утверждении Дополнения 1 к Положению о порядке начисления и выплаты дивидендов по акциям ОАО «АСБ Беларусбанк».

Акционеры ОАО «АСБ Беларусбанк» могут ознакомиться с информацией по вопросам повестки дня и заполнить бюллетень для заочного голосования (до 22 марта), а также с решениями, принятыми внеочередным общим собранием акционеров банка (после 25 марта) по адресу: г. Минск, ул. Мясникова, 32, комн. 704(в), а также в филиалах — областных (Минском) управлениях, филиалах банка.

Дата окончания приема бюллетеней — до 22 марта 2008 года.

Телефоны для справок: (8 017) 218 84 38, 218 84 04.

Лицензия на осуществление банковской деятельности № 1 от 29.10.2007 г., выданная Национальным банком Республики Беларусь. УНП 100325912.

Комитет по труду, занятости и социальной защите Мингорисполкома

24 МАРТА 2008 г. с 11.00 до 15.00
во Дворце культуры и спорта железнодорожников (г. Минск, ул. Чкалова, 7)
проводит
ЯРМАРКУ ВАКАНСИЙ
предприятий строительной и промышленной отраслей.

ОСНОВНЫЕ ЦЕЛИ МЕРОПРИЯТИЯ:
- трудоустройство граждан Республики Беларусь на строительные и промышленные предприятия г. Минска;
- содействие предприятиям, организациям в подборе кадров.

В ПРОГРАММЕ ЯРМАРКИ:
- встречи с представителями более 100 предприятий и организаций, осуществляющих прием работников;
- консультации по законодательству о занятости, об услугах, возможностях профессионального обучения безработных при содействии службы занятости.

ПРОЕЗД:
автобусы №№ 10, 40, 45, 47, 53, 73, 82, 100,
троллейбусы №№ 11, 19, 27, 43, 51, 59
до остановки «Гостиница «Спутник».

Телефон для справок: (8 017) 267 03 49

УНП 100557355

Минский городской центр недвижимости проводит аукционы по продаже:

гаража в кооперативе «Восток-1» по ул. Калиновского, 119 (53,1 кв. м);
гаража в гаражном массиве «Северный» по ул. Ангарская, 100 (20,6 кв. м.);
пятикомнатной квартиры по проспекту Независимости, 76а в г. Минске (153,5 кв. м);
двухкомнатной квартиры по проспекту Машерова, 76 в г. Минске (46,9 кв. м).

Телефоны: (017) 227 48 36, 227 40 22.

УНП 190398583

ЗВЯЗДА 19 сакавіка 2008 г.

НОВЫ ЭТАП У ВЫПРАБАВАННІ КАЛЕКТЫВУ НА ТРЫВАЛАСЦЬ СТАНОВІЦЦА ЧАСАМ ПОШУКУ РЭЗЕРВАЎ

Гадавы сход акцыянераў ААТ «Краснасельскбудматэрыялы»

Акцыянернае таварыства «Краснасельскбудматэрыялы» сфарміравана ў 1991 годзе. Мае статутны фонд 292571 млн рублёў. У яго склад уваходзяць як юрыдычныя, так і фізічныя асобы. Асноўным уласнікам з'яўляецца дзяржава (83,23 працэнта акцый).

Фізічным асобам (работнікам і пенсіянерам таварыства) належыць 10,49 працэнта акцый. Таварыства з'яўляецца фундатарам чатырох унітарных прадпрыемстваў: аднаго вытворчага ПЧУП «Цэмбуд» і трох гандлёвых — у Брэсце, Мінску і Гродне (апошняе пачынае работу ў сакавіку 2008 года).

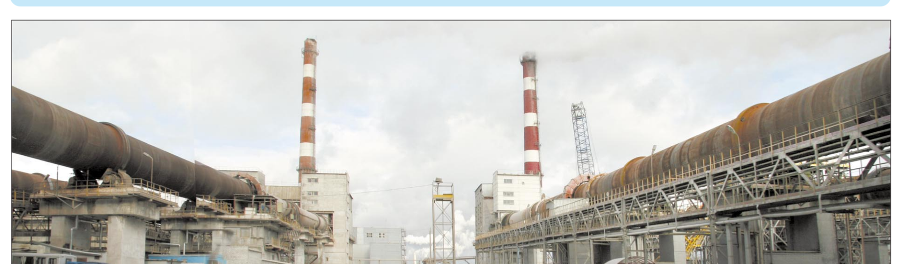

Дзяўжыня кожнай «печы» (злева і справа) — больш за 150 метраў.

I. САМЫ КАШТОЎНЫ НАБЫТАК — ЗЛАДЖАНЫ, ПРАЦАЗДОЛЬНЫ КАЛЕКТЫЎ

Даклад генеральнага дырэктара Валянціна ВЕРАЦІЛЫ

Задачы на 2008 год

Абнаўляць і асартымент, і вытворчасць

Вынікі года радуюць

Прыбытак — на далейшае развіццё вытворчасці

Інвестыцый больш у пяць разоў

ЧАСУ НА РАСКАЧКУ НЯМА

Выступленне старшыні Назіральнага савета ААТ Мар'яна ЮРОЎСКАГА

СЛОВА — АКЦЫЯНЕРАМ

(з гутаркі перад пачаткам сходу)

Творчая брыгада «Звязды» працавала ў акцыянерным таварыстве «Краснасельскбудматэрыялы» два дні. Акрамя ўдзелу ў рабоце сходу акцыянераў, мы пабывалі ў вядучых вытворчых падраздзяленнях, кожнае з якіх знаходзіцца, вобразна кажучы, на напрамку галоўнага ўдару. Гутарылі з іх кіраўнікамі, спецыялістамі і рабочымі. Усе яны нацэлены на адно: даць краіне больш цэменту, сухіх будаўнічых сумесяў, шыферу, вапны, іншай неабходнай народнай гаспадарцы прадукцыі. Можам засведчыць, што дзелавы настрой сходу акцыянераў пераклікаецца з дзелавым настроем, які пануе ў цэхах.

II. НА НАПРАМКУ «ГАЛОЎНАГА ЎДАРУ»

У «ХЛЕБА ПРАМЫСЛОВАСЦІ» СВОЙ ВОДАР

На цэментным заводзе гутарым з яго дырэктарам Уладзіславам КАВАЛЕВІЧАМ.

— Выпусціўшы летась 1 мільён 713 тысяч тон цэменту, зараз у прамым сэнсе слова калектыўна ломім галаву над тым, як павялічыць колькасць «хлеба прамысловасці», якога цяпер не хапае ў краіне. Рэзервы знаходзім за кошт зладжанай работы калектыву, скарачэння тэрмінаў міжсезоннага рамонту абсталявання. А скарачаем дзякуючы інтэнсіўнай працы рамонтнікаў і яе высокай прадукцыйнасці. Скажам, па ўсіх разліках на рамонт печы адводзіцца дваццаць дзён,

задае камп'ютар. Зараз у нас пастаўлена сумарная вага 1050 кілаграмаў пакрышак у гадзіну. Такая колькасць адпрацаваўшых сваё шын эканоміць тысячу кубоў газу. За год мы зэканомім 7—7,5 млн кубоў газу. Гэтай колькасці хопіць, каб на

— Пайшлі нармальна, працуюць даволі паспяхова. Для спальвання шын спатрэбілася ўстанавіць спецыяльнае абсталяванне. У прыватнасці, узважваючае і падаючае абсталяванне нямецкай вытворчасці, амерыканскі шлюз (штуцар) са спецыяльных відаў сталі, бо тэмпература газавага патоку — тысяча градусаў. Шыны пачалі спальваць у снежні. Установка працуе стабільна. Пры яе пуску выкарысталі вопыт амерыканскіх і літоўскіх калег.

Загрузка пакрышак у раскаленую печ патрабуе майстэрства. Праграму па іх уводзімай вазе

ЯКАСЦЬ НЕ ЎСТУПАЕ Ў СУПЯРЭЧНАСЦЬ З КОЛЬКАСЦЮ

Расказвае Вольга ВАРАПАЙ, начальнік вырабавальнага цэнтра:

— Асноўная сыравіна ў нас — гліна і мел. Кантралюем іх і пры дабычы, і пры паступленні на завод. Сыравіна пасля абагачэння спецыяльнымі дабаўкамі ідзе на вытворчасць шламу, які і паступае ў печы на абпальванне. Кантралюем працэс памолу клінкеру кожную гадзіну — яго токаму, уртаманне гіпсавага каменя і дабавак, у залежнасці ад марак. Нарматывы закладзены вельмі жорсткія ў парадунні з ТНПА — тэхнічнымі нарматыўнымі прававымі актамі. І калі сустракаецца адхіленне, машыніст вярчальнай печы адразу каранкіруе паступленне інгрэдыентаў за кошт змянення дазіроўкі. Тады робім свае кантрольныя «замеры» часцей, да таго часу, пакуль сітуацыя не прыйдзе ў норму.

Абсталяванне ва ўсіх лабараторыях цэнтра сучаснае, высокадакладнае. У асабліва дакладных прыборах імпартнай вытворчасці фактар чалавека цалкам выключаны.

Асаблівай увагі патрабуюць новыя маркі цэменту. Перш чым запусціць іх у вытворчасць, праводзіцца маркетынгавае даследаванне. У выпадку прыняцця станоўчага рашэння

На дварэ — вясна, і фарбаванага шыферу крайне патрэбна многа.

Начальнік вырабавальнага цэнтра Вольга ВАРАПАЙ з калектывам лабараторыі вырабавальнага цэнтра.

ПРАДАЁМ І НАСЕЛЬНІЦТВУ

Дырэктар завода вапны Віталій НАСКО:

РЫХТУЕМСЯ ДА ВЫПУСКУ ЯЧЭІСТЫХ БЕТОНАЎ

Слова дырэктару завода азбестацэментных вырабаў Валянціну ТРАЯНЧУКУ:

III. ПА ПРАЦЫ ПАШАНА.

І МАГЧЫМАСЦЬ ПАПРАВІЦЬ ЗДАРОЎЕ

ПАЛІКЛІНІКА НА ЗАВОДЗЕ

«ЛАСКАВЫЯ РУЧКІ» ПРАПІСАЛІСЯ Ў «ПРАЛЕСЦЫ»

Матэрыял да друку падрыхтавалі Уладзімір ХІЛЬКЕВІЧ, Віктар ПАЗНЯКОЎ і Яўген ПЯСЕЦКІ (фота).

МЕСТНОЕ САМОУПРАВЛЕНИЕ

ГАЗЕТА ДЛЯ ВЫБАРШЧЫКАЎ І ДЭПУТАТАЎ МЯСЦОВЫХ САВЕТАЎ

19 сакавіка 2008 г.
№ 11 (114)

ДЗЕНЬ ДЭПУТАТА

Напярэдадні першага веснавога суботніка Мінскі раённы Савет правёў у Заслаўі Дзень дэпутата, асноўнай тэмай якога была вызначана актывізацыя дзейнасці дэпутацкага корпуса сельскіх Саветаў у вырашэнні агульнай задачы — навядзенні парадку на зямлі і добраўпарадкаванні населеных пунктаў.

НА ПАРАДКУ ДНЯ — ПАРАДАК

У азначаным мерапрыемстве, акрамя старшынь сельвыканкамаў, актыву дэпутацкага корпуса пярвічнага, базавага ўзроўню і прадстаўнікоў грамадскага тэрытарыяльнага самакіравання, узялі ўдзел старшыня Мінскага абласнога Савета дэпутатаў Святлана Герасімовіч, абласныя дэпутаты, дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Фёдар Стрыкаў.

Святлана ГЕРАСІМОВІЧ:

— Вы ўсе добра разумееце, што да Мінскай вобласці прад'яўляюцца павышаныя патрабаванні па ўсіх паказчыках, і ў першую чаргу — па добраўпарадкаванні. Наша задача — дайсці да кожнай вёскі, да кожнага двара, да кожнага жыхара, каб ачысціць населеныя пункты ад ламачча і смецця, прывесці вуліцы ў парадак. Асаблівую ўвагу звярніце на пустыя старыя дамы. Шукайце спадчыннікаў. Сёння ў Мінскім раёне яшчэ застаюцца праблемы з забяспечанасцю асобных населеных пунктаў вадой. Іх трэба вырашаць. Гэта непарадак, калі 1,5 года людзям прывозяць ваду. Ёсць пытанні з вулічным асвятленнем. Не ўсе яшчэ перайшлі на энергазберагальныя свяцільнікі. Асобная тэма — дарогі. Згодна з Указам № 21 яны павінны быць перададзены на баланс спецыялізаваных арганізацый. Гэта складанае пытанне. Пакуль вуліцы не перададзены, паспрабуйце знайсці падтрымку ў кіраўнікоў мясцовых гаспадарак.

Дэпутат Мінскага раённага Савета Сяргей АНДАЛЮКЕВІЧ:

— Я з'яўляюся дырэктарам Мінскага завода «Уторчармет» і, натуральна, маю непасрэднае дачыненне да добраўпарадкавання тэрыторыі раёна. У гэтым накірунку мы плённа супрацоўнічаем са старшынямі сельвыканкамаў, ачышчаем палі, лясы, населеныя пункты ад старых аўтамабільных кузаваў і іншага металалому. Старшыні дастаткова патэлефанаваць мне, і ўжо на наступны дзень прыедзе наша спецтэхніка, а праз тыдзень на рахунак сельвыканкама паступаюць грошы за здадзены металічны лом. Ведаю, што за гэтыя сродкі сельвыканкамы набылі бензапілы, бензакосы, выпісалі прэміі тым жыхарам, чый двор быў прызнаны лепшым у плане добраўпарадкавання. Як бачым, навядзенне парадку можа стаць крыніцай папаўнення бюджэту сельвыканкама... Як дэпутат, я нядаўна сутыкнуўся з такой праблемай: да мяне звярнуліся жыхары вёскі Асееўка з просьбай дапамагчы ім спілаваць аварыйныя дрэвы. Аказалася, што ў Мінскім раёне няма спецыялізаванай службы. Я знайшоў прыватніка, які запрасіў за адно дрэва 600 тысяч. Натуральна, пенсіянеры такую суму «не пацягнуць».

Старшыня Мінскага раённага Савета Алена МЕЛЯШКЕВІЧ:

— Звяртайцеся ў Заслаўскую службу ЖКГ. Там устаноўлены дзяржаўныя расцэнкі, а работу спецыялісты выконваюць якасна і аператыўна. Для адзінокіх пенсіянераў, людзей сацыяльна неабароненых расходы па спілаванні аварыйнага дрэва бярэ на сябе сельвыканкам.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

ЧАМУ АДХОДЫ НЕ ІДУЦЬ У ДАХОДЫ?

На кожным кубаметры вывезенага смецця прысталічны КУП губляе 10 тысяч рублёў

Здавалася б, камунальныя ўнітарныя прадпрыемствы, створаныя ў межах прысталічнай зоны, павінны заўважна адрозніваецца ад тых, што ўзніклі, скажам, дзе-небудзь у глыбінцы. І па аб'ёмах бюджэту, і па пераліку паслуг, і па сферах дзейнасці, і па перспектывах развіцця. Але... Для мяне, напрыклад, сталі поўнай нечаканасцю разважанні Сяргея ЖОЛУДА, дырэктара камунальнага прадпрыемства «Экскампаслуга» Каладзішчанскага сельсавета Мінскага раёна. Сяргей Васільевіч выказаў думку, што нягледзячы на відавочную розніцу ў «вагавых катэгорыях», КУПы, створаныя на перыферыі (ці проста на тэрыторыі раёнаў, аддаленых ад Мінска), маюць больш магчымасцяў для пашырэння і развіцця паслуг насельніцтву, чым прысталічныя. Чаму?

Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

Дырэктар КУП «Экскампаслуга» Сяргей ЖОЛУД.

— Давайце я правязу вас па тэрыторыі сельсавета, — прапанаваў ён. — І патлумачу, чым даводзіцца займацца нашаму прадпрыемству.

Дваццаці хвілін, адведзеных на «экскурсію», цалкам дастаткова, каб зразумець: добраўпарадкаваннем тут сёння займаюцца дзве арганізацыі — вышэйназваныя КУП і ЖКГ Мінскага раёна. І за першай, і за другой замацаваны пэўныя тэрыторыі, якія па санітарным стане адрозніваюцца паміж сабой, як... неба і зямля. Прычым яўна не на карысць ЖКГ.

Тое, з чым даводзіцца працаваць.

— Смецце — наш агульны «біч», наша сапраўдная бяда, — тлумачыць Сяргей Жолуд. — Да 2004 года ў сельскай мясцовасці ім увогуле ніхто не займаўся — усё вывозілася ў лес. Сёння работнікі КУПа спрабуюць зламаць гэту сістэму, наладзіць новую, цывілізаваную. Жывём жа тут, працуем, дзеці нашы падрастаюць. Колькі можна на гэты бруд глядзець?

— І як «ламаецца сістэма»? Паспяхова?

— Не вельмі... На тэрыторыі сельсавета пражывае больш за 15 тысяч жыхароў, летам гэта лічба ўзрастае да 20—22 тысяч... Між тым, мы заключылі ўсяго 2 тысячы дагавораў на вываз бытавых адходаў. Што толькі ні рабілі — хадзілі па дварах, па дамах, тлумачылі, прасілі. Свядомыя людзі, безумоўна, знайшліся, тым больш што аплата за гэту нашу паслугу выходзіць смешная — 7 тысяч рублёў на год. Але іх было не шмат. Астатнія сказалі: а навошта нам плаціць? Смецце можна выкінуць на дарозе, у лесе, на аўтобусным прыпынку... Колькі разоў я сам гэта назіраў...

Дарэчы, на адной з сесій сельвыканкама Сяргей Жолуд прапанаваў прыняць рашэнне: браць у людзей аплату за вываз смецця адначасова з зямельным падаткам, хоць бы ў тых населеных пунктах, якія прылягаюць да сталіцы. Але большасць дэпутатаў запярэчылі: маўляў, а на якой падставе мы будзем гэта рабіць? Калі няма адпаведнага заканадаўчага акта на ўзроўні рэспублікі, усе іншыя рашэнні для людзей не ўказ.

— Магчыма, яны мелі рацыю. Сярод 15 тысяч жыхароў сельсавета заўсёды знойдзецца хоць бы адзін, які скажа, што гэта незаконна — прымушаць грамадзяніна заключаць дагавор, — гаворыць дырэктар КУПа. — Выходзіць парадокс: столькі людзей на нашай тэрыторыі будуюць сёння жыллё, уводзяць у эксплуатацыю катэджы — і ніхто не мае дагавораў на вываз смецця. Атрымліваецца, што апошняга... не існуе. Ну як можна пабудаваць дом без адходаў? А колькі іх, такіх, уводзіцца ў эксплуатацыю...

Трактарыст Дзмітрый АСТРОЎСКІ.

«Расхлёбвацца» з гэтымі самымі «адходамі» даводзіцца камунальнаму ўнітарнаму прадпрыемству. Хоць тэарэтычна вываз адходаў без заключэння адпаведнага дагавора з фізічнай або юрыдычнай асобай не ўваходзіць у абавязкі КУП «Экскампаслуга». Аднак калі Сяргей Жолуд «стане ў позу» і перастане займацца «дабрачынным» (іншага слова не падбярэш) вывазам адходаў, тэрыторыя за тыдзень-два проста загразне ў смецці.

— А ўсе шышкі паляцяць на старшыню сельвыканкама: чаму не прыбіраеце тэрыторыю?

КУП — прадпрыемства гасразліковае, яно павінна як мінімум акупляць усе свае расходы: на выплату зарплаты, падаткаў, рамонт тэхнікі, паліва і г.д. У ідэале заробленых грошай павінна быць столькі, каб заставалася і на развіццё прадпрыемства: на новы трактар, на матэрыяльнае заахвочванне работнікаў, на павышэнне зарплаты, на пашырэнне сферы паслуг...

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

«КРУГЛЫЙ СТОЛ»

ПРЕДПРИЯТИЙ — БОЛЬШЕ, А НАЛОГОВ — МЕНЬШЕ

На днях в Институте высших управленческих кадров Академии управления при Президенте Республики Беларусь был проведен «круглый стол» с участием председателей сельских и поселковых Советов депутатов.

Подобные встречи традиционно проходят в неформальной обстановке и предполагают в первую очередь живое, искреннее общение, обмен мнениями и опытом, обсуждение болевых точек. Именно такой тон задал мероприятию председатель Постоянной комиссии Совета Республики по экономике, бюджету и финансам, член Совета по взаимодействию органов местного самоуправления **Степан ПИСАРЕВИЧ**, предложив не делить аудиторию на выступающих и слушателей, а поучаствовать в разговоре всем.

Характеризуя социально-экономическое развитие республики, он подчеркнул, что в целом здесь наблюдается нормальная динамика, мы живем в приемлемых условиях в стабильном обществе. Даже с учетом инфляции зарплата в стране за два последних года выросла более чем на 31 процент (хотя ее средние показатели по селу значительно отстают от городских).

— Вместе с тем, существует ряд проблем, над которыми постоянно работает и законодательная власть, и правительство, и вы на местах, — сказал, обращаясь к аудитории, Степан Писаревич. — Так, основные фонды многих предприятий давно устарели. Несовременные станки, несовременные технологии — все это сдерживает наш рост. Кроме того, «больным» остается вопрос налогообложения — у нас налоговая нагрузка на предприятия более существенная, чем, например, в соседних странах. Хотя мы работаем в данном направлении и в целом уже уменьшили эту нагрузку на 1 триллион рублей.

Так как увеличивать налоги больше нельзя, необходимо искать иные источники пополнения бюджета. А для этого — создавать новые предприятия, осваивать новые производства. То есть, налоговая база должна стать больше, а сами налоги — меньше. Чтобы переориентировать местную власть **на зарабатывание денег на своих территориях**, и был разработан целый комплекс мер.

— Фактически в государстве уже создана нормативно-правовая база, которая позволяет Советам и исполнительным органам власти (начиная с областных и заканчивая первичными) предпринимать в этом направлении какие-то действия. Это должно стать для вас задачей номер один, — подчеркнул Степан Писаревич.

Много вопросов, касающихся реализации Указа Президента № 21 «О повышении роли органов местного управления и самоуправления в решении вопросов жизнеобеспечения населения», прозвучало в ходе работы «круглого стола» в адрес начальника отдела региональных бюджетов главного управления бюджетной политики Министерства финансов **Зои КРУГЛИКОВОЙ**. Подводя первые итоги работы по этому документу (указ был подписан в начале прошлого года), Зоя Николаевна отметила:

— Теперь каждый председатель сельисполкома имеет четкое представление об источниках формирования доходной части бюджета первичного уровня и расходных полномочиях. Сегодня все доходы являются закрепленными за этими бюджетами на постоянной основе, никто не имеет права какую-то часть у вас забрать.

При формировании бюджета на 2008 год повсеместно учтены нормы Указа № 21. Доходная часть первичных бюджетов пополнилась еще одним обязательным источником — отчислениями от местных налогов и сборов.

— Там, где этого не сделано, бюджеты сформированы неправильно, — подчеркнула Зоя Кругликова.

Тем не менее, уровень дотационности некоторых бюджетов первичного звена остается довольно высоким. Поэтому задача председателей сельских и поселковых Советов — изыскать дополнительные финансовые ресурсы на своей территории. Это может быть и сдача в аренду пустующих площадей, и создание производств, и оказание населению услуг.

— Если у вас на местах накопились задачи, связанные с дополнительными расходами, активизируйте для их выполнения возможности субъектов хозяйствования, расположенных на вашей территории. А также — население, которое тоже должно участвовать в решении каких-то мелких вопросов. Например, путем сбора добровольных взносов. Решение об этом принимается на общем собрании граждан. Добровольные взносы не имеют ничего общего с налогами или поборами. Они направляются (по решению собрания граждан) на реализацию тех или иных задач, не требующих больших затрат, — пояснила Зоя Кругликова.

Отвечая на вопрос о том, будут ли вноситься изменения в Указ № 21 (поскольку никто из представителей первичного звена власти не почувствовал, что на них обрушился «финансовый дождь»), Зоя Кругликова отметила:

— Как жизнь не стоит на месте, так и законодательная база претерпевает изменения, развивается. В частности, Национальным собранием нам уже поручено вместе с облисполкомами проработать вопрос и внести в Совмин свои предложения по поводу **зачисления в бюджеты первичного уровня части прибыли вновь созданных на ваших территориях предприятий.**

Важными доходными источниками — потому что условия в регионах для этого есть — Зоя Кругликова назвала сбор с заготовителей дикорастущей продукции и доходы от развития агроэкотуризма. Также органу государственного управления может быть оказана безвозмездная спонсорская помощь как юридическим, так и физическим лицом.

— Этого доходного источника в вашем бюджете пока нет, — заметила финансист. — Хотя как органы власти вы имеете право на спонсорскую помощь. Это предложение также будет рассмотрено в ближайшее время.

Кроме того, сегодня в стадии разработки находится Бюджетный кодекс — важнейший документ, который на долговременной основе закрепит за соответствующими уровнями Советов доходные источники и расходные полномочия.

Вопросы, которые в ходе работы «круглого стола» задавали Зое Кругликовой участники встречи, достаточно четко отразили спектр проблем, касающийся реализации на местах Указа № 21.

Виталий ГОЛОВАЧ, председатель Олекшицкого сельского Совета депутатов Берестовицкого района:

— В этом году мы планировали установку железобетонного забора для ограждения улицы, но в райфинотделе сказали, что мы можем установить только деревянный забор. Какой в этом смысл, если он простоит от силы год-два?

— Вам просто не пояснили, что установка железобетонного забора относится уже к капитальным затратам. А такая статья, как благоустройство, предусматривает только текущие расходы: ремонт заборов, покраску, установку деревянных заборов и т.д. Но если есть необходимость, вы вправе поставить перед вышестоящими властями вопрос о выделении средств на эти цели из районного бюджета.

Владимир СТАНКЕВИЧ, председатель Полочанского сельского Совета депутатов Молодечненского района:

— Мы хотим поставить ограждение на кладбище — длина его по периметру равняется 600 метрам. Составили список граждан, чьи родственники там похоронены, и посчитали, что каждому нужно сдать по 50 тысяч рублей. Потом я обратился за помощью к районным властям, и нам пообещали выделить еще 5 миллионов. Если денег все же не хватит, чтобы в этом году оградить кладбище полностью, хотя бы 400 метров забора поставим.

— Вы поступаете правильно. Может быть, не сразу, не в один год все получится. Но я хочу обратить ваше внимание на то, что вы должны очень четко проработать с населением вопрос добровольных взносов на это мероприятие. Потому что любой дедушка может пожаловаться: мне сказали внести 50 тысяч! Правомерно это с вашей стороны? Ответ будет один: неправомерно. Смотрите, чтобы добровольные пожертвования не носили у вас характера поборов, чтобы нигде не оговаривалась конкретная сумма: «по 50 тысяч».

(Окончание на 2-й стар. «МС».)

АКНО СУВЯЗІ

У беларускай Інтэрнэт-прасторы пачаў дзейнічаць веб-рэсурс, галоўная мэта якога — садзейнічанне дэбюракратызацыі органаў улады, у тым ліку і мясцовай. Сайт http://www.ncpi.gov.by/ncla/debur/ створаны ў рамках спецыяльнага праекта прадстаўніцтва ААН у Беларусі па ўдасканаленні і спрашчэнні адміністрацыйных працэдур у краіне.

На сайце размешчаны беларускія і замежныя прававыя акты і матэрыялы даследаванняў на гэту тэму. Таксама кожнаму ахвотніку рэсурс дае магчымасць паўдзельнічаць ва ўдасканаленні беларускага заканадаўства па адміністрацыйных працэдурах. Для гэтага створана акно сувязі. З яго дапамогай цяпер можна выкласці свае прапановы наконт якасці існуючых законаў, ідэі па іх мадэрнізацыі. Мяркуецца, што такі абмен думкамі насельніцтва з распрацоўшчыкамі законапраектаў пойдзе толькі на карысць заканатворчаму працэсу. Увогуле, у будучым гэта можа стаць вельмі прагрэсіўным і эфектыўным спосабам узаемадзеяння мясцовай улады з насельніцтвам, прадстаўнікамі малога бізнэсу, усіх тых, хто пастаянна сутыкаецца з неабходнасцю выконваць тыя ці іншыя адміністрацыйныя працэдуры. Так што ваша меркаванне будзе да месца.

Нагадаем, гэты двухгадовы праект пачаўся яшчэ летась, яго выканаўчым агенцтвам з'яўляецца Нацыянальны цэнтр законапраектнай дзейнасці пры Прэзідэнце Рэспублікі Беларусі.

Леанід ТУГАРЫН.

МАЛЫЯ ГАРАДЫ

ВЕЦЕР ПЕРАМЕН

Паставы ўваходзяць у спіс населеных пунктаў нашай краіны, дзе ажыццяўляецца комплексная дзяржаўная праграма па адраджэнні малых гарадоў і пасёлкаў. Гэты прыгожы горад, якому налета споўніцца 600 гадоў, знаходзіцца літаральна на мяжы з Еўрасаюзам. Паставы, дзе жывуць каля 19,8 тысячы чалавек, такім чынам, з'яўляюцца нашымі «дзвярыма» ў аб'яднаную Еўропу. І горад адпавядае гэтаму сімвалічнаму статусу: выглядае дастойна, на еўрапейскім узроўні.

Якія перамены ў Паставах адбыліся ў сувязі з рэалізацыяй адпаведнай праграмы? На гэта і іншыя пытанні адказаў старшыня раённага Савета дэпутатаў Віктар АРЭХАЎ.

— Яшчэ некалькі гадоў таму Паставы былі ў ліку гарадоў з вялікім узроўнем беспрацоўя. Цяпер, вядома, гэты паказчык значна паменшыўся. Наколькі?

— У разы. Калі мець на ўвазе адносіны да колькасці эканамічна актыўнага насельніцтва, у саміх Паставах узровень беспрацоўя сёння складае 3,2 працэнта. А ў цэлым па раёне — 2,6 працэнта. Для параўнання — у сярэдзіне 1990-х паказчык узроўню беспрацоўя ў раёне дасягаў 16 працэнтаў.

— Падчас рэспубліканскага семінару кіруючых работнікаў, калі абмяркоўвалася тэма адраджэння малых гарадоў і пасёлкаў, Прэзідэнт падкрэсліў, што трэба стымуляваць развіццё прадпрымальніцкай ініцыятывы. Можаце прывесці прыклады паспяховай работы ў Паставах недзяржаўнага сектара эканомікі? Якую дапамогу ад мясцовых уладаў атрымліваюць дзелавыя людзі?

— Мясцовы бізнэс папаўняе бюджэт раёна ў цэлым прыблізна на 15 працэнтаў. Згодны, што неабходна значна павялічыць гэты паказчык. Таму дапамога прадстаўнікам бізнэсу — на асобным кантролі як у райвыканкаме, так і райсавеце. У нас цяпер зарэгістраваны 72 камерцыйныя структуры — юрыдычныя асобы.

Мы, пастаўчане, можам ганарыцца тым, што ў нас паспяхова дзейнічае прыватнае ўнітарнае прадпрыемства «Пастаўскі мэблевы цэнтр», што можна аднесці да «сярэдняга бізнэсу». Нагадаю, у свой час афіцэры пасля завяршэння службы ў арміі арганізавалі маленькую вытворчасць. Бізнэс у іх пайшоў добра. І ў выніку цяпер далёка за межамі Пастаў вядома высакаякасная прадукцыя: дзверы і вокны экспартуюцца ў многія краіны. Тут былі створаны сотні рабочых месцаў. А ў сувязі з пашырэннем вытворчасці іх будзе яшчэ больш — плюс 200. Прадпрыемства працуе прыбыткова. Частка прыбытку накіроўваецца на будаўніцтва фізкультурна-спартыўнай базы. Зрабілі некалькі футбольных палёў з сучасным пакрыццём. Мясцовыя хлопчыкі з задавальненнем займаюцца ў футбольнай секцыі, паспяхова ўдзельнічаюць у чэмпіянаце «Скураны мяч». Дарослая каманда паставіла сабе вялікую задачу — гуляць у вышэйшай лізе. Кіраўнікі прадпрыемства шчыра дапамагалі ў правядзенні капітальнага рамонту дзіцячага аддзялення мясцовай бальніцы. Акрамя ўсяго гэтага, задумалі пабудаваць гатэль.

Можна прывесці шмат прыкладаў, калі ўлады і бізнэс разам вырашаюць самыя розныя праблемы, што перашкаджаюць развіццю дзелавой ініцыятывы. На аўкцыёнах прадаецца зямля, на якой знаходзяцца будынкі з вялікім зносам. Так, фірма «Стыльны дом» набыла зямлю для стварэння вытворчасці блокаў з пенапласту для будаўніцтва дамоў.

Другая фірма купіла ферму для вырошчвання буйной рагатай жывёлы. Акрамя вырабу малочнай прадукцыі, тут плануецца вакуумная ўтылізацыя гною. Вывучаецца пытанне аб перадачы аб'ектаў былога «Ваенсэрвісу» фірме, што хоча займацца здабычай сапрапелю і лячэбных гразяў.

Што датычыцца індывідуальных прадпрымальнікаў, у Пастаўскім раёне іх было зарэгістравана больш за 1000. 70 працэнтаў — у Паставах. На сёння гэты паказчык не вельмі змяніўся. Нехта пачаў сваю справу, нехта больш не пажадаў займацца бізнэсам. І, думаю, што гэта нармальны працэс. У непрадказальных рынкавых умовах выжываюць мацнейшыя. Такое назіраецца ва ўсім цывілізаваным свеце.

— Ці ўпэўнена сябе зараз адчувае раней вельмі праблемнае прадпрыемства — завод «Беліт»?

— «Беліт» увайшоў у склад свабоднай эканамічнай зоны. І гэта дае яму нядрэнныя шанцы для развіцця. Нагадаю, што ўпершыню ў Беларусі некалькі гадоў таму тут пачалі ажыццяўляць зборку ЗВЧ-печаў. Аб'ёмы выпуску бытавой тэхнікі будуць павялічвацца. Разглядаюцца пытанні супрацоўніцтва з замежнымі кампаніямі. Летам мінулага года падпісаны кантракт з французскай фірмай па вырабе кабельнай прадукцыі.

— А як ідуць справы на іншых дзяржаўных прадпрыемствах?

— На пастаўскім малаказаводзе летась пачалі рэалізоўваць праграму па рэканструкцыі цэха натуральнамалочнай прадукцыі. Гэта прадпрыемства, адно з нямногіх на Віцебшчыне, стала ўладальнікам прэміі Савета Міністраў за дасягненні ў галіне якасці і атрымала гран-пры рэспубліканскага таварыства спажыўцоў за стабільную якасць прадукцыі.

На хлебазаводзе мадэрнізаваны ўвесь тэхналагічны працэс па выпечцы хлебабулачных вырабаў. Тут выкарыстоўваецца сучаснае абсталяванне ад еўрапейскіх вытворцаў.

— Дзякуючы таму, што ў 2004 годзе ў раён правялі прыродны газ, напэўна, больш актыўна пачало вырашацца пытанне будаўніцтва жылля для гараджан? Як рамантуюцца будынкі грамадскага прызначэння і жылыя дамы?

— Толькі за апошнія тры гады ў Пастаўскім раёне ў цэлым пабудаваны болей за 500 кватэр і дамоў. Летась у Паставах узвялі 50-кватэрны жылы дом. Цяпер у райцэнтры пачалося будаўніцтва 60-кватэрнага...

1 верасня 2006 года ў горадзе на базе звычайнага інтэрната адкрылася гімназія інтэрнацкага тыпу. Многія аб'екты грамадскага прызначэння былі капітальна адрамантаваныя. У прыватнасці, цяпер у нас вельмі добры і ўтульны раённы Дом культуры, атрымалі другое жыццё будынкі райсуда, вузла электрасувязі. Узведзены новы будынак участка энергазбыту. Завяршаецца рамонт гарадскога ЗАГСА.

Усе дамы ў цэнтры атрымалі новае аблічча, але не забываем і пра іншыя. Капітальны рамонт жылля праводзім пастаянна. У нас вялікі жыллёвы фонд, у тым ліку і той, што застаўся ад былых ваенных гарадкоў.

— Віктар Пятровіч, днямі ў Паставах пачынаецца семінар для кіраўнікоў сродкаў масавай інфармацыі. Што пакажаце яго ўдзельнікам? У тым, што Паставы сталі ўнікальным турыстычным брэндам, добра вядомым не толькі ў Беларусі і суседніх краінах, безумоўна, ёсць і заслуга прадстаўнікоў СМІ?

— Мы заўсёды рады гасцям. Сотні журналістаў асвятлялі падзеі падчас Дня беларускага пісьменства, што ў 2006 годзе прайшоў у Паставах. І людзі, якія даўно не былі ў нашым горадзе, выказвалі шчырыя словы пра тое, што Паставы не пазнаць. Бясспрэчна, СМІ вельмі дапамаглі нам. Можна сказаць, што разам быў створаны непаўторны турыстычны «брэнд».

І ў выніку штогод усё больш людзей прыязджаюць, каб пагуляць па старых Паставах, убачыць ферму, дзе разводзяць страўсаў, наведаць вёску Парыж і іншыя цікавыя месцы...

Плануем паказаць удзельнікам семінару і прадпрыемствы, пра якія мы ўзгадвалі ў нашай размове, і страўсаў. А таксама палац Тызенгаўзаў, дзе месціцца раённая бальніца, «Стары млын», музеі, гарадскі парк...

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

НА ПАРАДКУ ДНЯ — ПАРАДАК

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Дэпутат Мінскага раённага Савета Пётр ШАГАЎ:

— На землях сельсавета-спадарчага прадпрыемства «Усход», якое я ўзначальваю, месціцца 17 населеных пунктаў. Найбольш праблемны — пасёлак Самахвалавічы, дзе даўно ўшчыльную неабходна заняцца добраўпарадкаваннем: агароджы ўстанаўліваць, асфальт класці, рабіць пешаходныя дарожкі і г.д. У Самахвалавічах шмат праблем і са звалкамі. Людзі начамі вывозяць смецце на палі, дзе пасеяна пшаніца. Мясцовая служба ЖКГ працуе нездавальняюча. Будзем імкнуцца вырашыць праблему разам са старшынёй пасялковага выканкама. Адзначу, што ў 2009-м гэты пасёлак павінен стаць аграгарадком.

Святлана ГЕРАСІМОВІЧ:

— Я была ў Самахвалавічах і, шчыра кажучы, жахнулася. Асабліва мяне «ўразіў» раён новай жылой забудовы. Чаго толькі не раскідана вакол узводзімых дамоў! Ні намёку на парадак.

Алена МЕЛЯШКЕВІЧ:

— Нам не трэба сёння спадзявацца, што нехта дасць сродкі для вырашэння нашых праблем, у тым ліку і на добраўпарадкаванне. Указ № 667 акрэсліў магчымасць зарабляць самастойна — прадаваць зямлю праз аўкцыён. Для Мінскага раёна гэта рэальны шанц, які неабходна выкарыстаць. Што датычыцца Самахвалавічаў, там падрыхтаваны дакументы на выстаўленне на аўкцыён трох участкаў. А грошы, згодна з Указам, пойдуць на развіццё інфраструктуры населенага пункта.

Сапраўды, сёння адно з самых балючых пытанняў у Мінскім раёне — добраўпарадкаванне масіваў новабудоўляў. Для яго вырашэння мы павінны цесна ўзаемадзейнічаць з санітарнай і архітэктурнай службамі, дайсці да кожнага домаўладальніка. Аднак я хачу звярнуць увагу на такі момант. У раёнах новай забудовы вельмі дрэнныя дарогі, але пакуль што там няма ніякіх камунікацый. Ці ёсць сэнс сёння ўкладаць у гэтыя дарогі грошы, калі потым праз іх будуць падводзіцца вада, газ і г.д.? Мы павінны жыць рацыянальна, сродкі расходаваць эканомна.

Дэпутат Мінскага раённага Савета Галіна ХАРЫТОНАВА:

— У пытаннях добраўпарадкавання ўлада і насельніцтва пакуль знаходзяцца па розных баках барыкады. І гэта не таму, што ўлада дрэнна спраўляецца. Блізкасць Мінскага раёна да сталіцы накладае пэўны адбітак на свядомасць нашых жыхароў. Яны, як правіла, працуюць у Мінску, а да нас вяртаюцца пераначаваць, скарыстацца сацыяльнымі дабротамі і — выказаць шэраг нараканняў мясцовай уладзе, маўляў, «у сталіцы інакш!» Нам цяжэй, чым іншым, але мы павінны зрабіць усё, каб павысіць статус улады. Гэта з аднаго боку. А з другога — кардынальна змяніць патрабаванні да насельніцтва. Мы сёння так баімся, каб не «выскачыла» нейкая чарговая праблема, што імкнёмся нават лішні раз і не «чапаць» жыхароў. Аднак нават у Канстытуцыі прапісана, што кожны чалавек мае не толькі правы, але і АБАВЯЗКІ! Сёння трэба гаварыць пра тое, што кожны грамадзянін абавязаны трымаць у чысціні тую тэрыторыю, дзе ён жыве. Я хачу ўнесці прапанову. Некалі на сесіі мы зацвярджалі правілы добраўпарадкавання тэрыторыі раёна. Іх ніхто не адмяняў, аднак, лічу, наспела неабходнасць унесці туды пэўныя карэктывы. Сёння ў Мінскім раёне з'явілася вельмі шмат камерцыйных структур, якія не заўсёды разумеюць неабходнасць добраўпарадкавання прылеглай тэрыторыі. Неабходна дакладна прапісаць, што кожны жыхар і суб'ект гаспадарання абавязаны заключаць дагавор на вываз смецця. І даручыць экалагічнай службе сачыць за выкананнем гэтых дагавораў.

Алена МЕЛЯШКЕВІЧ:

— У раёне 365 садаводчых таварыстваў. Пакуль усе яны не заключаць дагавор на вываз смецця, навесці парадак не атрымаецца.

Стараста вёскі Гарадзішча Каладзішчанскага сельсавета Міхаіл ВЯРЦЕЙКА:

— Вельмі слушная прапанова: няхай за вываз смецця плацяць усе. Аднак у нас пакуль як? Памер аплаты залежыць ад колькасці прапісаных. А я мяркую, што лепш было б устанавіць адзіную суму, якую браць з кожнага дома. І наконт будаўнічага смецця. Ніхто з жыхароў дагавор на яго вываз падпісваць не хоча, але можна зрабіць проста. Калі сельвыканкам выдае дазвол на будаўніцтва — хай тут жа прапануе грамадзяніну падпісаць і дагавор на вываз смецця.

Старшыня Пятрышкаўскага сельскага Савета Аляксандр МЯКІННІК:

— Мы на сесіі прынялі рашэнне: усе (ад першай хаты да апошняй) павінны плаціць за вываз смецця. Цяпер у нас на гэта раз у год з кожнага дома спаганяецца 17 500 рублёў. Плацяць усе. Іншага выйсця няма. А праблема ў нас ёсць. Дачнікі. На тэрыторыі Пятрышкаўскага і Лашанскага сельсаветаў 78 садаводчых таварыстваў. Панядзелак-аўторак нашы дворнікі не вуліцы падмятаюць, а прыбіраюць абочыны дарог ля дач, бо дачнікі не хочуць заключаць дагаворы на вываз смецця. Старшыні садаводчых таварыстваў тлумачаць: мы вывозім смецце ў горад. Насамрэч, калі таварыствам выдзялялася зямля, там прадугледжваліся пляцоўкі, дзе павінны стаяць кантэйнеры. Але яны кантэйнеры ўбралі, зямлю аддалі пад будаўніцтва. Неабходна прымусіць дачнікаў заключыць дагавор на вываз цвёрдых бытавых адходаў. Яшчэ адзін балючы момант — чыгунка. Яна праходзіць праз тэрыторыю ўсяго Мінскага раёна. Сёння страшна глядзець на паласу адводу. І гэта смецце не нашы людзі носяць, яго выкідваюць з пасажырскіх цягнікоў.

Святлана ГЕРАСІМОВІЧ:

— Гэта наша агульная праблема. Мы будзем размаўляць з начальнікам Беларускай чыгункі. Паслухаем яго справаздачу на абласной сесіі. Неабходна прымаць меры.

Дэпутат Бараўлянскага сельскага Савета, старэйшына вёскі Слабодчына Вольга МЕТА:

— Калі гаварыць пра добраўпарадкаванне, у нашай вёсцы раней дровы, цэглу, іншы будаўнічы матэрыял, які не спатрэбіўся, складзіравалі проста ўздоўж дарогі, ля хат. Я не вытрымала, пайшла з блакнотам па дварах, устанаўлівала тэрмін, да якога трэба было ўсё ўбраць. Наслухалася рознага. Затое сёння ў вёсцы чыста, кветнікі не толькі ў дварах, але і на вуліцах. Людзі ведаюць: прывезлі дровы — за тры дні іх трэба ўбраць. І самі прыходзяць да мяне з інфармацыяй, калі ў некага з суседзяў дровы ляжаць непрыбранымі.

Старэйшына вёскі Шчытомірычы Сеніцкага сельсавета Фёдар ЦЯЛЮК:

— У мяне працягласць вёскі — 4 км. І на гэтым адрэзку гараць усяго тры лямпачкі. Колькі я ні тэлефанаваў, колькі ні біўся... Там жа дзеці ходзяць, а вечарам цёмна. Ёсць вуліца Школьная — 800 м. Там вулічнага асвятлення ўвогуле няма. Не прадугледжана. А некалькі гадоў таму там пад коламі аўтамабіля загінула дзяўчынка.

Дэпутат Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Фёдар СТРЫКАЎ:

— Сённяшні Дзень дэпутата даў нам цудоўную магчымасць сустрэцца з дэпутатамі ўсіх узроўняў, абмяняцца вопытам, абмеркаваць праблемныя пытанні. Хто такі дэпутат? Гэта сур'ёзны, ініцыятыўны чалавек, які ўзяў на сябе пэўныя абавязкі і пры падтрымцы мясцовых улад імкнецца забяспечыць ім камфортнае пражыванне. Вы ўплываеце на свядомасць людзей на сваім узроўні — сельскага Савета, раённага, абласнога. І пра гэта заўсёды неабходна памятаць.

Запісала Інга МІНДАЛЁВА.
г. Заслаўе.

> **— У пытаннях добраўпарадкавання ўлада і насельніцтва пакуль знаходзяцца па розных баках барыкады.**

ЧАМУ АДХОДЫ НЕ ІДУЦЬ У ДАХОДЫ?

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Ні першае, ні другое, ні трэцяе Каладзішчанскі КУП дазволіць сабе не можа. У сярэднім за месяц ён вывозіць каля 1300 кубаметраў смецця. На вываз кожнага кубаметра адходаў рэальна затрачваецца 14 тысяч рублёў. А вяртаецца ў «кішэню» толькі 4 тысячы. Інакш кажучы, КУП працуе са стратамі там, дзе пры наяўнасці адпаведнага заканадаўчага акта (аб абавязковым заключэнні дагавораў) мог бы мець прыбыткі.

— Як вы думаеце, колькі дагавораў на вываз смецця заключае жыллёва-камунальная гаспадарка сталіцы? — пытаецца Сяргей Жолуд. — Ніводнага. Таму што ім гэта непатрэбна: ёсць жорсткія заканадаўчыя нормы, у адпаведнасці з якімі бярэцца плата «за смецце», у гарадах гэта сістэма адладжана добра. Акрамя таго, дзяржава выдзяляе для ЖКГ датацыі — і на вываз смецця, і на ваду, і на іншыя бытавыя паслугі. У сельскай мясцовасці датацыі на вываз смецця не запланаваны. Таму мне, каб пакрыць расходы, трэба павялічваць колькасць дагавораў, але зрабіць гэта на сваім узроўні мы не можам. Таму сродкі на пакрыццё нашых затрат бяруцца з тых, што выдзяляюцца сельсавету на добраўпарадкаванне. Інакш кажучы, замест таго, каб зрабіць дарогу ці агароджу, сельвыканкам вымушаны датаваць вываз смецця...

Сёння КУП «Экскампаслуга» аддуваецца, акрамя ўсяго іншага, і за тэрыторыі 273 прадпрыемстваў, размешчаных на землях Каладзішчанскага сельсавета. Кіраўнікі кожнага з іх ведаюць, што паводле нарматываў павінны падтрымліваць парадак не толькі ўнутры будынкаў, але і звонку. Прычым на тэрыторыі радыусам да 55 метраў. Але...

— Ніхто нічога падобнага не робіць, — з веданнем справы канстатуе Сяргей Жолуд. — Прадпрыемствы мала падкантрольныя або ўвогуле непадкантрольныя мясцовай уладзе. Большасць іх зарэгістравана ў сталіцы. Старшыня сельвыканкама можа выдаваць ім нейкія прадпісанні — але вынік будзе нулявым. Яму прасцей патэлефанаваць дырэктару КУПа, інакш кажучы, мне, і папрасіць: «Слухай, з'ездзі туды і прыбяры. І вялікі табе дзякуй за гэта!» Правільна гэта? Няправільна. Нехта павінен кантраляваць парадак на тэрыторыях прадпрыемстваў, правяраць, ці заключылі яны дагаворы на вываз адходаў... Перыядычна гэтым займаюцца санстанцыя ці экалогія. Але прадпісанні выпісваюць не вінаватаму, а... старшыні сельвыканкама. Я, напрыклад, ведаю, хто і колькі адходаў вывозіць і скідвае ў непрызначаныя для гэтага месцы. Падыходжу да кіраўніка прадпрыемства, прапаноўваю заключыць дагавор на цывілізаваны вываз. А ў адказ чую: «А ці не пайшоў бы ты...»

У выніку палова работы КУПа застаецца нябачнай нікому, бо зводзіцца да прыбірання чужых «аўгіевых канюшняў» і ніякага прыбытку не прыносіць.

Дарэчы, зарплата работнікаў унітарнага прадпрыемства вагаецца ў межах 400—500 тысяч. І тым не менш, Сяргей Васільевіч не разменьваецца на «кадры», ад якіх у 11 гадзін раніцы патыхае спіртным — развітваецца з такімі без шкадавання. Затое пра тых, хто застаўся, гаворыць з вялікай удзячнасцю і павагай. Практычна кожны з іх (як і сам дырэктар) не цураецца ніякай работы.

— Раніцай мае людзі хутка праходзяць па тэрыторыі і прыбіраюць смецце ў пакеты — потым прыязджае трактар і забірае сабранае. Летам мы робім гэта праз дзень, зімой — праз 2—3 дні. Кожны дзень нельга — тэхніка ад перагрузкі развальваецца. У нас ёсць прычэп 2005 года — цэлым ад яго застаўся толькі нумарны знак.

Тэхніка — яшчэ адно праблемнае пытанне для КУПа. Двум трактарам па 4 гады. Яны пастаянна рамантуюцца, так што ў рабочым стане знаходзіцца нейкі адзін. Але чалавеку, калі ўжо ён выклаў 7 тысяч за заключэнне гадавога дагавора, па вялікім рахунку пляваць, што яго старая канапа ці пральная машына з паняццем «смецце» не стасуюцца і ў кузаў не ўмяшчаюцца. У выніку вадзіцель, каб не псаваць сабе нервы, займаецца яшчэ і пагрузкай буйнагабарытных рэчаў.

— Самае разумнае ў гэтай сітуацыі — выдзеліць нам смеццявоз, які прэсуе смецце больш эфектыўна. А галоўнае — у гэтай машыны будзе невялікі люк, куды нельга запіхнуць, скажам, спілаванае садовае дрэва ці сапсаваную газавую пліту... Нашу просьбу ўжо разглядалі ў аблвыканкаме, паабяцалі падтрымаць нас з тэхнікай. Вось чакаем...

...У невялікім кабінеце дырэктара КУПа, дзе мы размаўляем, прыстойная офісная мэбля (для сельскага прадпрыемства — аж занадта). Перахапіўшы мой зацікаўлены позірк, Сяргей Васільевіч тлумачыць: усё зроблена і сабрана яго рукамі з падручных матэрыялаў. Затраты — мізэрныя.

— Падобныя паслугі мы маглі б аказваць і насельніцтву — тым больш што з рамонтам мэблі ў сельскай мясцовасці адчуваецца напружанне. Акрамя таго, маглі б займацца, скажам, некаторымі рытуальнымі паслугамі — на сёння гэта вялікая праблема для сельсавета. Словам, задумак, як зарабіць грошы, шмат. Але... Я не магу скласці бізнэс-план, бо не ведаю, ці здолею яго выканаць. Усё ж у першую чаргу мы падпарадкоўваемся сельвыканкаму, бо з'яўляемся дзяржаўнай гасразліковай структурай. Я не магу, напрыклад, паабяцаць людзям зрабіць дзверы пад заказ, таму што заўтра мяне, умоўна кажучы, «кінуць» на абкос тэрыторыі дзіцячага садка. І такіх тэрыторый у сельсавеце — процьма, аплата за работу мінімальная... Можна, безумоўна, і без грошай працаваць. Скажам, паўгода. Але пры ўмове, што цярпіш дзеля пэўнай перспектывы.

На сённяшні дзень я і сам не магу зразумець, на «якім свеце» знаходзіцца наш КУП. Калі гэта дзяржаўная камунальная структура, яна павінна існаваць па аднолькавых законах з гарадскімі камунальнымі службамі і мець адпаведную тэхніку. У адваротным выпадку нам лепш перайсці на аказанне насельніцтву шырокага спектра платных паслуг.

Наталля КАРПЕНКА,
Мінскі раён.

ПРЭМІІ ЛЕПШЫМ

У Віцебскай вобласці падведзены вынікі традыцыйнага конкурсу сярод органаў мясцовага кіравання і самакіравання.

Упершыню пераможцы атрымаюць не прызы, а грашовыя прэміі, а ўжо на месцах кіраўнікі самі разбяруцца, куды накіраваць атрыманыя прэміяльныя.

У намінацыі «Лепшы сельскі, пасялковы Савет дэпутатаў» (з колькасцю насельніцтва звыш 2400 чалавек) пераможцам прызнаны Стайскі сельскі Савет дэпутатаў Лепельскага раёна. Валынецкі сельскі Савет дэпутатаў Верхнядзвінскага раёна перамог у спаборніцтве сярод Саветаў, на тэрыторыі якіх жывуць ад 1,5 да 2,4 тысячы чалавек. А ў так званай «трэцяй групе» (дзе пражываюць да 1,5 тысячы грамадзян) першае месца дасталася Туркоўскаму сельскаму Савету дэпутатаў Міёрскага раёна.

У намінацыі «Лепшы сельскі, пасялковы камітэт» першае месца — у сельскага камітэта вёскі Тарасенкі Запольскага сельсавета Віцебскага раёна.

У спісе лепшых вельмі шмат старэйшын. У іх ліку Уладзімір Анякеенка з вёскі Галоўчыцы Расонскага раёна, Мікалай Астрашаб з вёскі Заронава Віцебскага раёна, Надзея Васілёнак — з вёскі Багданава Сенненскага раёна і іншыя.

Як нагадаў старшыня Віцебскага абласнога Савета дэпутатаў Аляксандр Ацясаў, толькі другі год дзейнічае знакавы для органаў мясцовага самакіравання Указ № 21, а ў выніку даходныя часткі бюджэтаў сельскіх Саветаў вобласці прыкладна на 70 працэнтаў сфарміраваны за кошт уласных крыніц. Упершыню ў бюджэтах пярвічнага звяна ўлады з'явіўся такі расходны артыкул, як кампенсацыя выдаткаў на аказанне жыллёва-камунальных паслуг прадпрыемстваў. Больш стала сродкаў і на добраўпарадкаванне.

Старшыня Віцебскага аблвыканкама Уладзімір Андрэйчанка ў ліку іншага падкрэсліў, што вялікую ролю адыгрываюць Саветы ў рэалізацыі праграмы развіцця малых гарадоў і пасёлкаў. У 2007-м у гэтых населеных пунктах створана больш за 4 тысячы новых рабочых месцаў, зніжаны ўзровень беспрацоўя. У эканоміку малых гарадоў і пасёлкаў прыцягнута больш за 300 мільярдаў рублёў інвестыцый. Задача на гэты год — прыцягнуць 400 мільярдаў інвестыцый і стварыць яшчэ мінімум 3,4 тысячы рабочых месцаў.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

НАВАЛА ДЛЯ КАМУНАЛЬНІКАЎ

У Брэсце змагаюцца з тымі, хто пэцкае будынкі

Фота БЕЛТА.

У пагранічным Брэсце апошнім часам вядуцца вялікія работы па добраўпарадкаванні горада. Цэнтральная яго частка літаральна за апошні год змянілася, памаладзела, многія вуліцы набываюць сучасны і стыльны выгляд. Асаблівым гонарам брастаўчан становіцца пешаходная вуліца Савецкая — гэткі мясцовы Арбат. Тут рэстаўравана шмат старых пабудоў, узводзяцца новыя. На адным з фасадаў аднаўленых дамоў летась быў устаноўлены помнік мясцоваму самакіраванню. І вось пад гэтай мемарыяльнай дошкай, якая адлюстроўвае грамату на дараванне гораду магдэбурскага права, юныя пэцкалі панамалёўвалі розных знакаў. Адбылося гэта ў адну з лютаўскіх начэй. Ранкам прыйшлі на працу камунальнікі, будаўнікі і літаральна за галовы ўзяліся: некалькі фасадаў свежапафарбаваных будынкаў былі замаляваны ўшчэнт.

Праз колькі дзён старшыня гарадскога Савета Генадзь Масько і старшыня гарвыканкама Аляксандр Палышэнкаў сабралі тэрміновую нараду. На парадку дня стаяла адно пытанне: як пераадолець хваробу маладзёжнага асяродку? На сход былі запрошаны педагогі, работнікі ЖКГ, міліцыі, гандлю, транспарту, прадстаўнікі маладзёжных арганізацый. Праваахоўнікі расказалі, што ў горадзе дзейнічаюць некалькі груповак графітыстаў, якія спаборнічаюць адна з адной, хто запырскае фарбай больш сцен і ўцячэ ад пакарання. Дзеткі «гуляюць», а ўрон падлічваюць мільёнамі ўстановы камунальнай гаспадаркі.

Адзін з удзельнікаў нефармальнага гуртка графітыстаў, які быў запрошаны на нараду, расказаў пра кодэкс гонару сапраўдных «прыхільнікаў жанру». Аказваецца, ёсць і такі. Няпісаныя правілы забараняюць паліваць фарбай помнікі, аўтамабілі і новыя будынкі. І кодэкса прытрымліваюцца «райтэры», якія працуюць на заказ, удзельнічаюць у спаборніцтвах, працуюць, можна сказаць, прафесійна. А групоўка, якую называюць бомберы, «бамбіць» усё, што пад руку трапіцца.

Дарослыя ўдзельнікі пашыранай нарады схіляліся да думкі, што найбольш дзейснай мерай барацьбы з несанкцыянаваным графітызмам з'яўляецца выяўленне парушальнікаў і ўнушальныя штрафы. Тэлефонны тэрарызм у горадзе знік пасля таго, як бацькі школьных «мінёраў» заплацілі больш чым па дзесяць мільёнаў рублёў. У такую суму былі ацэнены выдаткі МНС, міліцыі і іншых сілавых структураў, якія правяралі сігналы. Іншая справа, што злавіць хулігана-малявальшчыка значна цяжэй, чым тэлефоннага жартаўніка.

Дарэчы, адзін з аматараў насценнага роспісу нядаўна затрыманы і накіраваны ў следчы ізалятар. Цяпер высвятляецца кола таварышаў 20-гадовага непрацуючага брастаўчаніна. Так што забавы дзеля выкіду адрэналіну, як самі нярэдка вызначаюць сваё «мастацтва» графітысты, маюць канкрэтныя вызначэнні ў адпаведных артыкулах у Адміністрацыйным і Крымінальным кодэксах. Надпісы на сценах могуць абярнуцца штрафам да 50 базавых велічынь (1,75 мільёна рублёў). А калі нанесены ўрон акажацца значным, можа быць узбуджана крымінальная справа паводле артыкула 341, які прадугледжвае пакаранне ў выглядзе грамадскіх работ або арышт на тэрмін да трох месяцаў.

Але каб было з каго спагнаць грошы на аднаўленне пашкоджаных фасадаў, трэба зламысніка злавіць, даставіць яго ў аддзяленне міліцыі, афармiць неабходныя дакументы. Таму жыллёва-рамонтна-эксплуатацыйнае ўпраўленне Брэста пайшло на меры беспрэцэдэнтныя. Як сказаў карэспандэнту газеты дырэктар ЖРЭУ Павел Заграй, у іх арганізацыі прадугледжаны прэміі работнікам, якія затрымаюць графітыстаў. Дворнікі, прыбіральшчыцы і іншыя супрацоўнікі, якія зловяць парушальніка, атрымаюць прэмію ў памеры 10 базавых велічынь — гэта крыху больш за 300 тысяч рублёў. Павел Пятровіч патлумачыў, што на такія меры іх прымусіла пайсці само жыццё. Урон, які панесла арганізацыя па адной толькі вуліцы Савецкай, у гэтым годзе ацэньваецца прыкладна ў тры мільёны рублёў. А ў дварах, на вуліцах кожны дзень заняты 600 супрацоўнікаў арганізацыі. Ім трэба праявіць пільнасць у барацьбе з грамадскай заганай.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

ПРЕДПРИЯТИЙ — БОЛЬШЕ, А НАЛОГОВ — МЕНЬШЕ

(Окончание. Начало на 1-й стр. «МС».)

Просто на общем собрании граждан обозначьте проблему — поставить забор на кладбище за счет добровольных взносов граждан. Кстати, на эти цели могут быть направлены и средства из резервного фонда (хотя в первую очередь они предназначены для оказания поддержки малоимущим — ремонт печи, установку противопожарной сигнализации и т.п.).

<u>Петр ВАБИЩЕВИЧ, председатель Янушковичского сельского Совета депутатов Логойского района:</u>

— На сегодняшний день все наши кладбища находятся в полуподвешенном состоянии. Чей это объект? Куда мы вкладываем деньги, благоустраивая их? Потому что ни на чьем балансе они не стоят.

— Кладбище — это такой специфический объект, что, возможно, он не будет находиться ни на чьем балансе. Но однозначно расходы по его благоустройству и содержанию в чистоте в первую очередь должен нести Совет первичного уровня. Если уже вы там что-то серьезное хотите сделать — капличку, например — то такие вопросы могут решаться только при участии вышестоящих органов власти.

<u>Галина ШРЕДЮК, председатель Паричского поселкового Совета депутатов Светлогорского района:</u>

— Каким образом, за счет каких источников будет финансироваться снос пустующих, ветхих домов, а также аварийных деревьев? Найти эти средства на местах очень сложно.

— Вопрос очень непростой, особенно это касается Гомельской области, где осталось много пустующих домов. Но, тем не менее, пока в бюджетах первичного уровня расходы на снос не предусмотрены. Возможно, что-то изменится в ходе уточнения бюджетов. Но вы вправе обращаться с такими вопросами на вышестоящие уровни, где централизованы денежные средства — в район или область. Кроме того, в этом году будет осуществляться дальнейшее укрепление материально-технической базы Советов — областям на эти цели передано порядка 10 миллиардов рублей. Думаю, деньги можно будет изыскать.

<u>Тамара ЛЕЙКО, председатель Красненского сельского Совета депутатов Кореличского района:</u>

— До 1 июня прошлого года наши сельсоветы уточнились по бюджету и внесли свои предложения. Но 120 миллионов, выделенных нам из района, пошли по целевому назначению на освещение. На благоустройство не дали ни копейки...

— Но статьи на освещение и благоустройство в бюджете должны быть разграничены! Если у вас в районе не предусмотрели расходы на благоустройство, то это в корне неправильно. Можете смело ставить перед ними этот вопрос. Либо сами принимайте решение об уточнении бюджета и на сессии эти изменения проводите.

<u>Галина МАЛАХОВСКАЯ, председатель Видзовского сельского Совета депутатов Браславского района:</u>

— В бюджет заложена оплата за электроэнергию. А вот расходы за техобслуживание электросетей туда не входят...

— Да, обслуживание всегда было острым вопросом, за обслуживание платили больше, чем за потребление электроэнергии. Но возьмем в качестве примера Лиозненский район. Что они сделали? Председатель райсовета утвердила следующий график обслуживания есть обслуживание плановое, а есть — по вызову. Если электрики выезжают по вызову, то выставляют сельисполкому счет. В результате никто никаких вызовов практически не делает. Зато по плану два раза в месяц к председателю Совета приезжают работники РЭС и решают проблемы, связанные с обслуживанием бесплатно. Достаточно удачный подход.

Наталия КАРПЕНКО.

МЫ ТАМ БЫЛІ

ФАКТАРЫ РЫЗЫКІ ДЛЯ ДЭПУТАТА

У Магілёўскім лячэбна-дыягнастычным цэнтры адбыўся Дзень здароўя для дэпутатаў абласнога Савета, старшынь гарадскіх і раённых Саветаў і выканаўчых камітэтаў. Яны прайшлі навучанне на спецыяльным семінары «Роля кіраўнікоў дзяржаўных органаў кіравання і дэпутатаў аблсавета ў фарміраванні здаровага ладу жыцця насельніцтва як асноўнага прыярытэту ў 2008 годзе».

Семінар пачаўся з дыспансэрызацыі першага ўзроўню, якую сёлета павінна прайсці ўсё насельніцтва краіны. Каля сотні дэпутатаў і кіраўнікоў прайшлі медагляд: зрабілі аналіз крыві і кардыяграму, наведалі кардыёлага і эндакрынолага, іншых спецыялістаў.

Першыя вынікі былі занесены ў спецыяльныя «Пашпарты здароўя». Выявілася, што пераважная большасць удзельнікаў дыспансэрызацыі (прыкладна 90 %) мае тыя ці іншыя фактары рызыкі сардэчна-сасудзістых захворванняў: лішнюю вагу, павышаны артэрыяльны ціск і г.д.

Дэпутатам і кіраўнікам таксама прапанавалі ацаніць узровень стрэсу, які яны зведваюць на працы і ў жыцці. Выявілася, што больш за палову з іх маюць сярэдні ўзровень стрэсу, а амаль чвэрць — высокі, што таксама не можа не ўплываць на стан здароўя.

Пасля дыспансэрызацыі — дэгустацыя здаровых прадуктаў, экалагічна чыстых і даступных па цане. Смачныя малочныя вырабы са Шклова, карысныя фітачаі з Мінскай вобласці, мінеральная вада і сокі з агародніны з Магілёўскага раёна, бяздрожджавы хлеб з дабаўкамі цэльнага зерня ад магілёўскіх хлебапёкаў.

Аднак мужчыны, якіх была большасць сярод удзельнікаў семінара, асаблівую ўвагу надавалі вырабам мясакамбінатаў. Хоць, зазначыла ўрач-дыетолаг Святлана Каладзінская, вэнджанасці і каўбасу можна назваць здаровымі прадуктамі толькі з вялікай нацяжкай.

Да століка дыетолага падыходзілі ў асноўным жанчыны. Урач давала рэкамендацыі: больш есці нятлустыя малочныя прадукты, агародніну і садавіну — аб'ём вялікі, а калорый няшмат, меней заглядацца на пірожныя, сала і свіныя адбіўныя. Хоць любая дыета, барацьба за фігуру павінны быць разумнымі: адмова ад ежы недапушчальная. І яшчэ трэба больш рухацца: калі чалавек будзе праходзіць пешшу хоць бы 3 кіламетры штодня, ён без усялякіх абмежаванняў у ежы скіне за месяц 1 кілаграм вагі.

Галоўны Дзяржаўны санітарны ўрач Магілёўскай вобласці Ігар Гаеўскі нагадаў усім прысутным: калі чалавек прытрымліваецца элементарных правілаў — не курыць, не злоўжывае алкаголем, мае ўмераныя фізічныя нагрузкі, штодня з'ядае 400—500 грамаў агародніны і садавіны, то ён пражыве на 14 гадоў больш. Фактычна гэта і называецца здаровым ладам жыцця.

Як стварыць на сваіх тэрыторыях сістэму фарміравання здаровага ладу жыцця, расказаў удзельнікам семінара Валерый Ключановіч, загадчык лабараторыі Рэспубліканскага навукова-практычнага цэнтра гігіены. Старшыня Магілёўскага гарвыканкама Віктар Шорыкаў выказаў занепакоенасць узроўнем алкагалізацыі: паводле статыстыкі, магіляўчане сёлета сталі піць алкагольных напояў на 15 працэнтаў больш. Ён нават думае над «сухім» законам, але яго калегі лічаць, што дзяржава і грамадства да гэтага не гатовыя.

Намеснік старшыні Магілёўскага аблвыканкама Анатоль Глаз упэўнены, што на месцах можна зрабіць шмат і без дадатковых даследаванняў і вялікіх выдаткаў: напрыклад, забараніць курэнне на прадпрыемствах, увесці вытворчую гімнастыку, заахвочваць работнікаў за цвярозы і здаровы лад жыцця...

Індывідуальнае аздараўленне — важная складовая фарміравання здаровага ладу жыцця. І першы крок на гэтым шляху — якраз дыспансэрызацыя, у чым магілёўскія дэпутаты і кіраўнікі паказваюць прыклад.

— Гэта наша акцыя, прысвечаная здароўю, — пракаментаваў падзею старшыня Магілёўскага абласнога Савета дэпутатаў Уладзімір Панцюхоў. — Ідэя належала старшыні Пастаяннай камісіі па сацыяльных пытаннях Валерыю Малашку. І я яе падтрымаў ахвотна. Нашы дэпутаты, кіраўнікі — лідары, а лідар павінен быць здаровым і энергічным.

Дарэчы, сам Уладзімір Панцюхоў запэўніў, што прытрымліваецца здаровага ладу жыцця: два разы на тыдзень плавае, раніцай робіць зарадку, не курыць.

Ілона ІВАНОВА.

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:

САВЕТ РЭСПУБЛІКІ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ,

ПАЛАТА ПРАДСТАЎНІКОЎ НАЦЫЯНАЛЬНАГА СХОДУ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ,

УСТАНОВА «РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ЗВЯЗДА»

ГРАМАДСКІ САВЕТ:

МАЛАФЕЕЎ А. А., старшыня Пастаяннай камісіі Савета Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па рэгіянальнай палітыцы і мясцоваму самакіраванню;

САСОНКА М. П., старшыня Пастаяннай камісіі Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь па дзяржаўнаму будаўніцтву, мясцоваму самакіраванню і рэгламенту;

СЯЛІЦКІ В. С., старшыня Гомельскага абласнога Савета дэпутатаў;

СІВАКОЎ В. А., старшыня Аршанскага гарадскога Савета дэпутатаў;

ЯРКОВІЧ В. І., старшыня Круглянскага сельскага Савета Магілёўскай вобласці.

АДКАЗНАЯ ЗА ВЫПУСК: Наталля КАРПЕНКА.

Кантактны тэлефон 292 21 03.

Ільгота — толькі для першакурснікаў

Патэлефанавала жанчына са Старых Дарог, чый сын вучыцца ў Ваеннай акадэміі.

— У гарадскім транспарце курсанты карыстаюцца бясплатным праездам. Дадому сын вяртаецца на электрычках. Не зразумела, ці захаваўся бясплатны праезд для курсантаў Ваеннай акадэміі ў прыгарадных электрычках, — прасіла ўдакладніць заяўніца.

Як патлумачылі нам спецыялісты Беларускай чыгункі, у адпаведнасці з нормамі Закона Рэспублікі Беларусь ад 14 чэрвеня 2007 года «Аб дзяржаўных сацыяльных ільготах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян», які ўступіў у сілу з 17 снежня 2007 года, права бясплатнага праезду ў прыгарадных электрацягніках прадастаўляецца толькі курсантам-першакурснікам. Астатнія павінны аплачваць праезд цалкам.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Пытальнік

Якія нормы нагрузкі ў сельскіх электраманцёраў?

Паважаная рэдакцыя. Я працую больш як 10 гадоў электраманцёрам сувязі, займаюся рамонтам тэлефонаў і радыёпунктаў. Абслугоўваю цяпер каля 800 тэлефонаў і столькі ж радыёпунктаў. На маім участку знаходзяцца 8 вёсак, адлегласці паміж якімі дасягаюць 30 кіламетраў. Службовым транспартам я не забяспечаны, таму вымушаны карыстацца ўласным аўтамабілем і палівам. На гэта выдаткоўваю каля 100 тысяч рублёў штомесяц. Да таго ж працоўны тыдзень нядаўна быў скарочаны на 4 гадзіны, а гэта аўтаматычна пацягнула страты ў зарплаце і зменшыла памер прэміі. У сувязі з гэтым хацелася б даведацца, якую колькасць тэлефонаў і радыёпунктаў павінен абслугоўваць электраманцёр у сельскай мясцовасці? Ці існуюць нейкія нормы? І ці павінен яму прадастаўляцца службовы аўтатранспарт?

В.К., *Брэсцкая вобласць.*

У Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве электрасувязі «Белтэлекам», куды мы звярнуліся з пытаннем нашага чытача, нам паведамілі наступнае:

«Для правядзення работ на лінейна-кабельных збудаваннях сувязі, якія знаходзяцца на значнай адлегласці ад месца размяшчэння лінейна-тэхнічных участкаў, у штаце раённых вузлоў электрасувязі (РВЭС) прадугледжаны пасады ўчастковых электраманцёраў лінейных збудаванняў сувязі і праваднога вяшчання (далей — участковы электраманцёр). Аб'ём лінейна-кабельных збудаванняў і межы ўчастка, які абслугоўвае электраманцёр, устанаўліваюцца кіраўніком РВЭС у адпаведнасці з дзеючымі нарматывамі ў залежнасці ад мясцовых умоў (адлегласці паміж пунктамі, іх цяжкадасягальнасці і г.д.). Для кожнага ўчастковага электраманцёра штогод даводзіцца норма абслугоўвання. Па Брэсцкай вобласці ў 2007 годзе норма абслугоўвання на аднаго ўчастковага электраманцёра склала ад 458 да 1292 (у сярэднім 731) абанецкіх пунктаў (тэлефонаў) і ад 529 да 928 (у сярэднім 680) радыёпунктаў. Пры гэтым колькасць населеных пунктаў, што ўваходзяць у зону абслугоўвання электраманцёра, складае ад 3 да 15, у залежнасці ад колькасці тэхнічных сродкаў, што там маюцца (у сярэднім 6 населеных пунктаў). Паколькі ў звароце чытача не ўказаны месца яго працы і прозвішча, праверыць колькасць указаных у лісце сродкаў сувязі, уключаных у норму абслугоўвання, не ўяўляецца магчымым.

Участковы электраманцёр ажыццяўляе тэхнічнае абслугоўванне, бягучы рамонт і ўстараненне пашкоджанні лінейна-кабельных збудаванняў, згодна з правіламі тэхнічнай эксплуатацыі і зацверджаным пералікам работ. Усе работы выконваюцца на адкрытым паветры, і калі вясной, летам і восенню для ўчастковых электраманцёраў характэрная больш раўнамерная і пастаянная нагрузка на працягу працоўнага дня, то ў зімовы час аб'ём работ змяншаецца, што звязана як з умовамі надвор'я, так і з працягласцю светлавога дня. Для таго, каб не змяніць межы ўчастку і нормы абслугоўвання, што прывяло б да скарачэння колькасці штату, а таксама для папярэджання траўматызму пры выкананні работ у цёмны час сутак, па дамоўленасці з наймальнікам і жаданні самых участковых электраманцёраў некаторых РВЭС апошнія былі пераведзены на работу ў рэжыме няпоўнага працоўнага часу з захаваннем усіх нормаў заканадаўства. Пры гэтым аплата працы работнікаў з няпоўным працоўным часам у адпаведнасці з артыкулам 290 Працоўнага кодэкса Рэспублікі Беларусь ажыццяўляецца прапарцыянальна адпрацаванаму часу.

Неабходнасць забеспячэння ўчастковага электраманцёра транспартам (матацыклам, веласіпедам) вызначаецца кіраўніцтвам РВЭС, зыходзячы з канкрэтных умоў працы: працягласці ліній, што абслугоўваюцца, аддаленасці абанецкіх пунктаў і лінейных збудаванняў ад лінейна-тэхнічнага ўчастка, а таксама выдаткамі часу на пераходы. Для ўдакладнення неабходнасці забеспячэння заяўніка транспартам, а таксама факта выкарыстання ім асабістага аўтамабіля для выраншэння вытворчых задач, трэба ведаць канкрэтныя звесткі аб працаўніку».

Падрыхтавала Надзея НІКАЛАЕВА.

ТВАЕ ПРАВЫ

Інфармацыя. Парады. Дапамога.

№ 4 (8)

Звяртайся — падкажуць

ПАСЛУГІ ЮРЫСТА Б'ЮЦЬ ПА КАШАЛЬКУ...

...але не члена прафсаюза

Самастойна справіцца з цяжкасцямі, якія могуць узнікнуць на шляху будучай ці маладой маці, зможа не кожная. І тут на дапамогу прыходзяць спецыялісты Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі.

Выхаваць дзіця і не страціць працу...

Кожны член прафсаюза, які сутыкнуўся з парушэннямі заканадаўства аб працы, можа атрымаць прававую дапамогу ў выглядзе кансультацый у вуснай і пісьмовай форме. На сайце www.fpb.by можна задаць пытанне і атрымаць на яго адказ. У неабходных выпадках кваліфікаваны юрыст дапаможа ў падрыхтоўцы іскавых дакументаў і прадставіць інтарэсы члена прафсаюза ў судзе. Аказанне такой дапамогі ажыццяўляецца бясплатна. Пры гэтым не мае значэння, у дзяржаўнай ці прыватнай арганізацыі працуе чалавек.

З некаторымі пытаннямі, **якія хвалююць беларускіх жанчын**, і адказамі на іх пазнаёміў **загадчык юрыдычнай кансультацыі галоўнага прававога ўпраўлення апарату Савета Федэрацыі прафсаюзаў Беларусі Уладзімір ШЭЛКОВІЧ.**

«У мяне двое дзяцей 9,5 і 2,5 гадоў, замужам. Ці мае кіраўніцтва прадпрыемства, дзе я працую, права скараціць маю пасаду і не прадаставіць мне іншую работу?»

— Працоўнае заканадаўства прадугледжвае шэраг гарантый пры заключэнні і спыненні працоўнага дагавора для цяжарных жанчын і жанчын, якія маюць дзяцей. У прыватнасці, скасаванне працоўнага дагавора па ініцыятыве наймальніка з цяжарнымі жанчынамі, жанчынамі, якія маюць дзяцей ва ўзросце да трох гадоў, адзінокімі маці, якія маюць дзяцей ва ўзросце ад трох да чатырнаццаці гадоў (дзяцей-інвалідаў — да васемнаццаці гадоў), не дапускаецца, акрамя выпадкаў ліквідацыі арганізацыі, спынення дзейнасці індывідуальнага прадпрымальніка, а таксама парушэння працоўнай дысцыпліны і іншых «вінаватых» дзеянняў саміх работніц.

Такім чынам, наймальнік не мае права звольніць вас, пакуль дзіцяці не споўніцца тры гады.

«Знаходжуся ў водпуску па доглядзе дзіцяці ва ўзросце да 3 гадоў. У сакавіку яму спаўняецца 3 гады, але выйсці на работу няма магчымасці, бо дзіця не афармлена ў садок (чарга падыдзе толькі ў жніўні-верасні 2008 года). Ці ёсць у мяне якая-небудзь магчымасць захаваць працоўнае месца да таго моманту, як маё дзіця пойдзе ў садок?»

— Жанчынам, якія працуюць, незалежна ад працоўнага стажу, па іх жаданні, наймальнік абавязаны прадаставіць пасля перапынку ў рабоце, выкліканага родамі, водпуск па доглядзе дзіцяці да дасягнення ім узросту трох гадоў з выплатай за гэты перыяд штомесячнай дзяржаўнай дапамогі, памеры і ўмовы выплаты якой усталёўваюцца заканадаўствам.

Заканадаўства не змяшчае нормы, на аснове якой наймальнік прадоўжыў бы водпуск па доглядзе дзіцяці па просьбе работніцы звыш указанага тэрміну ці іншым спосабам вызваліў яе ад работы з захаваннем месца працы (за выключэннем таго, што работніку па яго пісьмовай заяве можа быць прадастаўлены на працягу каляндарнага года сацыяльны водпуск па сямейна-бытавых і іншых уважлівых прычынах без захавання заработнай платы не больш чым 30 каляндарных дзён, калі іншае не прадугледжана калектыўным дагаворам, пагадненнем). Такім чынам, наймальнік зможа прадаставіць вам сацыяльны водпуск больш чым 30 каляндарных дзён толькі ў тым выпадку, калі гэта прадугледжана калектыўным дагаворам, які дзейнічае ў арганізацыі.

«Я на трэцім месяцы цяжарнасці. Наймальнік прапаноўвае перавесці мяне на няпоўны працоўны час, замест таго, каб перавесці на больш лёгкую работу ці знізіць норму выпрацоўкі. Парайце, што мне рабіць у гэтай сітуацыі.

— Цяжарным жанчынам у адпаведнасці з медыцынскім заключэннем зніжаецца норма выпрацоўкі, норма абслугоўвання ці яе пераводзяць на больш лёгкую работу з захаваннем сярэдняга заробку па месцы ранейшай працы. Да рашэння пытання аб прадстаўленні цяжарнай жанчыне ў адпаведнасці з медыцынскім заключэннем іншай работы, яна падлягае вызваленню ад работы з захаваннем сярэдняга заробку за ўсе прапушчаныя рабочыя дні за кошт наймальніка.

Многія наймальнікі прапаноўваюць для палягчэння ўмоў працы ўвесці жанчыне няпоўны працоўны час. Працаваць, напрыклад не сем, а пяць гадзін у дзень. З гэтым нельга пагаджацца, бо з памяншэннем працоўнага часу прапарцыянальна змяншаецца аплата працы.

Студэнтам таксама патрэбна кансультацыя

«Вучуся ў адной з ВНУ горада Мінска. Два гады таму нарадзіла дзіця, пайшла ў водпуск. Цяпер, калі прыйшоў час выходзіць з яго, мяне папярэдзілі, што за навучанне трэба плаціць, хоць паступала я на бюджэт. Не разумею, куды знікла маё бюджэтнае месца. Няўжо ўсіх маці прымушаюць плаціць за навучанне пасля водпуску?»

— Бясспрэчна, пазіцыя ўстановы адукацыі супярэчыць заканадаўству нашай краіны, — адказвае **намеснік старшыні Беларускага прафесійнага саюза работнікаў адукацыі і навукі Раман ДАПІРА**, — так як у вашым выпадку гаворка ідзе аб аднаўленні пасля водпуску, а не пасля адлічэння. Таму пасля выхаду з водпуску вас павінны аднавіць на курс, што ідзе пасля курса, які вы скончылі перад тым, як сысці ў водпуск па доглядзе дзіцяці, на ўмовах навучання за кошт сродкаў рэспубліканскага і (ці) мясцовых бюджэтаў. Больш за тое, вам павінны прызначыць стыпендыю ў памеры, які адпавядае вынікам апошняй сесіі. У выпадку калі гэтыя вынікі ніжэйшыя за устаноўленыя для прызначэння вучэбнай стыпендыі, вам павінны прызначыць сацыяльную стыпендыю. Гэта значыць, выкарыстаць ваша бюджэтнае месца не мелі права, яно застаецца за вамі.

— Мы з Раманам Восіпавічам кожны трэці чацвер месяца праводзім у БДУ прыём студэнтаў, — **расказвае загадчыца аддзела прававой абароны, галоўны прававы інспектар працы ЦК Беларускага прафесійнага саюза работнікаў адукацыі і навукі Ларыса МАНЮК**. — Аказваем прававую дапамогу па тых пытаннях, якія ў іх узнікаюць. Спектр жа пытанняў вялікі: дапамагчы аформіць пакет дакументаў для індывідуальнага прадпрымальніка, аформіць аліменты, апеку брату над сястрой, якая да гэтага знаходзілася ў інтэрнаце, развод, рэгістрацыю ў горадзе Мінску. Стараемся дапамагчы нашым «дзецям», бо акрамя нас, ніхто ім бескарысна не дапаможа. А наняць вопытнага юрыста не кожны студэнт можа сабе дазволіць. Акрамя таго, тым студэнткам, якія маюць дзяцей, студэнцкі прафсаюз аказвае матэрыяльную дапамогу ў складанай сітуацыі.

Надзея ДРЫЛА.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

Пытальнік

«ВАМ НАЛЕЖЫЦЬ СТАНДАРТНЫ ПАДАТКОВЫ ВЫЛІК...»

Вельмі прашу адказаць на маё пытанне, калі гэта магчыма. Я пенсіянерка, але яшчэ працягваю працаваць. Адна выхоўваю сына, якому ў кастрычніку мінулага года споўнілася 17 гадоў. Ён вучыцца ў каледжы на другім курсе, але са студзеня знаходзіцца ў акадэмічным водпуску па хваробе. У якіх працэнтных суадносінах з мяне павінны ўтрымліваць падаходны падатак з зарплаты — цалкам або па льгоце? Мне патлумачылі, што льготаў па падаходным падатку ў мяне цяпер няма. Але чаму так? Майму ж сыну няма 18 гадоў, ён знаходзіцца на маім утрыманні, утрымліваць яго, акрамя мяне, больш няма каму.

Зінаіда Сяргееўна ШАРГАЕВА, *в. Калінаўка Дубровенскага раёна*

Ліст чытачкі па просьбе рэдакцыі быў разгледжаны інспекцыяй Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь па Дубровенскаму раёну.

«У адпаведнасці з падп. 1.2 п. 1 арт. 13 Закона Рэспублікі Беларусь «Аб падаходным падатку з фізічных асобаў» (далей — Закон) № 1327-XII ад 21 снежня 1991 года, пры вызначэнні памеру падатковай базы плацельшчык мае права на атрыманне стандартных падатковых вылікаў у памеры дзвюх базавых велічынь на кожнае дзіця да васемнаццаці гадоў і (ці) кожнага ўтрыманца за кожны месяц падатковага перыяду.

Для атрымання такога выліку неабходна прадставіць дакументы, якія пацвярджаюць права на яго атрыманне: пашпарт або пасведчанне аб нараджэнні дзіцяці.

Утрыманцамі ў мэтах гэтага Закона таксама прызнаюцца студэнты і навучэнцы дзённай формы навучання, чый узрост больш за 18 гадоў, што атрымліваюць сярэднюю, першую вышэйшую, першую сярэднюю спецыяльнасці ці першую прафесійна-тэхнічную адукацыю. Стандартны падатковы вылік прадастаўляецца падатковым агентам па асноўным месцы працы пры наяўнасці на тое вышэйуказаных падстаў.

Таксама такі вылік можа быць прадастаўлены па даходах, налічаных у 2008 годзе і па не асноўным месцы працы. Для яго атрымання неабходная пісьмовая заява аб прадастаўленні такога выліку і прад'яўленне працоўнай кніжкі.

Паколькі вашаму сыну ў кастрычніку мінулага года споўнілася 17 гадоў, дык да спаўнення яму 18 гадоў, а менавіта — па кастрычнік 2008 года ўключна, вам належыць стандартны падатковы вылік у памеры дзвюх базавых велічынь за кожны месяц з пачатку бягучага года.

Пасля таго, як вашаму сыну споўніцца 18 гадоў, права на такі вылік у вас будзе ў выпадку наяўнасці даведкі навучальнай установы пра тое, што сын з'яўляецца навучэнцам гэтай установы дзённай формы навучання і атрымлівае сярэднюю, першую вышэйшую, першую сярэднюю спецыяльную ці першую прафесійна-тэхнічную адукацыю.

Адначасова паведамляем, што, на падставе падп. 1.3 п. 1 Указа Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь № 498 «Аб дадатковых мерах па рабоце са зваротамі грамадзян і юрыдычных асобаў» ад 15.10.2007 г., данае рашэнне па звароце можа быць абскарджана ў інспекцыю Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь па Віцебскай вобласці, або ў Міністэрства па падатках і зборах Рэспублікі Беларусь».

Прамая лінія

ПЕНСІЙНАЯ ТЭМА: «ПРЫВАТНЫЯ» ПРАБЛЕМЫ

На званкі чытачоў адказвае начальнік галоўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Валянціна Вікенцьеўна КАРАЛЁВА.

(Працяг. Пачатак у нумары за 18 сакавіка.)

☎ ***— Сёлета выйшаў на пенсію, прычым да максімальнага 40-гадовага стажу мне не хапіла 6 месяцаў. У той жа час са стажу чамусьці «выпала» 7 месяцаў работы брыгадзірам паляводчай брыгады ў 1973 годзе ў калгасе, на конт чаго ёсць запіс у працоўнай кніжцы. Ці дастаткова гэтага запісу? І ці можна аднавіць «страчаны» перыяд у судзе па паказаннях сведак — людзей, з якімі я разам працаваў?***

Сцяпан Часлававіч АДАМЧЫК, *Валожынскі раён*

— Толькі запісу ў працоўнай кніжцы недастаткова — калі вы з'яўляліся членам калгаса, неабходны звесткі аб выпрацаваных працаднях. Што ж да аднаўлення стажу па паказаннях сведак, то тут ёсць нюансы. Суд прыме да ўвагі сведчанні, але толькі ў выпадку, калі ў цяперашнім сельгаскааператыве не захаваліся архівы. Калі ж архівы захаваліся, але звестак аб вашай рабоце ў іх няма, судовае рашэнне можа быць адмоўным.

Разам з тым, Сцяпан Часлававіч, тут можна прапанаваць такі варыянт. Кожны поўны год стажу павялічвае пенсію на 1 працэнт заробку. І такое ж павелічэнне дадуць 2 месяцы работы з адначасовай адмовай ад атрымання пенсіі.

☎ ***— Ці можна атрымліваць пенсію памерлага мужа?***

Ганна Пятроўна ЛУГАЎЦОВА, *Мінскі раён*

— У выпадку, калі вы знаходзіліся на ўтрыманні мужа, вы можаце выбіраць паміж сваёй пенсіяй і пенсіяй па страце карміцеля. Пенсія па страце карміцеля складзе 40 працэнтаў ад заробку мужа.

☎ ***— Мне яшчэ няма 50 гадоў, я з'яўляюся інвалідам II групы з дзяцінства і атрымліваю невялікую працоўную пенсію. Якой будзе гэта пенсія ў выпадку, калі я пакіну работу?***

Тамара МАЛІНОЎСКАЯ, *Крупскі раён*

— У выпадку звальнення пенсію вы атрымліваць будзеце, прычым з улікам невялікага каэфіцыента — у ранейшым памеры.

Адно, што пасля дасягнення 50-гадовага ўзросту з'явіцца магчымасць выбару паміж пенсіяй па ўзросце (калі ў вас ёсць не менш за 20 гадоў стажу) і пенсіяй па інваліднасці. Аднак трэба мець на ўвазе, што вам, як інваліду II групы з дзяцінства, да пенсіі па ўзросце прызначаць надбаўку ў памеры 50 працэнтаў мінімальнай пенсіі. Таму, хутчэй за ўсё, пенсія па ўзросце будзе крыху большай.

☎ ***— Я цялятніца, меркавала выйсці на пенсію ў 50 гадоў. Аднак мне сказалі, што гэта немагчыма, бо я даглядала цялят не да 6 месяцаў, а рознага ўзросту. У нас што, з'явіліся новыя законы?***

Любоў ЦІМАШЭНКА, *Крычаўскі раён*

— Магчымасць выхаду на датэрміновую пенсію толькі пры ўмове выканання пэўных нормаў абслугоўвання для цялятніц і даярак замацавана ў заканадаўстве яшчэ з 1993 года. Пры гэтым пад нормамі абслугоўвання для цялятніц маецца на ўвазе колькасць цялят у пэўным узросце і пэўных групах — у прыватнасці, права на датэрміновую пенсію дае догляд малочных цялят ва ўзросце да 4—6 месяцаў ці цялят з каровамі-карміліцамі.

☎ ***— Жыву ў Беларусі 18 апошніх гадоў, маю вялікі бібліятэчны стаж, але яго частка прыпадае на работу ва Усходняй Сібіры. У свой час я паслала туды пісьмо з просьбай прыслаць выбарку зарплаты. Аднак адказу — ніякага. Што рабіць у такой сітуацыі? І колькі трэба мець стажу, каб мне прызначылі пенсію?***

Ірына Іванаўна, *г. Нясвіж*

— Поўная пенсія прызначаецца жанчыне, якая мае 20 гадоў стажу. А разлік каэфіцыента сёлета робіцца за любыя 14 гадоў запар з 24 апошніх гадоў работы. Таму, па вялікім рахунку, для разліку каэфіцыента ў вас могуць узяць да ўвагі толькі заробкі ў Беларусі.

Разам з тым, калі ёсць жаданне разлічыць каэфіцыент з улікам расійскіх заробкаў, лепш за ўсё падысці ў раённае ўпраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне і папрасіць, каб яны накіравалі запыты па месцы вашай працы ў Расіі і ў расійскі Пенсійны фонд. Бо трэба спадзявацца: адказ на запыт арганізацыі прыйдзе хутчэй.

☎ ***— Мая дачка ў 1983—1998 гадах працавала ў Адэскім марскім параходстве поварам на караблях, што хадзілі за мяжу. У сувязі з гэтым, ці мае яна права на датэрміновую пенсію ў Беларусі?***

Алена Іванаўна, *Калінкавіцкі раён*

— Не мае. Заканадаўствам Рэспублікі Беларусь не прадугледжаныя льготныя ўмовы выхаду на пенсію для повараў суднаў марскога флоту.

☎ ***— Чаму пры разліку індывідуальнага каэфіцыента не ўзялі пад увагу заробкі падчас работы ва Украіне ў 1991—1999 гадах?***

Валянціна Мікалаеўна

— Стаж, што быў запрацаваны на тэрыторыі Украіны, пры прызначэнні пенсіі ў Беларусі прымаецца пад увагу, а вось заробак — сапраўды не. Таму цяпер ёсць два варыянты. Першы — узяць у разлік «саюзную» зарплату да 1991 года і беларускую зарплату пасля 1999 года. І другі. Калі вы працавалі не менш чым 5 з апошніх 15 гадоў за межамі нашай краіны, можна разлічыць пенсію зыходзячы з сярэдняй зарплаты па адпаведнай прафесіі і пасадзе ў Беларусі. Прычым у абодвух выпадках трэба звяртацца ў раённае ўпраўленне па працы, занятасці і сацыяльнай абароне.

☎ ***— Ці лічыцца дзяржслужачым дырэктар школы? І яшчэ. Як разлічваецца індывідуальны каэфіцыент заробку?***

Максім Сцяпанавіч НАГОРНЫ, *Лунінецкі раён*

— Дырэктар школы дзяржслужачым не з'яўляецца. Адно, што калі чалавек ідзе працаваць з гэтай пасады ў дзяржаўныя органы (скажам, у райвыканкам), то час работы дырэктара можа быць залічаны ў стаж дзяржслужачага тэрмінам да 5 гадоў.

Што ж да другога пытання, то заўважу: індывідуальны каэфіцыент — гэта суадносіны вашай зарплаты да сярэдняй зарплаты па краіне за пэўны перыяд. Скажам, сёлета каэфіцыент разлічваецца за любыя 14 гадоў запар з апошніх 24 гадоў работы.

☎ ***— У 1990 годзе выйшаў на пенсію, а пытанне такое: чаму на яе памер не паўплывала тая акалічнасць, што ў 1955 годзе я працаваў адразу ў двух месцах?***

Адам Фёдаравіч, *Мазырскі раён*

— Таму, што пры выхадзе на пенсію ў 1990 годзе разлік каэфіцыента рабіўся за апошнія 12 месяцаў ці за любыя 5 гадоў запар з 15 апошніх гадоў работы. Такім было заканадаўства на той час.

☎ **— Адкажыце, калі ласка, ці будзе рабіцца пераразлік стажу ўсім тым, хто ўжо атрымлівае пенсію, але пры гэтым працягвае працаваць?**

Лідзія Міхайлаўна ЛАМАКА, *г. Мінск*

— Не, Лідзія Міхайлаўна, пераразлік стажу тут можа праводзіцца толькі ў адным выпадку — калі вы працягнеце працаваць і пры гэтым на пэўны час адмовіцеся ад атрымання пенсіі.

☎ ***— Як інвалід II групы па працоўным знявечанні, атрымліваю страхавую кампенсацыю і пенсію па інваліднасці. Чаму не павышаецца пенсія па інваліднасці?***

Уладзімір ЖУРЫХА, *Вілейскі раён*

— Увогуле з 1 жніўня 2006 года, калі пачалі дзейнічаць змяненні і дапаўненні ў Законе «Аб пенсійным забеспячэнні», асобы, што маюць вытворчую інваліднасць, атрымліваюць або выплату па лініі «Белдзяржстраху», або пенсію па інваліднасці. Пры гэтым асобы, якія сталі інвалідамі на вытворчасці раней, атрымліваюць і «страхоўку», і пенсію. Аднак калі пераразлікі страхавой выплаты робяцца, то пераразлікі пенсіі па інваліднасці — не. Цяпер пенсія па інваліднасці можа пераразлічвацца толькі ў адным выпадку — адмовы ад страхавой выплаты.

Праўда, калі вам споўніцца 60 гадоў і вы зможаце перайсці на пенсію па ўзросце, з'явіцца магчымасць атрымання дзвюх выплат адначасова — страхавой кампенсацыі і пенсіі па ўзросце.

☎ ***— Адпрацаваў 30 гадоў і ў тым ліку 23 гады — трактарыстам-машыністам у рыбгасе на бульдозеры. Ці можна цяпер выйсці на датэрміновую пенсію з улікам таго, што яго арганізацыя адмаўляецца выдаць даведку аб нарадах?***

Мікалай Сцяпанавіч КОРЖ, *Жыткавіцкі раён*

— Права на датэрміновую пенсію па ўзросце прадстаўлена не ўсім трактарыстам-машыністам, а толькі трактарыстам-машыністам, якія працуюць у калгасах, саўгасах і іншых прадпрыемствах сельскай гаспадаркі і пры гэтым непасрэдна занятыя вытворчасцю сельгаспрадукцыі не менш за 20 гадоў. Пры гэтым рыбгасы да прадпрыемстваў сельскай гаспадаркі не адносяцца, адпаведна, падстаў для прызначэння датэрміновай пенсіі трактарыстам-машыністам гэтых прадпрыемстваў няма.

☎ ***— Адкажыце, калі ласка, ці ёсць якая-небудзь надбаўка да пенсіі ганаровым донарам?***

І яшчэ пытанне: ці зможа пайсці на датэрміновую пенсію вальшчык лесу, і колькі гадоў спецыяльнага стажу для гэтага трэба адпрацаваць?

Наталля Аляксееўна ХРОПІК, *г. Беразіно*

— Асобам, якія ўзнагароджаныя знакамі «Ганаровы донар Рэспублікі Беларусь», «Ганаровы донар СССР» ці «Ганаровы донар Таварыства Чырвонага Крыжа БССР» пасля дасягнення агульнаўсталяванага ўзросту (60 гадоў мужчынамі ці 55 гадоў жанчынамі) пенсія па ўзросце павышаецца на 40 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце.

Што ж да другога пытання, то адказаць на яго адразу цяжка. Справа ў тым, што ўмовы выхаду на датэрміновую пенсію вальшчыкаў лесу неаднаразова змяняліся, і тут трэба глядзець яго працоўную кніжку і іншыя дакументы. Таму ў гэтай сітуацыі лепш за ўсё разбірацца на месцы — у раённым упраўленні па працы, занятасці і сацыяльнай абароне.

☎ ***— Я ўзнагароджаны медалём «За працоўную доблесць», ордэнамі Працоўнай Славы II і III ступеняў, Ганаровай граматай Вярхоўнага Савета БССР. Ці дае гэта права на надбаўкі да пенсіі?***

Уладзімір Ціханавіч БЛАКІЦКІ, *Карэліцкі раён*

— Пералічаныя вамі ўзнагароды права на надбаўку да пенсіі не даюць.

Сапраўды, апроч працоўных пенсій, заканадаўствам прадугледжана магчымасць прызначэння пенсіі за асаблівыя заслугі грамадзянам, якія зрабілі значны ўклад у развіццё дзяржавы. У прыватнасці, на пенсію за асаблівыя заслугі могуць разлічваць асобы, што ўзнагароджаныя ордэнам Працоўнай Славы трох ступеняў. Аднак, Уладзімір Ціханавіч, паколькі вы маеце ордэны дзвюх ступеняў, падстаў для прызначэння такой пенсіі няма.

(Працяг будзе.)

Матэрыялы «прамой лініі» падрыхтаваў Сяргей ГРЫБ.

ВЕДАЎ БЫ, ДЗЕ ЎПАДЗЕШ...

Ужо пяты год натарыяльна засведчаная даверанасць не ўваходзіць у пералік дакументаў, якія даюць права кіравання транспартным сродкам. Стаўшы больш простым парадак доступу да кіравання з неаспрэчнымі плюсамі часта параджае праблемы для ўладальнікаў транспарту. Прадаў чалавек сваю машыну без зняцця з уліку ў ДАІ ці проста перадаў права распараджацца ёй камусьці, статус яго застаецца ранейшым. Пакуль аўтамабіль ва ўстаноўленым парадку не пераафармлены на іншага, адказнасць за гэты транспартны сродак нясе той, за кім яно зарэгістравана. Супрацоўнікам ДАІ абласнога цэнтра перыядычна даводзіцца праводзіць разборы па абставінах, што звязаны з гэтымі выпадкамі. Пацвярджэнне таму — два тыповыя прыклады.

У Дзяржаўтаінспекцыю звярнуўся Васіль Гловін (прозвішчы і імёны зменены). У сваёй заяве ён паведаміў пра іск, які прад'явіла яму Беларускае бюро транспартнага страхавання. Заяўніка абавязалі кампенсаваць каля 3,8 мільёна рублёў. Такую суму бюро выплаціла пацярпеламу ў ДТЗ, якое было здзейснена з удзелам зарэгістраванага на імя Гловіна «Масквіча». Раней вадзіцель гэтага аўтамабіля на скрыжаванні вуліц Дабралюбава—Паркавая сутыкнуўся з «Фордам».

Маладыя людзі, якія выскачылі з «Масквіча», разбегліся. Адзін падлетак быў затрыманы нарадам міліцыі. Але сваё дачыненне да кіравання аўтамабілем ён адмаўляў, а хто быў вадзіцелем, патлумачыць не змог. Уладальнікам «Масквіча» аказаўся В. Гловін. У свой час ён без афармлення здзелкі прадаў гэты аўтамабіль на запчасткі. Дзесьці праз год чалавек, які набыў «Масквіч», зрабіў такім жа чынам. Той перапрадаў яго знаёмаму. У выніку аўтамабіль апынуўся ў распараджэнні непаўнагадовых.

Высветліць, хто ж здзейсніў сутыкненне, не ўяўлялася магчымым, а іск да В. Гловіна прад'явілі як да ўладальніка аўтамабіля. Прадаўшы машыну і не аформіўшы здзелку належным чынам, ён юрыдычна застаўся ўласнікам гэтага транспартнага сродку і не зняў з сябе абавязку кампенсаваць нанесеную шкоду.

...Ігнату Каронскаму дарожнае здарэнне каля гасцініцы «Гродна» адгукнулася амаль праз год. У тую ноч на аўтастаянцы па вуліцы Паповіча «Нісан» пры руху заднім ходам ударыў «Аўдзі». Пасля сутыкнення вадзіцель з месца здарэння з'ехаў. Адшукваючы парушальніка, супрацоўнікі ДАІ выйшлі на Каронскага, які прызнаўся ў здзяйсненні ДТЗ. За парушэнне патрабаванняў чатырох пунктаў Правілаў дарожнага руху быў складзены пратакол. Каронскі з ім пагадзіўся, аплаціўшы 300 тысяч рублёў штрафу.

На тым інцыдэнт мог быць вычарпаны, але прыйшоў іск са страхавой кампаніі. Каронскаму прапанавалася кампенсаваць гэтай арганізацыі 194 тысячы рублёў, што былі выплачаны пацярпеламу. Тады Ігнат і звярнуўся ў ДАІ УУС аблвыканкама з просьбай правесці па факце ДТЗ гадавой даўніны дадатковую праверку. На гэты раз І. Каронскі заявіў, што за рулём «Нісана» тады быў яго знаёмы Аляксей Манонскі. Нібы той скарыстаўся аўтамабілем без дазволу гаспадара. Сам ён, быццам, узяў на сябе віну па просьбе Аляксея, якога маглі пазбавіць права кіравання, якога той папросту не меў. Затое калі прыйшоў іск са страхавой кампаніі, нібыта Манонскі выплачваць названую вышэй суму адмовіўся. Вынікі дадатковай праверкі аказаліся не на карысць Каронскага: пастанова па яго адміністрацыйнай справе пакінута ў сіле. Да таго ж для дачы прававой ацэнкі ў частцы выкрадання «Нісана» копіі адпаведных матэрыялаў накіраваны ў РАУС.

Іван РЫБАК, намеснік начальніка УДАІ УУС Гродзенскага аблвыканкама, палкоўнік міліцыі.

КЕРАМЗИТ Новолукомль
Novolukoml KERAMZIT
ОАО «ЗАВОД КЕРАМЗИТОВОГО ГРАВИЯ г. НОВОЛУКОМЛЬ»
Керамзит – тепло- и звукоизоляционный материал
Коэффициент теплопроводности 0,10 – 0,11 Вт/м°С
Керамзитобетонные блоки «ТермоКомфорт» - новый стеновой материал
Коэффициент теплопроводности 0,139 Вт/м°С
Продукция сертифицирована, имеет СЕ-маркировку
Республика Беларусь 211162 г. Новолукомль Чашникский район, Витебская область
ISO 9001:2000
ISO 14001:2004
OHSAS 18001:1999
Наша продукция комфортна, экологична и долговечна!
Тел./факс: (02133) 36031, 36611, 35308, 37347
www.keramzit.by e-mail: info@keramzit.by

«ГАРАЧЫ» 287 17 41

Калі на электрычцы і з накіраваннем — бясплатна

Таццяна Андрэеўна Мядзведская з пасёлка Нафтабаза ў Талачыне — інвалід І групы па зроку. Днямі ехала з райцэнтра ў Оршу ў паліклініку (без накіравання) на электрычцы. Зразумела, з асобай, што суправаджала жанчыну, паколькі адна Таццяна Андрэеўна не змагла б даехаць. Самой заяўніцы — па прад'яўленні пасведчання — дарога нічога не каштавала, а вось памянёнай вышэй асобе давялося аплаціць білет цалкам. Ці правільна гэта, пыталася ў нас жанчына.

Дарэчы, Таццяне Андрэеўне надышоў час выкарыстаць пуцёўку ў «профільны» санаторый у Слуцкім раёне. Дабірацца туды, паводле слоў жанчыны, яна збіраецца на электрычцы. Калі наконт сябе сітуацыя з аплатай праезду заяўніцы зразумелая, дык адносна асобы, што будзе яе суправаджаць у дарозе, зноў жа — не. Ці давядзецца цалкам апошняй аплачваць білет або ёсць нейкія льготы?

Як патлумачылі работнікі Беларускай чыгункі, калі асоба суправаджае інваліда І групы па зроку ў электрычцы і ёсць накіраванне, яна не аплачвае праезд. Калі накіравання няма — аплачваецца поўны кошт білета. Сам інвалід мае права бясплатнага праезду. Падкрэслім, гэтая льгота распаўсюджваецца на прыгарадныя электрычкі. Калі ж гаварыць пра карыстанне іншымі відамі чыгуначнага транспарту, дык праезд павінен цалкам аплаціць і інвалід, і асоба, што суправаджае яе.

Сяргей РАСОЛЬКА.

НАШЧАДКІ ВОГНЕННЫХ ВЁСАК

Аляксей Клімавіч Мураўёў спачатку патэлефанаваў у рэдакцыю. Расказаў пра сваю родную вёску Марозава Горацкага раёна, якую цалкам спалілі нямецка-фашысцкія акупанты ў кастрычніку 1943 года.

Вяскоўцам пашанцавала: іх не кранулі, пакінулі жывымі. Але колькі гора звездалі людзі, застаўшыся перад зімой без нічога.

«Як гаравалі...» — уздыхае Аляксей Клімавіч.

Нагадаю: больш як 9200 беларускіх вёсак знішчылі фашысты ў час Вялікай Айчыннай вайны...

Беларуская зямля была сапраўды выпалена!..

Я папрасіла Аляксея Клімавіча напісаць успаміны пра апошні дзень роднай вёскі.

Таццяна ПАДАЛЯК.

«Немцы падпальвалі кожную хату...»

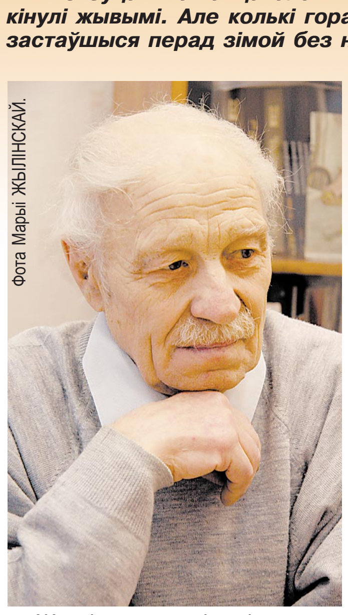
Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

Жахлівыя падзеі, якія незваротна знішчылі нашу вёсачку з прыгожай назвай Марозава Горацкага раёна, прынёс 1943 год.

...Нямецкая армія падрыхтавала новы абаронны рубеж. Перадавая траншэя праходзіла на адлегласці каля кіламетра ад нашай вёскі. Будаўніцтва траншэі і іншых аб'ектаў вялося хутка і скрытна — у начны час. Пры гэтым выкарыстоўваліся калгасныя сельгаспабудовы.

У кастрычніку 1943-га, пасля паражэння пад Смаленскам, на гэтым участку нямецкая армія адступала. 14 кастрычніка невялікая каманда немцаў на аўтамашыне прыехала ў нашу вёску і, пачынаючы з крайняй хаты, стала іх падпальваць.

Надвор'е было вельмі сухім. Стрэхі хатаў саламяныя, побач на агародах былі стажкі сена, неабмалочаныя збожжавыя, саломы.

Жыхары вёскі (у асноўным жанчыны) выносілі з хатаў сваю небагатую маёмасць, з хлявоў адводзілі скаціну ў небяспечнае месца.

У садзе на грудах на ланцужку вісела [illegible]

Здзіўляе факт, што нямецкія салдаты не ўчынялі ніякага гвалту ў адносінах да насельніцтва вёскі. Я тлумачу гэта не міралюбствам салдат, а тым, што яны вельмі спяшаліся, бо не ведалі, дзе знаходзяцца перадавыя часці Савецкай Арміі і адчувалі, што абароны са свайго тылу чакаць не даводзіцца — там нікога няма.

І «работу» сваю выконвалі дзелавіта і хутка. Яны запальвалі сноп саломы і гэтым «факелам» падпальвалі саламяную страху хаты.

Перад гэтым немцы ўжо спалілі суседнюю вёску Турышчава, размешчаную за рэчкай за два-тры кіламетры ад нашай. [illegible]

Нягледзячы на гэта, пажар за кароткі час ахапіў вёску. [illegible] Стаяў моцны, ніколі не чуваны гул агню.

[illegible]

Разгул агню ахапіў жахам усіх вяскоўцаў. Усё гэта назаўсёды адклалася ў маёй дзіцячай памяці. Няма слоў падрабязна апісаць тое, што адбывалася.

Ніхто раней такога не бачыў і ў страшным сне ўявіць не мог.

Усе былі маральна падаўлены сваім бяссіллем што-небудзь зрабіць супраць такога беспакаранага варварства па знішчэнні чалавечай працы.

Усё згарэла вельмі хутка. Пагарэльцы размясціліся на лузе за сваімі агародамі. Хто як мог размясціў скаціну. Зрабілі нейкія шалашы і сталі чакаць нашых салдат.

Назаўтра раніцай на месцы нашай вёскі (было каля 50 хатаў) — гнятучая і палохаючая кожнага карціна пажарышча.

Галоўным «стратэгам» быў мой дзядуля Давыд Севасцьяневіч Байкоў. Ён разважаў так: «Немцам далі пад Смаленскам і яны драпануць па Маскоўскай дарозе да Оршы. Усе бачылі ўчора, як нашы самалёты бамбілі немцаў, якія ўцякалі». (Гэта ад нашай вёскі вокам — дзесяць кіламетраў, і самалёты разварочваліся над намі.)

І сапраўды, у падрыхтаванай нямецкай траншэі нікога не было. Але не было і нашых салдат...

На трэці дзень з'явіўся невялікі атрад немцаў, якія бесцырымонна і хутка перагналі ўсіх нас цераз гэтую траншэю (па дашчаных мастках). Яны старанна сачылі, каб была перагнана ўся скаціна. А яе было няма: конь, карова, цёлка, авечкі. І гэта амаль у кожнай сям'і.

Далейшы наш маршрут немцам не цікавы.

...Але памыліўся мой дзядуля. Ужо наступнай ноччу па недалёкай ад нас дарозе (з боку Горак) суцэльным патокам рухаліся машыны і гарматы, якія падвозілі салдат на падрыхтаваныя пазіцыі.

А неўзабаве ў наша стойбішча наведаліся нямецкія салдаты. Яны «па-гаспадарску» забралі цёлак, авечак, кароў... Неўзабаве мы сталі «свабоднымі» ад сваёй скаціны.

Пачаліся бясконцыя восеньскія халодныя дажджы, ад якіх не было дзе схавацца. Была глыбокая крыўда — [illegible]. Дзе ж нашы вызваліцелі?..

Вось такое гора-горкае.

І рушылі мы пешшу хто куды мог. Сталі бежанцамі...

Пішу, каб маладыя людзі ведалі і памяталі, што было амаль 65 гадоў таму — і рабілі ўсё, каб падобнага не здарылася ніколі.

Аляксей МУРАЎЁЎ,
ветэран працы.
г. Мінск.

АТАМНАЯ БУДУЧЫНЯ БЕЛАРУСІ БУДЗЕ БЯСПЕЧНАЙ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Ці ёсць сэнс зноў перапрафіляваць яе ў атамную?

— Справа ў тым, што пасля аналізу прычын катастрофы на Чарнобыльскай АЭС МАГАТЭ распрацавала шэраг рэкамендацый, закліканых павысіць бяспеку будаўніцтва і эксплуатацыі атамных станцый. У тым ліку — не ўзводзіць АЭС бліжэй за 100 км ад буйных гарадоў з 2-мільённым насельніцтвам. Мінск у хуткім часе такім стане, таму пры выбары пляцоўкі для будучай атамнай станцыі тэрыторыю ўнутры 100-кіламетровага радыуса вакол сталіцы мы ўвогуле не разглядалі.

— Можна зрабіць выснову, што калі б не ўплыў «чарнобыльскага» фактара, Беларусь даўно мела б сваю атамную станцыю?

— Галоўная прычына адсутнасці ў нас сваёй АЭС — развал Саюза. Пасля яго падзення Беларусь сутыкнулася з сур'ёзнай праблемай: энергазатратная вытворчасць (напрыклад, мінеральных угнаенняў) засталася, а ўласных энергетычных магутнасцяў не хапала. На самай справе, у Беларусі ў тыя гады павінен быў здарыцца жорсткі энергетычны крызіс.

— Чаму ж ён не адбыўся?

— Нас выратаваў, як гэта ні парадаксальна, спад эканомікі. У Савецкім Саюзе ўся эканоміка трымалася на кааперацыі. Напрыклад, два беларускія нафтаапрацоўчыя заводы былі разлічаны на перапрацоўку 40 млн тон нафты ў год. Гэта пры тым, што на ўласныя патрэбы рэспублікі было дастаткова 5 млн тон, а агульны аб'ём здабычы айчыннай нафты ў лепшыя гады прыкладна 8 млн тон. Наваполацкі і Мазырскі заводы, як і ўсе астатнія прадпрыемствы, працавалі на Саюз. А калі той распаўся, эканамічныя сувязі парушыліся і беларуская вытворчасць скарацілася ўдвая. Адпаведна «ўпалі» і аб'ёмы спажыванай энергіі.

— Аляксандр Аляксандравіч, патлумачце, калі ласка, чым сёння выклікана вострая неабходнасць будаўніцтва беларускай АЭС?

— Ёсць такое паняцце — энергетычная бяспека. Гэта гарантыя энергазабеспячэння для нармальнага развіцця эканомікі і сацыяльнай галіны, недапушчэнне энергетычных надзвычайных сітуацый, буйных аварый і гарантаванне энергазабеспячэння ў выпадку стыхійнага бедства ці іншай надзвычайнай сітуацыі.

Энергетычная бяспека складаецца з некалькіх элементаў. Першы — энерганезалежнасць. Усё проста: чым большая доля ўласных энергакрыніц у агульным энергетычным балансе нашай краіны, тым больш мы незалежныя. І роля АЭС тут відавочная. Другі элемент — дыверсіфікацыя, магчымасць атрымліваць РОЗНЫЯ віды энергарэсурсаў (калі няма сваіх) з РОЗНЫХ крыніц. У нас склалася зусім фантастычная сітуацыя: мы набываем толькі АДЗІН від паліва (прыродны газ) і толькі ў АДНАГО пастаўшчыка (Расіі). У вытворчасці электрычнай і цэнтралізаванай цеплавой энергіі доля прыроднага газу складае 95 працэнтаў. Прынцып дыверсіфікацыі патрабуе альтэрнатывы. І зноў жа атамная станцыя тут будзе вельмі да месца.

— Калі не памыляюся, прыродны газ лічыцца самым экалагічным і высокакаларыйным энерганосьбітам...

— ...аднак яго вельмі нязручна захоўваць. Неабходна будаваць спецыяльныя падземныя сховішчы. Пры гэтым палова газу губляецца пры яго запаўненні. Калі ядзернае паліва можна назапасіць на 5—10 гадоў наперад, мазуту і вугалю — на некалькі месяцаў, то з газам усё куды больш складана. Газ — гэта «труба», якую ў любы момант можна перакрыць. Акрамя таго, на трубаправодах часам узнікаюць аварыі. У Расіі пажары на двух магістральных газавых трубаправодах здараліся два гады запар. У абодвух выпадках падача газу спынялася на 8 гадзін.

— Вяртаючыся да энергетычнай бяспекі, якія яшчэ яе складнікі варта ўзгадаць?

— Назавём надзейнасць і бяспеку нашых існуючых электрастанцый. Дзве самыя буйныя з іх — Лукомльская і Бярозаўская, на якія прыпадае палова ўсёй электрамагутнасці, — адначасова з'яўляюцца і самымі старымі. Яны былі пабудаваны ў 60-я гады. З'яўленне новай атамнай станцыі дазволіць знізіць агульны знос генерыруючага абсталявання. І яшчэ адзін фактар, які, на першы погляд, мала стасуецца з энергетычнай бяспекай (але гэта толькі на першы погляд), — энергаэфектыўнасць. Яна характарызуецца энергаёмістасцю (спажываннем энергіі, затрачанай на выраб адзінкі прадукцыі). Па гэтым паказчыку Беларусь пакуль вельмі адстае ад перадавых краін. Вельмі важны фактар: чым большая доля электрычнасці ў агульным аб'ёме спажыванай энергіі, тым менш энергаёмістая эканоміка краіны і больш вышэйшая энергаэфектыўнасць. Электрычная энергія — гэта самая цывілізаваная, самая сучасная форма энергіі. Натуральна, будаўніцтва любой буйной электрастанцыі (у тым ліку і атамнай) павысіць удзельную вагу электрычнасці ў агульным аб'ёме спажыванай энергіі і знізіць энергаёмістасць.

Дарэчы, Прэзідэнт Літвы Валдас Адамкус на саміце Еўрасаюза ў Бруселі заявіў, што пасля закрыцця Ігналінскай атамнай электрастанцыі ў 2009 годзе Літва стане цалкам залежнай ад расійскага газу, а яе энергасістэмы з сістэмамі ЕС яшчэ не будуць з'яднаны. Ён адзначыў неабходнасць абмеркаваць канкрэтныя сродкі і спосабы пазбегнуць паўтарэння праблемы, падобнай на выпадак з нафтаправодам «Дружба», калі і намаганні Еўропы не дапамаглі аднаўленню паставак нафты ў Літву. Акрамя таго, як заявіў Адамкус, пасля закрыцця Ігналінскай АЭС іншыя літоўскія электрастанцыі будуць вымушаны выкарыстоўваць паліва, больш шкоднае для навакольнага асяроддзя.

— А як гэта адаб'ецца на кашальку звычайнага спажыўца электраэнергіі?

— Сабекошт атамнай электраэнергіі на 20—50 працэнтаў (у розных краінах па-рознаму) ніжэйшы, чым у электраэнергіі, якая выпрацоўваецца з выкарыстаннем арганічных відаў паліва. Сёння ядзернае паліва — самае таннае ў параўнанні з вугалем, газам і мазутам. Пры дзяленні 1 кг урана выдзяляецца столькі ж энергіі, як і пры спальванні 14 тон нафты. Нездарма ў той жа Францыі доля атамнай электраэнергіі ў агульным энергетычным балансе краіны — 75 працэнтаў.

— Рашэнне аб будаўніцтве ў нас сваёй АЭС прынята не так даўно. Раскажыце, якія работы ўжо вядуцца ў гэтым накірунку?

— Яшчэ не выбрана пляцоўка. Ёсць некалькі варыянтаў, да канца гэтага года будзе прынята канчатковае рашэнне. У адпаведнасці з міжнароднымі стандартамі па бяспецы, вакол будучай будаўнічай пляцоўкі абавязкова будзе праведзены экалагічны маніторынг. Яго будуць рэгулярна паўтараць на этапе ўзвядзення і эксплуатацыі станцыі, каб своечасова выявіць магчымыя факты шкоднага ўздзеяння на акаляючае асяроддзе.

Яшчэ адзін важны момант — ацэнка паказчыкаў бяспекі прадстаўленых праектаў і распрацоўка канкрэтных патрабаванняў да экспертызы. Да падрыхтоўчых работ я аднясу і ацэнку патэнцыялу беларускай эканомікі. Першая атамная станцыя будзе здавацца, на маю думку, «пад ключ», за ўсё нясе адказнасць пастаўшчык. Аднак было б добра, калі б пэўныя камплектуючыя (электратэхніка, трубаправоды і інш.) выраблялiся нашымі айчыннымі прадпрыемствамі. І стварэнне адпаведнай інфраструктуры і сістэмы кіравання наглядам (дырэкцыі атамнай станцыі, Дэпартамента па атамнай энергетыцы, Дзяржатамнагляду).

— Сюды ж варта аднесці і падрыхтоўку спецыялістаў?

— Безумоўна. Прычым гэта даволі складанае пытанне. Для аднаго блока АЭС неабходна прыкладна 1,5 тысячы чалавек персаналу, з якіх трэць — з вышэйшай адукацыяй. Паводле вопыту Францыі і Расіі, падрыхтоўка адпаведных спецыялістаў займае ад 8 да 10 гадоў. З улікам таго, што першы блок нашай АЭС мяркуецца запусціць у 2016 годзе, падрыхтоўку спецыялістаў трэба пачынаць ужо сёлета. Гэта можна зрабіць у беларускіх ВНУ, расійскіх ці ўкраінскіх.

— А замежных спецыялістаў плануецца запрашаць?

— Думаю, без гэтага абысціся не атрымаецца.

— Якія меры будуць прынятыя наконт забеспячэння бяспекі будучай АЭС?

— Адразу пасля чарнобыльскай катастрофы ўсе вытворцы ядзерных рэактараў і краіны, якія гэтыя рэактары эксплуатуюць, распрацавалі і ўкаранілі павышаныя меры бяспекі. Апякліся на малацэ — цяпер дзьмём і на ваду. Ёсць такое паняцце «культура бяспекі атамнай энергетыкі». У 2002 годзе ў Бразіліі праходзіла міжнародная канферэнцыя на гэтую тэму. Культура бяспекі ўключае і падрыхтоўку спецыялістаў, і фарміраванне грамадскай думкі, менталітэту і шмат чаго яшчэ. Паверце, сённяшні ўзровень бяспекі АЭС значна адрозніваецца ад таго, што быў устаноўлены да Чарнобыля.

Катастрофа на ЧАЭС паказала, што 150—200 км — гэта не бар'ер. Нагадаю, Беларусь акружана атамнымі станцыямі суседніх дзяржаў. Нам проста прыйшоў час абзавесціся сваёй.

Гутарыла
Інга МІНДАЛЁВА.

Фота Марыі ЖЫЛІНСКАЙ.

Супрацоўнікі Сакратарыята Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь выказваюць глыбокае спачуванне загадчыку аддзела пісьмаў і прыёму грамадзян Апанасіку Серафіму Серафімавічу ў сувязі з напаткаўшым яго вялікім горам — смерцю брата ІВАНА.

Згубленыя пасведчанні дзіцяці-інваліда **НЕСЦЯРЭНКА Яўгеніі** серыі 08 № 0090912 і **НЕСЦЯРЭНКА Алены** серыі 08 № 0090913, выдадзеныя 10.02.2005 г., ***лічыць несапраўднымі.***

ДОКТАР АДКАЖА

Ёсць пытанні? Тэлефануйце...

Да канца тыдня дзяжурыць на тэлефоннай «гарачай» лініі Міністэрства аховы здароўя (222 70 80) плануюць:

19 сакавіка — начальнік аддзела арганізацыі медыцынскай аховы пры надзвычайных сітуацыях Алег Раманавіч ПАНЧУК.

20 сакавіка — начальнік аддзела кадравай палітыкі, устаноў адукацыі Міністэрства аховы здароўя Святлана Мікалаеўна САКАЛОВА.

21 сакавіка — галоўны спецыяліст аддзела навукі Міністэрства аховы здароўя Леанід Мікалаевіч ЛОМАЦЬ.

У графіку магчымыя змяненні.

Абзац

• **Практычна кожны пяты пенсіянер Беларусі працягвае працаваць. За звесткамі Мінпрацы і сацыяльнай абароны, колькасць працуючых пенсіянераў пастаянна павялічваецца. Цяпер такіх налічваецца 549,7 тыс.**

• Адной з самых брудных рэк Беларусі з'яўляецца Свіслач у межах Мінска і ніжэй, паведаміў на прэс-канферэнцыі першы намеснік міністра прыродных рэсурсаў і навакольнага асяроддзя А. Апацкі. У той жа час сітуацыя з забруджаннем вады палепшылася на Нёмане, Заходняй Дзвіне, Прыпяці, Дняпры.

• **Цэны на асноўныя прадукты харчавання ў лютым у параўнанні са студзенем у Беларусі выраслі на 0,8 працэнта. Больш за ўсё выраслі цэны на алей, каву і ялавічыну першай катэгорыі — адпаведна на 2,9, 2,4 і 2,2 працэнта.**

• У сувязі з тым, што да канца месяца чакаецца няўстойлівы характар надвор'я, аграметэаролагі рэкамендуюць масавую сяўбу ярывых культур пачынаць у першай дэкадзе красавіка.

• **У вёсцы Ельніца Барысаўскага раёна ў 84-гадовага пенсіянера зламыснік скраў 16 кг мёду і пчаліную сям'ю. Пацярпелы ацаніў урон у 276 тысяч рублёў. Узбуджана крымінальная справа, паведамляе «Барысаў электронны».**

• Буйная ўцечка нафты адбылася на захадзе Францыі — у раку Луару трапіла каля 400 тон нафты. Гэта здарылася на нафтаперапрацоўчым заводзе, калі падчас запраўкі танкера парвалася наліўная труба. У цяперашні час пляма расплылася на 12 міляў. Згусткі нафты заўважаныя таксама на пляжах атлантычнага ўзбярэжжа.

• **Выхлапныя газы негатыўна ўплываюць на мазгавую актыўнасць і выклікаюць стрэсы. Да такой высновы прыйшлі галандскія вучоныя, паведамляюць інфармагенцтвы. Навукоўцы на адну гадзіну ў пакой, запоўнены дызельным выхлапам, змясцілі 10 добраахвотнікаў, падключыўшы іх да вымяральнай апаратуры. Праз 30 хвілін тэхніка зафіксавала стрэсавы стан мозгу. Пры гэтым змяненні энцэфалаграмы рэгістраваліся і пасля таго, як людзі пакінулі пакой, г.зн. шкодныя рэчывы ад выхлапаў назапашваюцца ў мозгу.**

• Феномен «клеткавай памяці» — такую назву далі амерыканскія вучоныя з'яве, калі людзі, якія атрымалі донарскія органы, атрымліваюць разам з імплантантам і некаторыя рысы іх ранейшага ўладальніка. Як паведамляюць інфармагенцтвы, апошні выпадак у пацвярджэнне гэтага адбыўся з 37-гадовай жыхаркай англійскага горада Прэстан. Перасаджаная ў маі мінулага года донарская нырка падарыла ёй некаторыя звычкі ранейшага «гаспадара», які памёр ва ўзросце 59 гадоў ад анеўрызмы. Памяняліся нават яе літаратурныя густы — ад бульварных раманаў яна перайшла да твораў Дастаеўскага і іншых класікаў. Пасля падобнай аперацыі адна амерыканка, якая баялася вышыні, стала альпіністкай, а адвакат, які ненавідзеў спорт, палюбіў шакаладныя батончыкі.

Поўны абзац

• Жыхарка штата Канзас не выходзіла з туалетнага пакоя на працягу двух гадоў. Паліцыю да 35-гадовай Пэм Бэбкук выклікаў яе хлопец Коры Макфаран. Пасля вызвалення з добраахвотнага зняволення жанчыну адразу даставілі ў бальніцу, бо, са слоў паліцэйскіх, «яе скура прырасла да сядзення ўнітаза». Медыкі аказалі пацярпелай дапамогу, аднак нейкі час ёй давядзецца рухацца ў інвалідным крэсле. Макфаран сказаў, што кожны дзень прыносіў Пэм ежу і ваду і прасіў яе выйсці з туалета, на што жанчына адказвала: «Можа быць, заўтра». Нарэшце ён паведаміў паліцыі, што «з яго дзяўчынай адбываецца нешта нядобрае». Пакуль невядома, ці трапіць Макфаран пад суд. Сам ён не лічыць сябе вінаватым і адзначае, што пражыванне ў туалетным пакоі «было выключна выбарам Пэм». Ён сцвярджае, што яго сяброўка баялася выйсці з пакоя з-за страху [illegible]. З яго слоў, нягледзячы на незвычайнасць сітуацыі, у яго з сяброўкай «былі цалкам нармальныя адносіны, калі не лічыць таго, што яны развіваліся выключна ў туалетным пакоі».

«Еўрабачанне-2008»

Мачо пад нумарам 9

Прадстаўнік Беларусі Руслан Аляхно выступіць у другім паўфінале міжнароднага конкурсу «Еўрабачанне» 22 мая пад нумарам 9. Парадак выступлення канкурсантаў вызначыўся на жараб'ёўцы, якая адбылася ў Бялградзе падчас сустрэчы кіраўнікоў дэлегацый краін-удзельніц.

«Еўрабачанне-2008», рэкорднае па колькасці ўдзельнікаў, нагадаем, складаецца сёлета з двух паўфіналаў, у кожным з якіх выступіць па 19 краін, і фіналу, куды аўтаматычна трапілі краіны — заснавальнікі конкурсу — Вялікабрытанія, Германія, Іспанія, Францыя — і леташні пераможца, цяперашні арганізатар — Сербія. Першы паўфінал адбудзецца 20 мая і яго, паводле жэрабя, адкрые Чарнагорыя, а закрые Грэцыя. Расійскаму прадстаўніку Дзіму Білану дастаўся перадапошні, 18-ы нумар. У другой «кваліфікацыі» 22 мая першай выступіць Ісландыя, а завершыць паўфінал Партугалія. Удзельніцы з Украіны Ані Лорак выпаў нумар 4. З іншых постсавецкіх краін у другім паўфінале выступаюць Літва, Латвія і Грузія, якую, нагадаем, прадставіць Дыяна Гурцкая. Што да жараб'ёўкі фіналу, то першая і апошняя пазіцыі засталіся вакантнымі для выхадцаў з паўфіналаў, нумар 2 дастаўся Вялікабрытаніі, пад нумарам 4 — Германія, нумар 19 — у Францыі, 22 і 23 — адпаведна, у Іспаніі і Сербіі. Усяго ў фінале конкурсу, які, дарэчы, будуць весці добра знаёмы нам спявак Жэлька Йоксімавіч і папулярная тэлевядучая Йована Янковіч, выступяць прадстаўнікі 25 краін.

Акрамя вызначэння парадкавых нумароў канкурсантаў, кожная з краін-удзельніц прадставіла ў сербскай сталіцы неабходныя матэрыялы: фатаграфіі ўдзельнікаў, аўдыёзапіс і «мінусавую» фанаграму конкурснай кампазіцыі, відэакліпы, схему размяшчэння артыстаў на сцэне і г.д. Рыхтуючыся да конкурсу, напрыклад, прадстаўнік нашай краіны Руслан Аляхно не толькі перапісаў песню «Hasta la Vista» ў больш «рокавым» варыянце, але і ўласны імідж з лёгкай рукі грэчаскіх стылістаў памяняў на больш жорсткі, нават брутальны — гэткі няголены мачо.

— Ці вядома ўжо, хто выйдзе разам з Русланам на сцэну ў Бялградзе? — пацікавіліся мы ў выканаўчага прадзюсара Белтэлерадыёкампаніі Настассі Цікановіч.

— Плануецца, што гэта будзе балет і бэк-вакалісты. Канкрэтных імёнаў мы пакуль што не называем — магу сказаць толькі, што творчая каманда будзе інтэрнацыянальнай.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Выстава

ВЯСНОВЫ КОТ НА РАДАСЦЬ... І ДАПАМОГУ

У пяты раз у Мінску паселяцца сакавіцкія каты. Праўда, толькі на час выставы, якая адкрываецца сёння ў Рэспубліканскай мастацкай галерэі «Палац мастацтваў».

Як лічыць дырэктар Палаца мастацтваў Сяргей Крыштаповіч, ва ўсім свеце надыход вясны, абуджэнне, любоў асацыююцца з катамі — людзі ж, у адрозненне ад жывёл, развучыліся спяваць і радавацца. «Мы хочам сваімі выставамі гэту эмацыянальную складовую запоўніць і адрадзіць. Мы прынцыпова робім выставу, якая будзе цікавая ўсім, а не толькі спецыялістам. Глядач павінен убачыць лепшае з дадзеных накірункаў — калі, напрыклад, гэта кіч, то ён самы лепшы.

Тое ж датычыцца рэалістычнага, абстрактнага жывапісу і г.д. Ніхто не збіраецца рабіць з катоў культавых сімвалаў, як, скажам, егіпцяне, проста кожны разглядае ката як свайго ўлюбёнца. Таму гэта тэма ніколі не стане старамоднай», — разважае Сяргей Яўгенавіч. Сёлета з 19 сакавіка па 6 красавіка свае «каціныя гісторыі» прадставяць наведвальнікам у выглядзе канцэртаў і паказаў музыканты, танцоры, а таксама дызайнеры авангарднай моды.

Сакавіцкія каты, як ніхто, умеюць радавацца вясне. А мастакі натхняюцца, гледзячы на катоў.
Фота Анатоля КЛЕШЧУКА.

Экспазіцыя «Сакавіцкія каты», па-першае, міжнародная — сёлета яна прадставіць жывапіс, скульптуру і графіку 85 мастакоў з 8 краін свету — Беларусі, Літвы, ЗША, Ізраіля, Італіі, Сербіі, Латвіі і Арменіі. Па-другое, выстава, якую традыцыйна ладзіць Міжнароднае грамадскае аб'яднанне мастакоў і мастацтвазнаўцаў «Майстар» — дабрачынная. Пройдзе яна ў падтрымку трэцякурсніцы БДУ культуры і мастацтваў Галіны Жыжыч: дзяўчыне, якая пацярпела ў аўтакатастрофе, патрэбныя некалькі складаных аперацый, у тым ліку касметычных.

Дарэчы, летась «Сакавіцкія каты» праводзіліся ў падтрымку хворых і састарэлых мастакоў. Тады на працягу 10 дзён выставу наведалі каля 12 тысяч гледачоў. Як спадзяюцца арганізатары, сёлета гэта лічба будзе не меншай.

Вікторыя ЦЕЛЯШУК.

Рэха публікацыі

«НЯБЁСЫ» АДГУКНУЛІСЯ?

Рэдакцыя атрымала афіцыйныя адказы на артыкул «Дастукацца да нябёсаў» (8 лютага). Але людзі пакуль не вераць, што іх праблема будзе вырашана.

Нагадаем змест газетнага артыкула. У г.п. Плешчаніцы Лагойскага раёна ў ліпені 2006 года ў адным з жылых дамоў абвалілася столевая бэлька. Па шчаслівай выпадковасці ахвяраў удалося пазбегнуць. Аднак тое, што струпянелая бэлька ўпала на ложак, — выпадковасцю не было: дом №10 у мікрараёне «Ваенны гарадок» за ўвесь час свайго існавання ні разу не рамантаваўся. А пабудаваны ён быў у 1934 годзе. Пасля абследавання дома экспертная камісія прызнала, што будынак знаходзіцца ў аварыйным стане і патрабуе капітальнага рамонту. Лагойскі выканкам прыняў рашэнне аб капітальным рамонце, заказаў праектную дакументацыю і пачаў адсяленне жыльцоў. Але замест капітальнага ў верасні 2007 года быў праведзены бягучы рамонт даху, праектная дакументацыя не была аплачана і атрымана. Восем з васемнаццаці сем'яў выселены так і не былі, і што самае абуральнае — жыхары дома да пачатку 2008 года знаходзіліся ў поўным няведанні адносна таго, як вырашаецца і ці вырашаецца ўвогуле іх праблема.

Пасля публікацыі артыкула «Звязда» атрымала адказы з Лагойскага раённага выканкама і Упраўлення жыллёва-камунальнай гаспадаркі Мінскага аблвыканкама. У апошнім паведамляецца наступнае:

«Улічваючы, што выдаткі на капітальны рамонт жылога дома № 10, мікрараён «Ваенны гарадок» у г.п. Плешчаніцы Лагойскага раёна значна перавышаюць гранічныя нормы выдаткаў на капітальны рамонт 1 кв.м агульнай плошчы кватэр жылых дамоў, выкананне капітальнага рамонту дома немэтазгодна.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.
Дом №10 пасля бягучага рамонту.

Лагойскі раённы выканаўчы камітэт прыняў рашэнне аб будаўніцтве новага 24-кватэрнага жылога дома ў г.п. Плешчаніцы для жыхароў названага жылога дома.

Рашэннем Мінскага аблвыканкама ад 6 лютага 2008 года № 96 Інвестыцыйна-будаўнічаму камунальнаму ўнітарнаму прадпрыемству «Упраўленне капітальнага будаўніцтва-Лагойск» на будаўніцтва жылля для адсялення грамадзян, якія пражываюць у старых і аварыйных жылых дамах, у гэтым годзе выдзелена 860 млн рублёў субвенцый. Старшыні Лагойскага райвыканкама Магеру І.І. даручана за кошт выдзеленых сродкаў у 2008 годзе ажыццявіць праектаванне і будаўніцтва жылога дома ў г.п. Плешчаніцы для адсялення грамадзян, якія пражываюць у жылым доме № 10 у мікрараёне «Ваенны гарадок».

Сёння абраны ўчастак пад будаўніцтва дома, вядзецца збор зыходных даных для праектавання, вызначана праектная арганізацыя — Прыватнае ўнітарнае прадпрыемства «КомплексБудПраект».

Кіраўніцтва «КомплексБудПраекта» пацвердзіла, што зыходныя даныя ўжо сабраны і перададзены ім 17 сакавіка. Згодна з дагаворам, праектная дакументацыя ў чэрвені будзе аддадзена на экспертызу. Такім чынам, у ліпені-жніўні будаўніцтва новага дома для жыхароў аварыйнага будынка ў Ваенным гарадку ў Плешчаніцах павінна пачацца. «Да канца гэтага года цалкам рэальна зрабіць дом на 80 працэнтаў, — запэўніў карэспандэнта «Звязды» галоўны інжынер ІБКУП «Упраўленне капітальнага будаўніцтва-Лагойск» Анатоль Кукін. — Мы плануем нават сёлета завяршыць яго, калі ўсё будзе добра».

Дырэктар РУП «Лагойскі камгас» Уладзімір Федаровіч таксама запэўніў «Звязду», што ў бліжэйшы тыдзень з аварыйнага дома будуць выселены 5 сем'яў, да канца сакавіка дом будзе цалкам адселены.

Адзінае здзіўляе. Самі жыхары «старога дома» ўсёй гэтай інфармацыяй пакуль не валодаюць. «Паведамім», — паабяцаў дырэктар камгаса. Магчыма, са старонак «Звязды» жыхары хутчэй даведаюцца, што жыць яны будуць у раёне вуліцы Савецкай, там, дзе раней закладалася музычная школа, прыкладны адрас: дом № 22.

Вольга МЯДЗВЕДЗЕВА.

На слыху

НЕ ПАДЗЯЛІЛІ... БЕРАГ ПРЫПЯЦІ

Рака ўжо даўно выслабанілася ад лядовага палону, і на яе берагі выйшлі аматары юшкі. Адным садзейнічае ўдача, другім — не. І тады хто-ніхто выказвае сваё незадавальненне, стараючыся заняць прывабнае для лоўлі плотак ды акунёў месца іншага рыбака. Так здарылася ў Нароўлі, дзе паміж двума мужыкамі ўзнікла з-за гэтага рукапашная. І адзін з іх пусціў у ход нож, у выніку чаго «непрыяцель» з ранай жывата трапіў у бальніцу. Узбуджана крымінальная справа.

Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

МАХЛЯРА ЎЗЯЛІ НА АЗС

Фальшывай 20-тысячнай купюрай Нацбанка спрабаваў расплаціцца на аўтазапраўцы, што размешчана паблізу вёскі Едкі Лідскага раёна, 21-гадовы жыхар Гродна, рабочы аднаго з прадпрыемстваў: пры збыце падробкі яго затрымалі праваахоўнікі.

Фальшыўка, на якой «пагарэў» хітрун, была не адзінай, што прыхапіў з сабой затрыманы: пры асабістым аглядзе ў яго было знойдзена яшчэ некалькі падробак, сярод якіх — дзве наміналам па 20 тысяч рублёў, дзве — па 5 тысяч, адна — дзесяцітысячная. Як высветлілася, несапраўдныя грошы жыхар Гродна «аддрукаваў» з дапамогай камп'ютарнай тэхнікі разам з трыма сябрамі, двое з якіх раней асуджаліся за крадзяжы, а адзін — навучэнец ПТВ, у доме 25-гадовага ветэрана. Між іншым, у двух паплечнікаў затрыманага было канфіскавана яшчэ дзесяць фальшывак.

Ігар ГРЫШЫН.

«РЭМБА» З ВУЛІЦЫ КОЛАСА

Мабыць, такому арсеналу зброі, назапашанаму затрыманым у Мінску расійскім грамадзянінам, які мае пасведчанне на права жыхарства ў нашай краіне, пазайздросціў бы і кіношны супергерой: у падазронага канфіскавана немалая «калекцыя» «стралялак» і «выбуховак» — пачынаючы ад пісталетаў і заканчваючы... снарадамі.

Паводле звестак, якія карэспандэнт «Звязды» атрымаў у аддзяленні інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС Мінгарвыканкама, у затрыманага на вуліцы Сурганава 45-гадовага мужчыны, які, дарэчы, пражывае па вуліцы Я. Коласа, пры асабістым аглядзе былі знойдзены і канфіскаваны пісталет «VIS» замежнай вытворчасці і рэвальвер сістэмы «Наган», які быў перароблены пад малакаліберны патрон. Акрамя таго, пры сабе расіянін меў яшчэ той запас патронаў — 13 — калібру 9 мм і 187 малакаліберных патронаў.

Праваахоўнікі таксама канфіскавалі ў яго 3 пісталеты неўстаноўленага ўзору, 2 рэвальверы неўстаноўленага ўзору, 2 пісталеты-кулямёты «ППШ», пісталет-кулямёт «ППС», кулямёт сістэмы Дзегцярова, пісталет-кулямёт «МР», аўтамат АК-74, супрацьтанкавую міну ТМ-57, 6 ручных гранат розных сістэм, 3 артылерыйскія снарады калібру 20 мм, 177 рознакаліберных патронаў, 1 узрыўпакет, 1 шашку «Чаромха-1» і больш за 200 складовых частак ад агнястрэльнай зброі розных сістэм. Падазроны арыштаваны.

Ігар ГРЫШЫН.

ДЗЕ КУПІЎ?

На аўтамагістралі Баранавічы — Ляхавічы супрацоўнікі міліцыі спынілі аўтамашыну дырэктара аднаго прыватнага прадпрыемства і знайшлі там 219 бутэлек гарэлкі. Дакументаў на алкаголь не было, а ў якім магазіне была куплена гарэлка, дырэктар не здолеў растлумачыць.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Наталля ХАРАНЕКА:

«НЕ ВЕРУ, ШТО ЁСЦЬ СПАКОЙНЫЯ ДЗЕЦІ»

Чэмпіёнка Еўропы і свету ў штурханні ядра Наталля Харанека аднавіла сваю спартыўную кар'еру, хоць толькі ўсяго восем месяцаў таму нарадзіла. Цікава, хто натхніў лёгкаатлетку вярнуцца ў спорт? Магчыма, муж, штурхальнік ядра Андрэй Міхневіч?

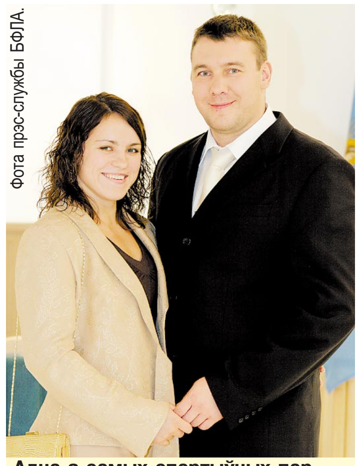

Фота прэс-службы БФЛА.

Адна з самых спартыўных пар у беларускім спорце Наталля ХАРАНЕКА і Андрэй МІХНЕВІЧ.

— А я ніколі і не пакідала спорт, — прызналася маладая мама. — У час цяжарнасці я не забывала сачыць за сабой, дазваляла сабе ўмераныя фізічныя нагрузкі, пастаянна прытрымлівалася спартыўнага рэжыму, а цяпер імкнуся вярнуць сабе былую форму.

— Цяпер ваша галоўная мэта — заваяваць ліцэнзію ў Пекін?

— Для мяне больш важна — проста аднавіцца. Ядро я перастала штурхаць на шостым месяцы цяжарнасці. Патрэбна зноў наладзіць падрыхтоўчы працэс, каб вярнуць сабе былыя якасці.

— Як вам удаецца не даць сабе слабінку і не прапусціць хоць разок трэніроўку?

— Я ж прафесійная спартсменка і таму нават не магу такой думкі дапусціць, каб мне захацелася прапусціць яе. Спорт — гэта маё жыццё, тое, чым я дыхаю, вялікае задавальненне. Ці магу я застацца без яго?

— Як думаеце, ваша з'яўленне ў сектары выб'е з каляіны саперніц?

— Я аб гэтым не думаю. Мне, шчыра кажучы, ўсё роўна, як яны на гэта адрэагуюць.

— Не так даўно адбыўся сімвалічны для вас «зімовы» чэмпіянат свету, дзе вы калісьці заваявалі «золата». «Хварэлі» за мужа?

— Я глядзела трансляцыі і «хварэла» за ўсю нашу зборную — за Беларусь. Вядома ж, мне было цяжка толькі назіраць за спаборніцтвамі, а не ўдзельнічаць у іх. Аднак я разумела, што нічога з гэтым зрабіць не магла.

— На каго падобны ваш сын Ілля?

— Знешне ён нагадвае бацьку ў дзяцінстве, а паводзінамі, характарам — мяне. Ілля вельмі актыўны, непаседлівы. Калі мне нехта кажа, што дзесьці існуюць спакойныя дзеці, я не веру ў гэта, бо, гледзячы на сына, мне здаецца, што ўсе павінны быць такімі ж гарэзамі.

— Хто будзе даглядаць сына, калі бацькі адправяцца на спаборніцтвы?

— Нам вельмі дапамагаюць бабулі. Яны прыязджаюць да нас на тыдзень па чарзе. Спадзяюся, што ў час спаборніцтваў бабулі дагледзяць унука.

— Ведаю, што вы калісьці захапляліся вязаннем. Шмат адзення сыну звязалі ў «дэкрэце»?

— Некалькі кофтачак. Мне больш падабаецца проста гуляць з сынам.

— Якія вашы бліжэйшыя спартыўныя планы?

— Мы едзем на збор у Мадрыд, потым буду трэніравацца ў Мінску.

— Дзякуй за гутарку! Жадаю вам хутка набыць аптымальную форму.

Каментарый спецыяліста

— Першы старт Наташы будзе летам. Хутчэй за ўсё, свае сілы яна праверыць на Кубку Беларусі, — расказала асабісты трэнер спартсменкі Людміла Нікіпорчык. — Толькі пасля гэтага можна будзе будаваць нейкія прагнозы. Пакуль жа яна набірае сваю форму, вядзе сілавую падрыхтоўку і маральна рыхтуецца ўзяць удзел у спаборніцтвах пасля перапынку.

Ірына ПРЫМАК.

АБО ВЕСЁЛЫЯ І ПРАЎДЗІВЫЯ ГІСТОРЫІ З ЖЫЦЦЯ ЧЫТАЧОЎ «ЗВЯЗДЫ»

АЛЁ, НАРОД НА ПРАВАДЗЕ!

«За плугам»? Не спі!

...Работа ў мяне вельмі цікавая, я «кручу» кіно ў кінатэатры «Колас» — 53-і год, між іншым. Гэта, згадзіцеся, тэрмін, за які — чаго толькі ні здарылася! Вось — адзін з выпадкаў.

У той вечар фільм быў нейкі замежны, зала — перапоўненая... Зрэшты, у тыя часы, перапоўненай яна была заўсёды: білеты часцяком на блату куплялі. Купіў і мясцовы кладаўшчык — назавём яго Дубкоў, Кузьма Захаравіч: чалавеча сталы ўжо, важны, пузаты... У кінатэатр ён з жонкай прыйшоў, а там яшчэ — прыяцеляў сустрэў. Разам з імі зазірнуў ў буфет — піва накацілі, як цяпер кажуць, цішком гарэлкі ў яго плюхнулі, плаўленым сыркам прыкусілі. Кайф, карацей...

Але ж пара і ў залу, кіно паглядзець? Развіталіся. Кузьма Захаравіч побач з жонкай сеў — задраў галаву на экран. І, вядома ж, глядзеў бы... Каб не цёплае жончына пляча пад бокам, каб не ўтульнае крэсла пад с..., каб не рэдкая асалода ад таго, што выпіў, каб не стома, каб не манатонныя галасы з экрана...

Змагаўся ён з імі — раз-другі салодка пазяхнуўшы і пацягнуўшыся, ён нават рукой памахаў, адганяючы сон. Але той не адступаў, ахутваў з ног да галавы, абдымаў яшчэ пяшчотней, чым Люся.

Устаяць — ды супраць пяшчоты — Кузьма Захаравіч не мог. Ён — здаўся: засоп спачатку тоненька, ціхутка, бытта дзьмуў у свісцёлачку, але з часам «захапіўся», «зайграў» гучней і гучней: храп яго стаў прыглушваць дынамікі (!), што гледачам, зразумела ж, перашкаджала...

Жонка тады ўмешвалася — яна балюча выцілала мужа пад бок. Кузьма прачынаўся і хвілін на колькі заціхаў, глядзеў кіно: ён вельмі стараўся болей не спаць, узяць сябе ў рукі, але...

На экране між тым мяняліся кадры, разгорталіся самыя драматычныя падзеі: бандытаў злавілі, арыштавалі — суд ідзе! «Ваша спраўджае прозвішча?» — пытае ў аднаго з іх суддзя. Акцёр, што іграе злачынцу, бліскуча трымае паўзу: у зале — напружаная цішыня. І раптам... Храп (акурат як з трактара пры запуску)... Адпаведна — (тут жа) балючы кухталь, ад якога Кузьма войкае, і... пачуўшы з экрана яшчэ больш грозна: «ваша прозвішча...», ускоквае з месца, па-салдацку гучна рапартуе: «Дубкоў... Кузьма Захаравіч!»

Зала ад смеху — аж скаланулася. Я ў сваёй будцы думаў — усё, капец, землятрус, мусіць? Але ж зірнуў у акенца — людзі сядзяць. Адно — Кузьма Захаравіч, сцяміўшы, што смяюцца з яго, шыбуе да дзвярэй. Следам за ім, прыкрыўшы твар хусцінай, спелым яблычкам коціцца счырванелая, як рак, кругленькая, пухленькая жонка.

З таго часу наш «Колас» страціў двух гледачоў — Дубковы ў кіно болей не прыходзілі. А шкада.

Браніслаў МАРОЗ, *г. Міёры.*

Хацеў як лепей — атрымалася?..

Дурныя цяпер часы. Толькі і гутаркі вакол, што пра грошы: хто колькі мае, хто што купляе, хто на чым ездзіць. Адзін прыклад, дзе трэба і дзе не трэба. Некалі ж, напрыклад, памра чалавек, — людзі сыдуцца, праводзяць, памянуць, хто што мае, а больш, чым тры чаркі нікому не пілі...

І тры гарачыя стравы ніхто не падаваў... Цяпер жа ў жончынай вёсцы...

Зяць, значыць, адзін цешчу пахаваў. І не інакш, як адсвяткаваць гэта вырашыў, бо прадукты, людзі расказвалі, з трох машын выгружалі. І кухара з горада прывезлі, каб стол накрыў, — чаго на іх толькі ні было!?.

Але ж вось з рыбай прамашка атрымалася: хацелі, мо, купіць чырвонай, а трапілася толькі белая — масляная, палтус. Кухар той тонкімі скрылёчкамі ўсё парэзаў, на талеркі разложыў, паставіў. Ну, людзі за паміну селі. На рыбу ніхто і не глядзіць. Пасля трэцяй толькі мужык адзін (ён у той вёсцы ў прымах) ці не пах учуў, — відэльцам кавалачак падчапіў, пакаштаваў, а потым і кажа:

— Хлопцы, вы сабе, як хочаце, а я дык вось гэтым салам прыкусваць буду.

— Дурань, — штурхаюць у бок суседзі, — сала ж ты і дома з'ясі... Паглядзі, колькі тут смакаты! На во мяса ці галубец гарачы.

— Не, не хачу... Я сала буду.

Чаркі наліваюцца, хаўтуры ідуць. На пачатку іх — яшчэ пра нябожчыка размовы ішлі, потым жа — хоць пра што. Мужыкі ў асноўным пра тое, які прымак дурны — знайшоў што есці...

— Ды не, не сала гэта, — пачуўшы іх, патлумачыў кухар, — гэта рыба такая, пакаштуйце.

Усім прапанаваў...

Але ж хто еў, хто не еў — у памяці яна ўсё роўна засталася салам.

А. К., *г. Асіповічы.*

«Ради нескольких строчек в газете...»

У канцы 60-х гадоў мінулага стагоддзя (старэйшыя людзі, мо, помняць яшчэ?) папулярнымі былі, матацыклетныя шоў. У нас, у Гомелі, каля цэнтральнага рынку для іх змантыравалі круглую драўляную арэну вышынёй са шматпавярховы дом. І, як цяпер помню, выступалі на ёй браты — Георгій і Алег Плютавы. А ўжо народу збіралася...

Я (тады — пачынаючы журналіст) атрымаў заданне зрабіць рэпартаж. Для гэтага спачатку заняў месца сярод гледачоў, разам з імі паглядзеў, як матацыклы насіліся па сцяне, як браты разам і паасобку, не трымаючыся за руль, на ходу, што, зразумела ж, не магло не ўражваць, рабілі сталкі і галаваружныя кульбіты...

Пасля выступлення я рушыў да мотасаў, назваўся, сказаў пра рэдакцыйнае заданне і стаў распытваць... У тым ліку і пра эмоцыі, якія перажываюць падчас выступленняў.

— О-о, іх вам будзе цяжка апісаць, — засмяяліся браты. — Гэта — перажыць трэба.

І зусім нечакана для мяне яны прапанавалі:

— А садзіся ў каляску... Праедзеш і ўсё зразумееш.

Молада-зелена: «А-а, — думаю, — дзе наша не прападала!..» Сеў. Адзін з братоў узяў разгон. Я ўчапіўся ў ручку каляскі...

Галаву маю быццам нехта ціснуў уніз. Дух заняло... Бачыў я толькі рознакаляровыя палоскі на сценах...

Выпрабаванне доўжылася лічаныя хвіліны, і я яго вытрымаў. Браты пахвалілі мяне за мужнасць. Мы пагаварылі трохі яшчэ і досыць цёпла развіталіся. На вялікі жаль — назаўсёды — падчас выступлення ў адным з гарадоў былога Саюза Плютавы трагічна загінулі. А ў мяне пра той гераічны ўчынак «ради нескольких строчек в газете» не засталося нават фотакарткі.

Рыгор ПАФТОЛІН, *г. Гомель.*

Жартуй. Але ведай над кім

Не ўчора тое было, але ж...

Сястра мая, Галя, на гістарычную радзіму неяк паехала. А там у суседняй вёсцы яшчэ адна, брат з сям'ёй непадалёк жыве, баба Ганя... Вырашылі яны разам сабрацца. Да таго ж і нагода была — пяць гадкоў аднаму з пляменнікаў. Сышліся (сямёра толькі дзяцей!), стол накрылі, пасядзелі.

Першымі малыя спаць паляглі, потым — мужчыны. Бабы ж — нагаварыцца ніяк не маглі: на верандзе сядзелі.

А ў той дзень у вёсцы яшчэ і вяселле было, суседзі — Зоя з Адамкам — гулялі на ім, паўз тую веранду дадому ішлі, і мужык не вытрымаў, заруліў «да дзяўчат», на агеньчык.

Госцю, як водзіцца, трохі налілі, з ветлівасці пра штосьці распыталі. Ён узяўся расказваць. А сястра тым часам стала носам кляваць.

— Галя, — захваляваўся Адам. — Нейкая ты ледзь жывая? Мо захварэла? А мо сурочыў хто?.. Дзеўкі, што вы седзіцё? Трэба ж нешта рабіць — ратаваць...

Залвіца вазьмі ды ляпні:

— Ад сурокаў трусы найлепш... Мужчынскія.

— О! І я тое чуў! Праўда гэта! — падхапіўся Адам і... хуценька стаў распранацца. У Галі сон, як рукою зняло. У гвалт усе:

— Чалавеча, не трэба, кінь! Пажартавалі мы!

Але позна — працэс пайшоў, як кажуць: апантаны жаданнем памагчы, Адам ужо сцягваў порткі.

Жанчынам што рабіць — паўскоквалі з месцаў, паадварочваліся, пахавалі твары...

Адкрылі іх, пачуўшы ціхае:

— Галька, на...

Сусед (ужо ў портках) працягваў «хворай» трусы. Яна — не брала.

Тады — Адам пакрыўдзіўся: скамячыў іх і кінуў у дзверы.

Лічы, у тое ж імгненне яны рэзка... адчыніліся — знайшла Адамава жонка, Зоя. Усе аслупянелі.

Але яна за «анучу» на ўваходзе «чапляцца» не стала. Закрычала мужыку:

— Каб ты смалы напіўся... На вяселлі табе мала гарэлкі было? Яшчэ і сюды прыцёгся... Ану дамоў!

Адамка ўстаў і, падабраўшы з падлогі «сродак ад сурокаў» пакорліва пайшоў за жонкай.

На верандзе з хвільку стаяла цішыня.

— Дзеўкі, — мовіла потым залвіца, — а што было б, калі б Зоя крыху раней... Ну, калі ён тут... Голы?..

— Гэта не самае страшнае, — ледзь чутна прамовіла Галя. — Вось каб, крый Божа, мой прачнуўся ды выйшаў, усім сялом не даказалі б, што гэта жарт быў...

З той пары сястра заракласся: ніколі больш не чапае п'яных. І другім не раіць.

Святлана ЯРМАЛЮК, *г. Брэст.*

Рубрыку вядзе Валянціна ДОЎНАР.

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	6.14	18.21	12.07
Віцебск —	6.03	18.11	12.08
Магілёў —	6.04	18.11	12.07
Гомель —	6.01	18.08	12.07
Гродна —	6.29	18.37	12.08
Брэст —	6.30	18.37	12.07

Месяц

Першая квадра.
Месяц у сузор'і Дзеў.

Імяніны

Пр. Аркадзія, Канстанціна, Конана, Фёдара.
К. Богдана, Марка, Юзафа.

НАДВОР'Е на заўтра

Горад	Ціск	Ноччу	Днём
ВІЦЕБСК	732мм рт.сл.	-3..-1°С	+1..+3°С
ГРОДНА	737мм рт.сл.	-4..-2°С	+2..+4°С
МІНСК	728мм рт.сл.	-4..-2°С	+1..+3°С
МАГІЛЁЎ	732мм рт.сл.	-3..-1°С	+2..+4°С
БРЭСТ	737мм рт.сл.	-3..-1°С	+2..+4°С
ГОМЕЛЬ	738мм рт.сл.	-1..+1°С	0..+2°С

Геамагнітныя ўзрушэнні

23 гадз., 02 гадз., 05 гадз., 08 гадз., 11 гадз., 14 гадз., 17 гадз., 20 гадз.

Абазначэнні:
— няма прыкметных геамагнітных узрушэнняў
— невялікія геамагнітныя ўзрушэнні
— малая геамагнітная бура

...у суседзяў

ВАРШАВА	+2..+4°С	КІЕЎ	+5..+7°С	РЫГА	-1..+1°С
ВІЛЬНЮС	+1..+3°С	МАСКВА	0..+2°С	С.-ПЕЦЯРБУРГ	-4..-2°С

19 сакавіка

Дзве даты

1474 год — у Венецыі прыняты закон аб абароне вынаходніцтваў — першы ў свеце закон аб ахове аўтарскага права.

1942 год — фашысты пачалі карную аперацыю «Мюнхен» па знішчэнні савецкіх партызан у Беларусі.

Цытата дня:

«Няма нічога больш жахлівага, чым стары, які не мае іншых доказаў сваёй працягласці жыцця, акрамя яго ўзросту?».

Сенека (4 да н.э.—65 н.э.), рымскі палітычны дзеяч, філосаф і пісьменнік.

Усміхнёмся!

Муж вяртаецца з працы, жонка сустракае яго на вуліцы.

— Вой, Маша, ты? А я цябе не пазнаў!

— Багатай, значыць, буду. Зарплату давай!

☺

Кранаўшчык Пятроў з вышыні 30 метраў выпусціў з рук бутэльку гарэлкі. Але, на шчасце, яна не разбілася, бо ўнізе яе злавіў задыханы і спалоханы кранаўшчык Пятроў.

☺

Выратавальная станцыя на лыжным курорце.

— Што рабіць з гэтым чортавым лыжнікам? Гэтага дурня ўжо шосты раз выцягвае са снегу наш сабака-выратавальнік, сенбернар Пуфік.

— А вы больш не налівайце Пуфіку ў бутэльку ром для выратаваных лыжнікаў. Думаю, тады праблема вырашыцца сама сабой.

☺

Выходзіць студэнт з аўдыторыі. Таварышы пытаюцца:
— Ну як, здаў?
— Здаецца, здаў...
— А што ён пытаўся?
— А хто ж яго ведае, ён жа гаварыў па-англійску...

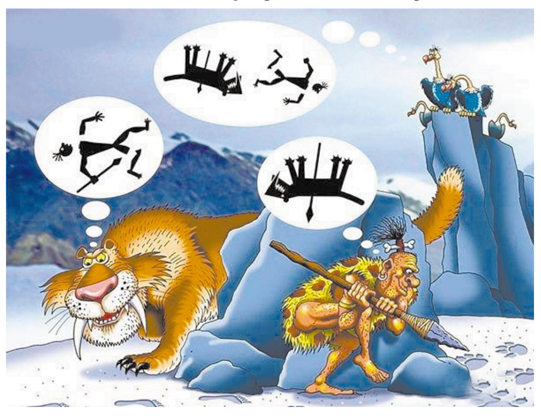

*Віншую з 85-годдзем **Фёдара Мацвеевіча ШАРАПАВА** з в. Востраў Ляхавіцкага раёна.*

Не трэба жыць як набяжыць.
Так жыць на свеце трэба,
Каб да апошніх дзён любіць
Людзей, зямлю і неба.

Кацярына Рагацэвіч.

В извещении о проведении открытого аукциона

по продаже имущества ЧУП «Солигорское УПТК», расположенного по адресу: Солигорский р-н, г.п. Старобин, ул. Краснознаменная, 87, опубликованном в газете «Звязда» от 14.03.2008 г., **начальную цену «206 732 000 бел. руб. с НДС» заменить на «221 941 000 бел. руб. с НДС».**

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015

Праўленне Грамадскага аб'яднання «Беларуская асацыяцыя былых непаўналетніх вязняў фашызму» віншуе былых вязняў канцлагера смерці «Азарычы» з 64-й гадавінай з дня вызвалення з нямецкага палону, якое адбылося 19 сакавіка 1944 года, і жадае ўсім здароўя на доўгія гады жыцця.

КЛЁВА!

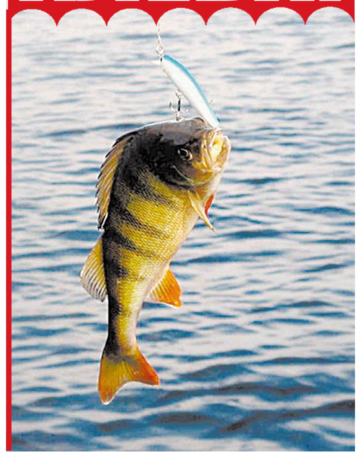

Практыка

ДЗЕСЯЦЬ ПЫТАННЯЎ ПА ЛОЎЛІ АКУНЯ

1. Як моцна можа паўплываць форма пялёстка блешні, якая круціцца, на тое, як будзе брацца рыба?

Форма пялёстка «круцёлкі» часам уплывае на канчатковы вынік лоўлі мацней, чым яго памер. І прадказаць характар гэтага ўплыву бывае вельмі няпроста. Былі выпадкі, калі, напрыклад, у дзвюх размешчаных побач сажалках акунь праяўляў дыяметральна процілеглыя густы. На адным — ён прызнаваў толькі «Лонгі», на другім — значна лепш лавіўся на блешні з амаль круглым пялёсткам. На большасці ж вадаёмаў такой выразнай перавагі блешань з нейкай вызначанай геаметрыяй пялёстка не назіраецца, але некаторыя тэндэнцыі ў густах акуня атрымліваецца прасачыць амаль паўсюдна. А таму бывае вельмі карысна, адпраўляючыся па акуня на невядомы вадаём, запасціся блешнямі з пялёсткамі як мінімум трох-чатырох формаў, і ўжо ў ходзе рыбалкі паспрабаваць выявіць аптымальную.

2. Калі апраўданая лоўля акуня на блешню, якая хістаецца?

Класічныя блешні, якія хістаюцца, у цэлым выклікаюць у акуня меншую цікавасць, чым блешні, якія круцяцца. Адным з галоўных правакацыйных фактараў у лоўлі гэтага драпежніка з'яўляюцца высокачастотныя хістанні, якія характэрныя першым чынам для «круцёлак» і некаторых воблераў. «Хісталкі» ж працуюць больш у вобласці нізкіх частот. Спробы паменшыць памер блешні, якая хістаецца, як правіла, не даюць павелічэння акунёвага інтарэсу да прынады. Аднак сказанае адносіцца найперш да дробнага і сярэдняга акуня. З узростам акунь мяняе свае прыхільнасці, і калі сярэдняя вага акунёў, якіх вы ў дадзены момант ловіце, перавышае паўкіло, мае адвадочны сэнс паспрабаваць «хісталку», прычым не дробную, а нармальнага, «шчупаковага» памеру. Паказальна і тое, што многія рыбаловы менавіта свайго рэкорднага акуня лавілі на вялікую блешню, якая хістаецца.

3. Воблеры класа «ратлін» — шмат чуў аб іх улоўнасці, але сам акуня на іх амаль не лавіў, хоць спрабаваў. У чым тут справа?

Ратліны нельга аднесці да ліку ўніверсальных прынад. Акунь, як, зрэшты, і іншы драпежнік, можа лавіцца на іх вельмі добра, а можа і зусім не рэагаваць. Можна прадказаць рэакцыю акуня на гэтыя воблеры, калі мець на ўвазе некалькі ключавых момантаў. Папершае, дробны акунь (менш як 100 г) наогул рэдка бярэцца на ратлін. Памяншэнне памеру прынады тут не дае жаданага выніку. Таму самыя дробныя ратліны (3—4 сантыметры) больш падыходзяць для лоўлі невялікіх «белых» драпежнікаў (пад'язка, невялікага галаўня), чым акунёў. Для паласатага ж, аптымальны ратлін будзе мець памер каля 5—7 сантыметраў. Паверце, гэта так, нават, калі вам такі воблер здаецца занадта вялікім.

Ратліны ў большай частцы разлічаныя на лоўлю акуня ў чарадзе, чым адзіночкі. Апошніх прасцей «назбіраць» пры дапамозе блешні, якая круціцца, тады як ратлін мае ўласцівасць «заводзіць» акунёвую чараду. Для гэтай прынады вельмі важны правільны выбар тэхнікі праводкі. Пачынаць мае сэнс з раўнамернай, але калі акунь прынадай не зацікавіўся зусім або рэагуе вельмі слаба, абавязкова трэба паспрабаваць весці воблер з паскарэннем і прытармажваннем. Практыка паказвае, што лепшыя вынікі дае не чыста ступеньчатая праводка, а хвалепадобная, пры якой воблер ідзе па сінусоідзе. Хоць варыянты таксама магчымыя. Калі мы шукаем акуня ў чарадзе на вялікай воднай прасторы, і ніякіх вонкавых прыкмет, да якіх можна было бы прывязацца (воплескаў, астраўкоў травы і г. д.) няма, ратлін будзе адной з самых эфектыўных прынад. Ён і закідваецца далёка, і акуня прыцягвае са значнай адлегласці.

4. Лічыцца, што ў ідэале акунёвае вудзільна павінна быць «марудным», а лёска — манафільнай. Ці так гэта?

«Марудны» лад вудзільна — гэта, мабыць, адпавядае ідэалу. Дакладней, нават не чыста «марудны», а бліжэй да «сярэдняга». Калі ж мяркуецца ў асноўным лоўля на джыг, асабліва з класічнай ступеньчатай праводкай, то нядрэнным будзе і «сярэдняхуткі» тып ладу спінінга. Лёска ж, пры любым раскладзе пажадана шматвалаконная, пляцёнка. Аргументацыю на карысць манафільнай лёскі — што яна памяншае колькасць сходаў — нельга лічыць пераканаўчай. Таго ж эфекту лёгка дабіцца, калі карыстацца мяккім вудзільнам з невысокім тэстам і наладзіць фрыкцыён з невялікай недацяжкай. «Пляцёнка» і забяспечыць адчувальнасць, і створыць дадатковы рэзерв трываласці. І тое, і другое для лоўлі акуня вельмі важна. Варта толькі мець на ўвазе, што ў снасці, спецыяльна разлічанай на акуня, выкарыстоўваюцца самыя тонкія шматвалаконныя шнуры — з фізічным дыяметрам рэдка больш за 0,13 мм.

Паводле матэрыялаў сайта fishinglib.info.

(Заканчэнне будзе.)

Яўгена ПЯСЕЦКАГА

Фота слова

Старажытны Тураў — радзіма вернага сына Праваслаўя ў святым хрышчэнні Васілія князя Астрожскага, чатырохсотгоддзе спачыну якога споўнілася сёлета.
Гэты помнік пастаўлены ў Тураве бліз мясцовай царквы.

Тут дубы-ваяры спакон веку жывуць,
Тут стагоддзі чародамі ў небе плывуць,
Чую ў плёскаце Прыпяці, ў шумах дуброў
Успамін даўніны — галасы землякоў:

— Мы без вестак спачылі бы ў ночы сляпой,
Але светлая зорка вяла за сабой —
Покуль Божая зорка у высях гарыць
Будзьма жыць, дарагія мае, будзьма жыць!

Навальніцы аціхнуць, маланкі паснуць,
Можа, новыя хмары вятры прынясуць —
Каб нікому старонкі маёй не скарыць
Будзьма жыць, дарагія мае, будзьма жыць!

Дзеля веры дзядоў, дзеля праўды бацькоў,
Дзеля ўсіх, хто глядзіць з далячыняў вякоў,
Дзеля матчынай мовы, што ў сэрцы бруіць
Трэба жыць, дарагія мае, трэба жыць!

А МЯСА ВЫКІНУЎ З АКНА?

У Гарадоцкую міжрайінспекцыю аховы жывёльнага і расліннага свету звярнуўся дырэктар мясцовай раённай арганізацыйнай структуры РДГА «БТПР»: паблізу вёскі Макары незаконна здабылі казулю. На месца выехалі дзяржінспектары і следча-аператыўная група Гарадоцкага РАУС. У выніку следчых дзеянняў быў устаноўлены падазроны. Пры аглядзе супрацоўнікамі міліцыі яго кватэры пад вокнамі быў знойдзены пакет з мясам казулі. Як мяркуецца, яго выкінулі менавіта з гэтага жытла.

Сяргей РАСОЛЬКА.

КУП «Минский областной центр учета недвижимости» ПРОВОДИТ АУКЦИОННЫЕ ТОРГИ ПО ПРОДАЖЕ:

- 3-этажного кирпичного здания (2038 кв.м, пл. зем. уч. 0,3611 га) и здания проходной (10 кв.м, пл. зем. уч. 0,0049 га) в д. Будагово Смолевичского р-на;
- производственной базы (здание гаража об. пл. 292 кв.м, здание склада об. пл. 96 кв.м, административное здание об. пл. 156 кв.м) по адресу: г. Узда, ул. К. Маркса, д. 94. Пл. зем. уч. 0,5326 га;
- зданий склада № 1 (847,8 кв.м) и склада № 3 (общ. пл. 848,5 кв.м) по адресу: Несвижский р-н, г.п. Городея, ул. Вокзальная, д. 23 А. Пл. зем. уч. 1,0950 га;
- здания магазина (общ. пл. 199 кв.м), г. Мядель, ул. Крупской, 8. Пл. зем. уч. 0,0760 га.

Контактный телефон: (8017) 2246134.
Сайт в Интернете: www.rlt.by

КУП «Минский областной центр учета недвижимости», УНП 690324015

РАСЦЕ ПОПЫТ НА ДАРАГІЯ ІНШАМАРКІ

У чарговы раз пераканаўся ў гэтым на прэзентацыі ў Мінску новай мадэлі аўтамабіля Mazda6. Прадстаўнік прадпрыемства Атлант-М Холпі (афіцыйны дыстрыб'ютар «Мазда» ў Беларусі), кіраўнік аддзела маркетынгу Вадзім Таруцін, падзяліўся цікавым назіраннем.

Летась, калі тут распачалі продаж новай «Мазды», то не разлічвалі на актыўнасць пакупнікоў. Асабліва сумненні былі наконт мадэлі «Мазда6 мпс» з турбіраваным поўным прывадам. Меркавалі: калі тры адзінкі прададуць, то і гэта будзе станоўчы вынік. Прычыны для прагнозу былі важкія: «Мазда6 мпс» у краіне не «раскручвалася», ды і цана яе — 39 тысяч долараў ЗША, была па кішэні далёка не кожнаму аўтааматару. Аднак, відаць, тэхнічныя навінкі і перавагі перад звычайнымі машынамі, спартыўны агрэсіўны дызайн «мпэсак» кранулі душу заможных і амбіцыйных нашых суайчыннікаў. У выніку летась замест трох прадалі 15 «Мазда6 мпс».

Аднак выдатна адчувалі на аўтарынку краіны і прадаўцы іншых замежных аўтамабіляў. Летась іх было прададзена на 75 працэнтаў больш, чым у 2006 годзе. Палову прыросту склалі дарагія іншамаркі ад 30 тысяч у. а. На погляд эканамістаў, гэты ўсплёск пакупніцкага інтарэсу да новых машын абумоўлены паступовым ростам даходаў насельніцтва, разумнай палітыкай прадстаўніцтваў фірмаў — вытворцаў аўтамабіляў, якія ўмела прадаюць іх у лізінг. Скажам, на працягу некалькіх гадоў вы выплачваеце пэўную суму ў месяц. Яна для бюджэту сям'і, дзе муж і жонка няблага зарабляюць, не вельмі сур'ёзная нагрузка. Ёсць яшчэ адна прычына — беларусы ўжо нацешыліся патрыманымі іншамаркамі, «наеліся» іх сюрпрызамі, калі значныя грошы даводзіцца бясконца ўкладваць у рамонт.

Леанід ТУГАРЫН.

аўта аматар

Рубрыку вядзе Мікола ДЗЯБЁЛА.

Аўтапарады

РАЗДРАЖНЯЛЬНЫЯ ДРОБЯЗІ

Аўтааматары, як вядома, дзеляцца на тых, хто марыць купіць машыну і тых, хто хоча яе прадаць. Сёння я адрасую свае парады апошняй катэгорыі.

Найперш колькі слоў пра дробязі падчас перадпродажнай падрыхтоўкі салона аўтамабіля. Бо менавіта яны нярэдка адштурхоўваюць патэнцыйных пакупнікоў. Вось найбольш раздражняльныя дробязі.

1. Цыгарэтны пах альбо попельніца з недакуркамі. Нават, калі патэнцыйны пакупнік сам смаліць, яму не спадабаецца, што хтосьці асмеліўся курыць у «ягоным» аўтамабілі. Што ўжо казаць пра людзей, якія не смаляць.

2. Не злоўжывайце экзатычнымі араматызатарамі! Вашы з патэнцыйным пакупніком густы могуць не супасці. Таму лепш апрацаваць салон нейтральнымі пахамі.

3. Здыміце наклейкі і свае цацкі. Для будучага гаспадара машыны яны ствараюць эфект прысутнасці чужога чалавека.

4. Апрацуйце пластыкавыя дэталі ў салоне спецыяльным паліравальным сродкам. Гэта створыць уражанне, што аўтамабіль «новы».

І яшчэ крыху пра майстэрства прэзентацыі. Паказваць сваё аўто лепш у сонечны дзень, на вуліцы з малаінтэнсіўным рухам. У халоднае надвор'е добра нагрэйце салон, каб пакупнік адчуў сябе ўтульна. Не дэманструйце машыну ў двары ўласнага дома. Такім чынам вы можаце наклікаць не толькі ўгоншчыкаў (зламыснікі будуць дакладна ведаць, дзе захоўваецца «здабыча»), але і кватэрных зладзеяў, якіх прывабяць грошы за прададзеную машыну.

Аўтабяспека

АПРАНІ КАМІЗЭЛЬКУ!

Вясною веласіпед зноў становіцца для многіх беларусаў не толькі асноўным сродкам перамяшчэння, але і крыніцай небяспекі.

А найбольш рызыкуюць веласіпедысты, якія ў цёмны час сутак не абазначаюць сябе святлоадбівальнымі элементамі, не чапляюць флікеры ці не апранаюць адмысловую камізэльку. Менавіта такія асобы і становяцца ахвярамі дарожна-транспартных здарэнняў (ДТЗ). Як паведаміў часова выконваючы абавязкі начальніка ўпраўлення інфармацыі і грамадскіх сувязяў МУС краіны Алег Слепчанка, толькі за студзень і люты адбылося 29 падобных аварый. Зразумела, што з надыходам вясны, калі істотна павялічылася колькасць веласіпедыстаў, для гэтай катэгорыі ўдзельнікаў дарожнага руху рызыка трапіць у ДТЗ узрасла яшчэ больш. Таму, паводле распараджэння міністра ўнутраных спраў Уладзіміра Навумава, на гэтым тыдні праводзяцца дадатковыя мерапрыемствы па забеспячэнні бяспекі веласіпедыстаў пад дэвізам «Сеў на веласіпед — апрані камізэльку!». (Вядома ж, маецца на ўвазе святлоадбівальная камізэлька.) У гэтай акцыі будуць задзейнічаны не толькі супрацоўнікі ДАІ, але і ўчастковыя, інспектары па справах непаўналетніх, міліцыянеры з патрульна-паставой службы, дружыннікі і сябры маладзёжных арганізацый.

Аўтарэйтынг

«МІСТЭР ЭКАНОМІЯ»

Сёння на аўтасалоне ў Нью-Йорку мяркуецца правесці конкурс, падчас якога будзе вызначаны самы эканамічны чатырохколавы транспартны сродак. Да спаборніцтваў дапускаюцца аўтамабілі, якія спажываюць не больш за 2,37 л паліва на 100 км. Немалаважнае значэнне таксама маюць кошт, дызайн, умяшчальнасць салона, магутнасць рухавіка і хуткасныя характарыстыкі аўтамабіля. Заяўкі на барацьбу за гэты тытул падалі больш за 30 вытворцаў з 5 краін свету. Пераможца атрымае чэк на 10 мільёнаў долараў.

Аўтанавінка

ЗНАЁМЫ ТВАР

Кампанія BMW стварыла сістэму, якая дае магчымасць аўтамабілю ідэнтыфікаваць твар свайго гаспадара. У выпадку выяўлення чужога чалавека за рулём, сістэма не дасць яму магчымасць запусціць рухавік і ўкрасці транспартны сродак.

Аўтакур'ёз

МАБІЛЬНАЯ ГРЭЛКА

Нямецкі «дальнабойшчык» здолеў вельмі хітрым спосабам пазбегнуць штрафных санкцый за карыстанне падчас руху мабільным тэлефонам.

У судзе кіроўца патлумачыў, што ў салоне аўтамабіля было холадна. А яму вельмі балела вуха. Таму ў якасці грэлкі ён прыкладваў да вуха цёплы мабільнік. «Дальнабойшчык» прадставіў суду тэлефонныя рахункі, якія засведчылі, што ў момант затрымання ён сапраўды не размаўляў па мабільніку. Слугі Феміды паверылі кіроўцу і вызвалілі яго ад выплаты штрафу.

Аўтажарт

У цэнтры Масквы з'явілася новая шматузроўневая стаянка. Аднак трапіць на наступны ўзровень можна толькі пасля таго, як пераб'еш усіх ворагаў на папярэднім.

ОАО «Белаттракцион» проводит открытый аукцион

по продаже собственного имущества. Здания и сооружения с 1-го по 2-й лот, игровые автоматы с 3-го по 7-й лот (подробный перечень имущества указан на сайте www.belat.com). **Аукцион состоится 28 марта 2008 г. в 14.30 по адресу: г. Минск, ул. Могилевская, 68.** Заявления на участие принимаются до 27 марта 2008 г.

Тел./факс 8 017 222 73 14. УНП 100061627.

ЗВЯЗДА
БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь
РЭГІСТРАЦЫЙНЫ НУМАР 1.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІДРЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ЦЕЛЯШУК, І. ШЧУЧЭНКА.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а.

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай – 287-19-19 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 287-18-64, падпіскі і распаўсюджвання — 287-18-51, юрыдычнага — 287-19-68, сакратарыята — 292-05-82, адказных за выпуск дадаткаў: «Чырвоная змена» — 292-44-12; «Мясцовае самакіраванне» — 292-21-03, уласных карэспандэнтаў: у Брэсце: 20-37-98, Віцебску: 24-31-92, Гродне: 43-25-29, Гомелі: 74-13-92, Баранавічах: 7-26-02, Магілёве: 32-74-31; бухгалтэрыі: 292-22-03; даведкі па рэкламе і аб'явах тэл./факс: 287-17-79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by, рэдактар рэкламнага аддзела — тэл./факс 292-04-52.

html: www.zviazda.by; www.zviazda.by/ru/main (новая версія, якая тэсціруецца)

e-mail: info@zvyazda.minsk.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з аўтарамі. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку».
Мінск, пр. Незалежнасці, 79. Выходзіць 250 разоў на год.
Тыраж 35.018 Індэкс 63850. Зак. № 1466. Нумар падпісаны ў 19.30.
М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12